

Lud. Smids M.D Pictura loquens sive Heroicarum tabularum Hadriani Schoonebeeck enarratio et explicatio

<https://hdl.handle.net/1874/194842>

EAZ

944

coll. cplk
PCMS

fl 648

Braz 498 'wrongly
described as an emblem
book'

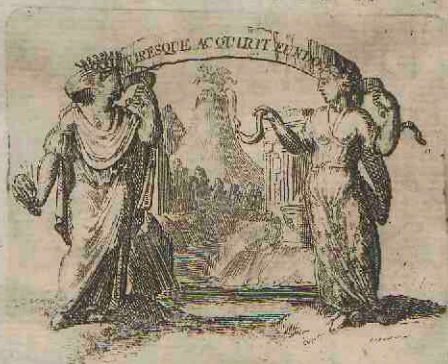

Y
EAZ 944 513 & 29
LUD. SMIDS, M.D.

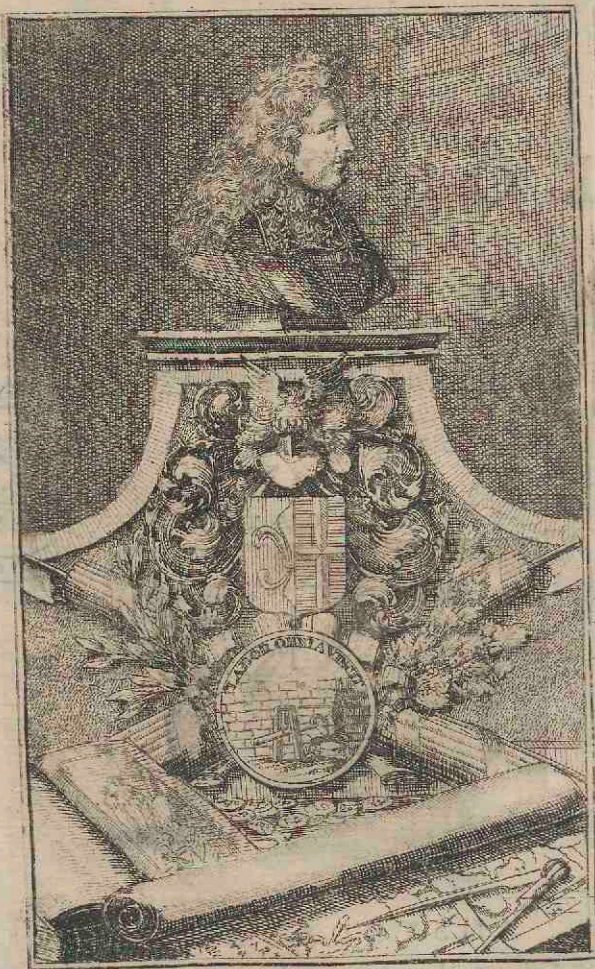
PICTURA
LOQUENS;

SIVE
HEROICARUM TABULARUM
HADRIANI SCHOONEBEECK,

ENARRATIO
ET
EXPLICATIO.

AMSTELÆDAMI,
Ex Officina HADRIANI SCHOONEBEECK,
ANNO MDCXCV.

NOBILI AC PRUDENTI

VIRO,

NICOLAO
WITSEN,

CONSULARI, &c.

MERITIS IN PATRIAM
MAXIME ILLUSTRIS,

HANC PICTURAM LO-
QUENTEM; SIVE HÆC
HEROICA VIRTUTUM
ATQUE VITIORUM SPE-
CIMINA, DEPICTA, DE-
SCRIPTA, UT GRATI

* 3

CLI-

CLIENTIS EXILEM
TESSERAM, ANNO SA-
LUTIS MDCXCV, IPSIS
KALENDIS OCTOBRIS,
HUMILLIME DICAT
ET CONSECRAT

LUD. SMIDS.

PRÆ-

PRÆFATIO,

Ad Adolescentes, litteratos ac candidos.

SApor (sive potius angelus, Persarum princeps, ipsius personam assumens; sicuti in erudito suo dramate fingit Ludov. Cello-tius) de Ptolemæo & Ægypto captâ triumphans, Ochumque minorem natu filium, more prorsus Romano, secum vehens; inter plebis strepitus, optima-tumque applausus, eum quoque gloria calcaribus ad Virtutem incitavit. At cum puer regius interim, jucunda simplici-tate, rogaret quid & qualis illa Vir-tus esset, respondit Pseudo-Sapor:

Natam Tonantis, Oche, reginam puta,
Ditem, venustam: quam tibi sponsam volo.
pergebat puer:

Ejus ne prohibes, genitor, adspectu frui?
tum verò pater, optimè:

O si videres, Oche! quam puri faces
Subderet amoris! nate, dum molle es lutum,
In utrumque flecti cereus, dominam occupa,
Et irremissò stringe complexu, puer.
Juventa læves cumque signabit genas;
Curæque grandes pectus implebunt viro:
Cum tarda senio membra frige-bunt gravi,

*Hac prima libet, ultima & fervet tuos
Virtus amores! si quid exemplo pater,
Si valeo meritis, sequere quam facio viam.
Et hoc olim, juvenes, sacrata Musis peētē-
ra, monuerat nobilis noster Arpinas, in Offi-
ciorum libris eximie differens; Honestum,
inquit, etiam si nobilitatum non sit, aut si
etiam à nemine laudetur, laudabile esset
naturâ: quod si oculis cerneretur, mira-
biles amores excitaret sapientiæ. Ut &
Neronis eruditus & gravis præceptor,
Nemo, ait, non amore ejus arderet, si nobis
illam videre contingeret.*

*Hanc ergo vobis, hanc offert Libellus
hicce meus conspiciendam, simul & exau-
diendam; sed Vitiis, Criminibus, Scele-
ribus, & Flagitiis junctam & immistam.
Nempe ut hæc in numina spernente Pen-
theo, sæviente Zetho, desperante Oedipo,
vindicante Thyeste, excandescente Ho-
ratio, & lasciviente Antonio, fastidiatis
ac fugiatis: quemadmodum hanc in reli-
gioso Deucalione, pudico Hippolyto, forti
Hercule, pio Aenea, clemente Alexan-
dro, justo Bruto, constanti Fabricio, fido
Regulo, cæterisque præter lapsum seculo-
rum inculpatis heroibus, ametis, & ambu-
bus manibus amplectamini. Cer-*

Certè volumen hoc qualecunque non nisi vobis dicare & consecrare conveniebat. Adolescentia etenim in errores & delicta maximopere prona. Sic verè Horatius :

*Imberbis juvenis tandem , custode remoto ,
Gaudet equis , canibusque & aprici gramine campi ,
Cereus in vitium flecti , monitoribus asper ,
Utilium tardus provisor , prodigus æris ,
Sublimis , cupidusque , & amata relinquere
pernix ,*

*imò pueritiæ moderatorem , ó Horati ,
verbis hisce Martialicis carpere non erubescens :*

Cunatum fueras motor , Charideme , mearum ;

Et pueri custos , assiduusque comes.

Jam mihi nigrescunt tonsâ sudaria barbâ ,

Et queritur labris puncta puella meis.

Sed tibi non crevi : te noster villicus horret ,

Te dispensator , te domus omne paret.

Ludere nec nobis , nec tu permittis amare :

Nil mihi vis & vis cuncta licere tibi.

Corripis , observas , quereris , suspiria ducis ,

Et vix à ferulis abstinet ira manum.

Si Tyrios sumpsi cultus , unxive capillos ,

Exclamas ! nunquam fecerat ista pater !

Et numeras nostros adstrictâ fronte trientes ,

Tanquam de cella sit cadus ille tuâ.

Desine : non possum libertum ferre Catonem ;

Esse virum iam me dicet amica tibi.

Sed ab hisce , forsan ingratis , paululum

re-

reflectentes ad ipsius libelli per veniamus
Ordinem, & Ornamentum.

Annorum gestorumque seriem perse-
cuti, ab ipso diluvio *historiæ cursus incho-*
avimus, & in Augustæo imperio ipsius
metam fessi posuimus.

Tempus enim (ut peritè Censorinus)
à natis hominibus ad diluvium, scriptori-
bus (propter ignorantiam) *Adhuc*; à dilu-
vio ad Olympiadum primam (quod in eo
pleraque fabulosa) *Müßig*: ab Olympiade
verò primâ ad nostra secula (quoniam in
eâ varia historia) *Idem*.

Pictas addidimus tabulas, pulcras pro-
fectò & laboriosas; scilicet ut ita res tyro-
num mentibus facilius perciperetur. Quip-
pe, monente Horatio,

Segnius irritant animos demissa per aurem,
Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus.

Ceterum verba superbis imaginibus ad-
junxi, non mea humilia, sed Poëtarum
sublimia; priscorum quidem optimorum:
nostræ ætatis (utinam non ferreæ) selectio-
rum & elegantiorum. Carmen certè

pectus præceptis format amicis.

& poëta,

asperitatis & invidia corrector, & ira
Rectè facta refert; orientia tempora notis
Instruit exemplis.

Frue-

*Fruemini ergo, egregii juvenes, egregiis
monitis & Exemplis hęc LOQUENTIS
nostrę PICTURę, & Virtutum ardu-
am ingredimini semitam, dum litteris ala-
cres incumbitis.*

*Si verò hęc ad Virtutem viam vobis non
sternant (Senecę verbis utor) si metum
non demant, cupiditatem eximant, libi-
dinem fręnent; si non perducant ani-
mum, saltem expediunt, & ad accipien-
dam Virtutem pręparant. Quid? imò sic
quoque tenerorum Amorum magister:*

Ingenuas didicisse fideliter artes

Emollit mores, nec sinit esse feros.

*Rudior ætas hodie quoque vobis à Musis
nec blandior arceat, nec violentior abstra-
bat. Quid nobis, clamat ea demens, cum
sterilium litterarum commercio? quid cum
intricatarum linguarum peritia? quid
cum abstrusarum rerum cognitione?*

Dummodo sit dives barbarus, ille placet.

*Bovis profecto, non hominum, in urbe
media natorum, illa vox. Sed iam tali-
bus assuescere, pro dolor, nostrę coguntur
aures, Pecuniã, opibus & thesauris omni-
um animos alliciente atque oppugnante.*

Pecunia (sic elegantissimè Seneca) ex

quo

quo in honore esse coepit, verus rerum honor cecidit: mercatoresque & venales invicem facti, quærimus non quale sit quidque, sed quanti. Ad mercedem pii sumus, ad mercedem impii. Honesta, quamdiu aliqua illis spes inest, sequimur: in contrarium transituri, si plus scelera promittant. Totus populus in alia discors, in hoc convenit: hoc suspiciunt, hoc suis optant, hoc diis velut rerum humanarum maximum, cum grati videri volunt, consecrant. Denique eò mores redacti sunt ut paupertas maledicto probroque sit, contempta divitibus, invisa pauperibus.

Atque hisce, o juvenes, ad PICTURE LOQUENTIS peramoena spectacula vos dimitto. Sed heus? nonne molestis catenatisque meis laboribus mihi facti debitores estis? verum quid, si magna nimis petam. quæ tamen? Veniam pro laude: cum quicquid scripserim, non invitis Musis, volens, lubens, fervens, in vestrum commodum delectationemque vestram atque utilitatem, fructumque scripserim, Errores illapsos, tum Typothetarum, tum quoque mea negligentia duriores & graviores sub-

subinde, velim corrigatis, suppleatis, tacitive prætereatis. Præterea, justam gratitudinem.

Ingrato homine terra nil pejus creat.

Quare Medico ac Præceptori (non mea sed Senecæ, morum severissimi censoris, hæc oratio: quâ quoque filium nostræ Præfationis abrumpo) plus quiddam debeo, nec adversus illos mercede defungor? quia ex Medico ac Præceptore in amicum transeunt, & nos arte, quam vendunt, obligant, sed benigna & familiari voluntate &c. In docendo, laborem & tædium tulit Præceptor, præter illa quæ à præcipientibus in commune dicuntur, aliqua instillavit ac tradidit, hortando bonam indolem erexit, & modo laudibus fecit animum, modo admonitionibus discussit desidiam. Tum ingenium latens & pigrum, injectâ (ut ita dicam) manu, extraxit: nec quæ sciebat, malignè dispensavit, quo diutius esset necessarius, sed cupiit, si posset, universa transfundere. Ingratus sum (audite Senecam, juvenes, audite) nisi illum inter gratissimas necessitudines diligo.

IN
PICTURAM
LOQUENTEM,

SIVE

HEROICA VIRTUTUM AT-
QUE VITIORUM
SPECIMINA.

EXhibet exigua Veterum monumenta pa-
pyro

SMITTHIUS, &, Pulchri quæ sit ima-
go, docet.

Hinc duplicem, Lector, fructum cape:
lumina pascit

Corporis atque animi nam liber iste tui.

PETRUS FRANCIUS.

IN

IN
P I C T U R A M
L O Q U E N T E M

C L. V I R I

LUDOLPHI SMIDS, M. D.

Pasce oculos, hospes, & mentem pasce
libellis

Quos tibi dat gnavâ SMIDIA cura manu.

Utile inest dulci : certant doctrina leporque :

Nec facilè invenies, hæc fit, an illa, prior.

Talis in omnigeniis foecundi floribus horti

Errat, & errorem dextra amat ipsa suam.

Talis in exstructis apium molimine ceris

Suavis ab exsucto germine fragrat odor.

JANUS BROUKHUSIUS.

IN

IN

VI RI PRÆSTANTISSIMI
DOCTISSIMIQUE

D. LUDOLPHI SMIDS, M. D.

LIBRUM, CUI TITULUS:

PICTURA LOQUENS.

INgenii hæc *Pictura* tui, *Pictura* vocatur
Jure quidem; ac meritò dicitur, esse
Loquens:

Muta etenim *Pictura*, & magni CONSULIS
icon

Te, Ludolphe, *loqui* Consule digna facit.
Scilicet ingratae Pallas tua nomen abhorrens,
Hoc voluit memori retribuisse manu.

Sic *Pictura* parit *Picturam*, muta *Loquentem*,
Perge ita sæpe quidem *pingere*, sæpe *loqui*.

CORNELIUS VAN ARCKEL.

PIC.

PICTURA
LOQUENS.

P I C T U R A
I.
D E U C A L I O N
E T
P Y R R H A,

*deleto per aquas humano genere,
conseruati.*

R Edditus orbis erat. quem postquam vidit
inanem,
Et desolatas agere alta silentia terras,
Deucalion lacrymis ita Pyrrham affatur obortis :
O soror ! ô conjux ! ô fœmina sola superstes !
Quam comune mihi genus , & patruelis origo,
Deinde torus junxit ; nunc ipsa pericula jungunt !
Terrarum , quascunque vident occasus & ortus,
Nos duo turba sumus. possedit cætera pontus.
Hæc quoque adhuc vitæ non est fiducia nostræ
Certa satis ; terrent etiam nunc nubila mentem.
Quis tibi , si sine me fatis erepta fuisses,
Nunc animus , miseranda foret ? quo sola timorem
Ferre modò possis ? quo consolante dolores ?
Namque ego, crede mihi, si te quoque pontus habe-
ret ,

Te sequeretur conjux, & me quoque pontus haberet !

Ovidius, 1 Metamorph.

E X.

DEUCALION et PYRRHA. Conservati.

E X P L A N A T I O .

Redditus) Cum mortalium deploratam nequitiam, & horribilem superbiam non ultrò ferret Deorum concilium, tandem placuit *terrarum orbem universum* profusis imbribus inundare; adeò ut, opertis aquarum illuvie montium cacuminibus, *major populorum pars absorberetur*. Duobus tamen *exceptis*, Deucalione (cui pater Prometheus) & Pyrrhâ, Epimethei filia. Hi servati *arcâ* vel *cymbulâ*; quæ, deleta & extincto jam per aquas universo genere humano, in Parnasso, (non in Ætnâ Siciliæ, ut Hyginus) monte Bœotizæ excelssissimo, confedit. Ovidius, 1 Metam. Hyginus, 153 Fab. Justinus, 2 lib. 6 cap.

Deucalion) Furti simul atque adulterii meritò à Lactantio, Justino, cæterisque veteris Ecclesiæ scriptoribus, arguuntur Ethnici, quod quæcunque fando audierant de universali illo cataclysmo, h. e. diluvio Noëtico, detulère ad inundationem singularem, quæ, plusquam millesimo post illud anno, contigit in Thessalia, regnante ibidem Deucalione. Videas, præter Lucianum, lib. de dea Syr. & Plutarchum, lib. de animal. solertia, aliosque, Manilium; qui sic 5 lib. Astronom.

Sic (oceanus) quondam merferat urbes;
Humani generis quum solus constitit heres
 Deucalion, scopuloque orbem possedit in uno.

L O Q U E N S. 5

Superstes) Servati scilicetambo arcâ, scrinio, capsa, (ἀρχὴ & κιβάνη, Plutarcho & Luciano) quam quoque, ipsos vehementem, apud Octav. Falconerium, exhibet egregium numisma, in honorem Philippi Imperatoris ab Apamensis, in Syria, cufum. Ubi pe-peram imperiti, propter litterarum ordinem inversum, ΝΩΕ legunt: prout optime nuper à Steph. le Moyne demonstra-tum est.

Pericula) Validissimum vinculum; naturæ forte, cognationis lege, conjugii fœdere firmius. At inter *amicos veros*, inventu perquam raros; non quales argutissimus ille *Petronius* alloquitur:

Cum fortuna manet, vultum servatis amici:

Cum cecidit, turpi vertitis ora fuga.

Me quoque) Notandum hîc, in aquis intevire veteres acerbissimè tulisse; quod *animam* crede-rent *igneam*, quæ in aquis videbatur extingui posse. Unde amorum magister, 1 *Tristium*, 2 eleg.

Non lethum timeo; genus est miserabile lethi;
Demite naufragium, mors mihi munus erit!

P E N T H E U S,

à matre discerptus.

Monte ferè medio est cingentibus ultima sylvis
 Purus ab arboribus spectabilis undique campus.

Hic oculis illum cernentem sacra profanis
 Prima videt, prima est infano concita cursu,
 Prima suum misso violavit Penthea thyrso
 Mater; & ô geminæ, clamavit, adeste sorores!
 Ille aper, in nostris errat qui maximus agris,
 Ille mihi feriendus aper? ruit omnis in unum
 Turba furens; cunctæ coëunt, trepidumque se-
 quuntur,

Jam trepidum, jam verba minus violenta loquen-
 tem,

Jam se damnantem, jam se peccasse fatentem...

Dextramque precantis

Abstulit. Inoo lacerata est altera rapui.

Non habet infelix, quæ matri brachia tendat;
 Trunca sed ostendens dejectis vulnera membris,

aspice, mater! ait. visis ululavit Agave,
 Collaque jactavit, crinemque per aëra movit.

Avulsamque caput digitis complexa cruentis
 Clamat, iô comites, opus hoc victoria nostra est.

Non citius frondes autumnî frigore tactas,
 Jamque malè hærentes altâ rapit arbore ventus,

Quam sunt membra viri manibus direpta nefandis.

Ovidius, 3 Metamor.

PENTHEVS, a Matre diſcerplus.

EXPLANATIO.

Monte) Pentheus, Echionis Thebani ex Agave filius, Liberum patrem negavit esse Deum, ejus que idcirco sacra & mysteria admittere recusavit: verum ob hoc Agave mater cum sororibus, Ino & Autonoe, per insaniam à Libero objectam, eum, in Cythærone monte ubi, spectaturus orgia, conscenderat arborem, membratim laceravit. Hyginus, 184 Fab. Ovidius, 3 Metam. Euripides, in Bacch. Nonnus, 46 Dionysiac. Theocrit. 26 eclog.

Monte) Cythærone scilicet; qui mons & saltus Bæotiae, fabulis carminibusque celeberrimus, Musis, Apollini, ut & Libero Patri sacer; unde & ibidem ipsius orgia, sive sacrificia nocturna celebrabant. ejus radices Alopus amnis alluit. Strabo, 9 lib. Plinius, 4 lib. 7 cap. Mela, 2 lib. 10 cap. Meminit ejus, præsertim Virgilius, 4 Æneid. de Didone furente.

Qualis commotis excita sacris

Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho
Orgia, nocturnusque vocat clamore Cytharon.

Sacra) Orgia nempe, tertio quoque anno celebrata; sic dicta $\delta\alpha\sigma\tau\acute{o}\nu\ \tau\acute{\alpha}\nu\ \delta\acute{\alpha}\mu\omega\sigma\alpha\iota$, quod in montibus ut plurimum fierent; vel $\delta\alpha\sigma\tau\acute{o}\nu\ \tau\acute{\alpha}\nu\ \delta\acute{\alpha}\mu\omega\sigma\alpha\iota$, ob Bacchantium furorem. Servius ad Virgilium, 4 Æneid.

Thyso) Macrobio (1 Saturnal. 19 cap. est

est latens telum, *cujus mucro hederâ lambente protegitur*; quod *Bacchi exercitus in Indiâ, ad decipiendos Indorum rudes animos, belloque inidoneos, gestavit*; cui & ipse in Nummis, apud *Tristanum, innititur. Res nota; de eâ enim Ovidius, 3 Metam.*

Pampineis agitât velatam frondibus hastam.

& *Virgilius, de Daphni, 5 eclog.*

*Daphnis & Armenias curru subjungere tigres
Instituit, Daphnis Thyasos inducere Baccho,
Et solis lentas intexere mollibus hastas.*

Factarix) Solenne Bacchis; quæ thyrsum quantientes, pellibus accinctæ, crine fluxo, caput jactantes, quasi insanientes passim vagabantur; unde & Mænades i. e. furentes dictæ: Tacitus, II Annal. 31 cap. loco notabili, de Messalina bacchantes, Catullus, in Nupt. Pel. & Thetid.

Qui tum alacres passim, lymphata mente furebant,

Evœe bacchantes, Evœe capita inflectentes.

Inspiciatur Petri Sancti Bartholi marmorum,
50 tab.

H E L L E,

in aquas decidens.

Seminibus tostis sceleratæ fraude novercæ
 Sustulerat nullas, ut solet, herba comas.
 Mittitur ad tripodas, certa qui sorte reportet
 Quam sterili terræ Delphicus edat opem.
 Hic quoque corruptus cum semine nuntiat *Helles*
 Et juvenis *Phryxi* funera sorte peti.
 Usque recusantem cives, & tempus, & Ino
 Compulerant regem iussa nefanda pati.
 Et soror & *Phryxus*, velati tempora vittis
stant simul ante aras; junctaque fata gemunt.
 Adspicit hos, ut forte pependerit æthere mater,
 Et ferit attonitâ pectora nuda manu.
 Inque draconigenam nimbis comitantibus urbem
 Defilit; & natos eripit inde suos.
 Utque fugam capiant *aries nitidissimus auro*
 Traditur. ille vehit per freta longa duos.
 Dicitur infirmâ cornu tenuisse sinistra
 Fœmina; cum de se nomina fecit aquæ.
 Pænè *simul perit* dum vult succurrere lapsæ
 Frater, & *extentas porrigit usque manus.*

Ovidius, 3 Fastror.

HELLE, in aquas decidens.

E X P L A N A T I O.

Noverta) Ino Cadmi & Harmoniæ filia, cum Phryxum & Hellen, Athamantis è Nephele filios, interficere vellet, iniit consilium cum totius generis matronis, & conjuravit, ut *fruges* in sementem, quas darent, *torrerem*, ne nascerentur: ita ut cum sterilitas & *penuria frugum* esset, civitas tota partim fame partim morbo interiret. De ea re Delphos mittit Athamas satellitem. Cui Ino præcepit, ut falsum responsum ita referret: si Phryxum immolasset Jovi, pestilentia fore finem. Quod cum Athamas se facturum abnuisset, Phryxus ultrò ac libens pollicetur se unum civitatem ærumnâ liberaturum. At cum ad aram insulatus esset adductus, Nephele apparens eum abripuit, *arietem inauratum* adduxit, eumque natos ascendere, & Colchos ad regem Æetam, Solis filium transire, ibidemque arietem Marri immolare iussit. Quo cum ascendissent, & *aries* eos in mare detulisset, Helle, perterrita undarum strepitu, ex eo decidit, & submergens ponto cognomen addidit. Phryxus Colchon appulit. Ibi matris præceptis arietem immolavit, *pellemque* ejus *inauratum* in templo Martis suspendit. *Hyginus*, 2 & 3 *Fab.* *Ovidius*, 3 *Fast.*

Tripodas) i. e. Apollinis oraculum. Est enim *tripus*, quem (in templo Apollinis Delphici, ad Par-

Parnassum montem) *specui profundæ impositum,*
 carmina pronuntiatura *conscendebat Pythia.* Strabo,
 9 lib. Diodorus, 16 lib. Lucanus, 5 Pharsal.
 Cortinam vocat Virgilius, 6 (ut & 3) Æneid.

Neque te Phœbi cortina fefellit,

Dux Anchisiade.

Exhibet eum Goltzius diversimodè, in Nummis
 Calydoniorum, 7 tab. Phocensium, 8 Tab. Mes-
 seniorum, 10 Tab. Macedonum & Pellaorum,
 22 tab. &c.

Corruptus) Ita Demosthenes, audire vatum re-
 sponfa non passus, Pythiam (Delphicam) cum Phi-
 lippo rege colludere suspicionem injicit, apud Plu-
 tarchum, in Demosth.

Vitis) *Victimarum ea solennia ornamenta;* qua-
 rum in sacrificiis quoque meminere Virgilius,
 3 Georgic. & 1 Æneid. Seneca, in Thyest. Juve-
 nalis, 12 sat. Ovidius, 7, & 15 Metam. ut &
 3 Pont. 2 eleg. ubi sic de Iphigeniâ, Orestem &
 Pyladem ad aras deducente :

Protinus immitem Triviæ ducuntur ad aram,

Evincti geminas ad sua terga manus.

Sparsit aqua captos lustrali Graia sacerdos,

Ambiat ut fulvas infula longa comas.

Dumque parat sacrum, dum velat tempora vittis.

A N D R O M E D A,

belluæ marinæ objecta.

Illuc immeritam maternæ pendere linguæ
Andromedam pœnas injustus jusserat Ammon.
 Quam simul *ad duras* religatam brachia cautes
 Vidit Abantiades; nisi quod levis aura capillos
 Moverat, & tepido manabant lumina fletu,
Marmoreum ratus esset opus. trahit inscius ignes;
 Et stupet, & visæ correptus imagine formæ,
 Pœnè suas *quater* est obliuus in aëre pennas...
 Cum subito juvenis pedibus tellure repulsâ
Arduus in nubes abiit. ut in æquore summo
Umbra viri visa est, vilam fera *scavit* in umbram.

Ovidius, 4 Metam.

AT simul infesti ventum est ad littora ponti,
Mollia per duras panduntur brachia cautes.
 Adstrinxêre pedes scopulis, *injectæ*que vincla,
 Et cruce virgineâ moritura puella pependit.
 Servatur tamen in pœnâ vultusque pudorque.
 Supplicia ipsa decent. niveâ cervice reclinis
 Molliter ipsa suæ custos est sola figuræ.
 Defluxêre sinus humeris, fugitque lacertos
 Vestis, & effusi scopulis hæfere capilli.

Te

ANDROMEDA, Belluce obiecta.

Te circum *alcyones pennis planxere* volantes,
 Fleveruntque tuos miserando carmine castus,
 Et tibi contextas umbram fecere per alas.
 Ad tua sustinuit fluctus spectacula pontus,
 Assuetasque sibi desit perfundere ripas. . .
 Tandem Gorgonei victorem Persea monstri
 Felix illa dies redeuntem ad littora duxit.
 Isque ubi *pendentem* vidit *de rupe puellam*
 Dirigit facie.

Manilius, 5 Astronomic.

EXPLANATIO.

Immeritam) Perseus, Jovis ex Danaë filius, per Æthiopiam iter faciens, postquam Andromedam propter Cassiopeæ matris superbiam (quæ se Nereïdum nympharum pulchritudini prætulerat) saxo alligatam, ac marinæ belluæ objectam vidit, captus ejus specie exarsit. Faciens ergo pactionem cum Cepheo, Æthiopum rege, & Cassiopeâ, puellæ parentibus, ut si belluam interemisset, ea sibi matrimonio traderetur, confestim cetum telis confodit. Euripides, in *Andromed.* Ovidius, 4 *Metam.* Manilius, 5 *Astronom.* Philostratus, 1 *con. 1 lib.* Pausanias in *Corinth.* Lucianus, lib. de *dom. & colloq.* Nereïd. Achilles Tattus, amor. *Clitiph. & Leucip. 3 lib.*

Ammon) Juppiter, ita cognominatus ab *ἄμμος*, quod in Cyrenaicâ, regione Lybia maximè arenosâ, illi templum sit conditum. Cultus autem
 arie-

arietina formâ, umbriculo, h. e. *arieti* villosò
similis. *Curius*, 4 lib. 7 cap. Videatur *Ser-*
vius, ad 4 *Aneid.* & *Hyginus*, *Astron. poët. cap.*
de Ariete. Interim de hoc *Jove Lucanus*, 9 *Pharsal.*

Stat corniger illic

Juppi er, ut memorant; sed non aut fulmina vibrans,
Aut similis nostro, sed *tortis cornibus Ammon.*

Cautes) *Saxum* (videas *Petr. Sanct. Bartholi*
marmorum, 60 tab.) pro puellæ magnitudine
excavatum; prout etiam in elegantissimâ *Euanthæ*
pictoris tabulâ oculis exhibet tener ille *Achilles Ta-*
tius, de *Clitiph.* & *Leucip. amor.* 3 lib. Id *Saxum*,
ei præjacens, ostentabat, adhuc vigente Ro-
manorum imperio, *Joppe*, oppidum *Palæstinæ*,
vinculorum Andromedæ vestigia retinens. *Plinius*,
5 lib. 13 cap. *Solinus*, 47 cap.

Marmoreum.) Candidum certè; licet *Ovidius*,
Andromedam depingat, 2 & 3 lib. de *Arte, fuscam*;
quinimo & 15 *Heroid. epist.* ubi sic *Sappho Phaoni*:

Candida si non sum placuit Cephæia Perseo

Andromede, patriæ fusca colore suæ.

Fera.) Cujus belluæ marinæ *ossa* immania *Marc.*
Scaurus, inter alia miracula, ædilitate suâ *Rome pu-*
blicavit. Continentur quoque veracibus libris men-
suræ; scilicet quod *costarum longitudo* excesserit *pe-*
des quadraginta, excelsitas elephantis *Indicis* fuerit
eminentior, porro *Verticuli spina* ipsius *latitudinem*
semipedem sunt supergressi. *Solinus*, & *Plinius*,
locis modò notatis; *Mela* 1 lib. 6 cap.

D I R C E,

à tauro raptata.

TEstis erit Dirce tam vero crimine sæva
 Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
 Ah quoties pulchros ussit regina capillos,
 Molliæque immites fixit in ora manus.
 Ah quoties famulam pensis oneravit iniquis,
 Et caput in durâ ponere jussit humo.
 Sæpe illam immundis passa est habitare latebris;
 Vilem jejunæ sæpè negavit aquam.
 Juppiter! Antiopæ nusquam succurris, habenti
 Tot mala? corrumpit dura catena manus.
 Si deus es, tibi turpe tuam servire puellam.
 Invocet Antiopæ quem nisi vincita Jovem?
 Sola tamen, quæcunque aderant in corpore vires,
 Regales manicas rupit utrâque manu.
 Inde Cythæronis timido pede currit in arces.
 Nox erat, & sparso triste cubile gelu.
 Sæpe vago Asopi sonitu permota fluentis
 Credebat dominæ pone venire pedes.
 Et durum Zethum, & lacrymis Amphiona mollem
 Experta est stabulis mater abacta suis...
 Sera tamen pietas, natis est cognitus error.
 Digne Jovis natos qui tueare, senex.

DIRCE, à tauro raptata.

Tu reddis pueris matrem ; puerique trahendam
Vinxerunt Dircen sub trucidis ora bovis.

Propertius, Amor: 3 lib: 13 imag:

EXPLANATIO.

Antiopen.) Ea Nyctei (Regis in Bæotiâ) filia, ab Epapho Sicyonio per dolum stuprata, à viro suo patruoque Lyco ejecta. Hanc destitutam compressit Jupiter. Lycus Dircen in matrimonium duxit, cui suspicio incidit, virum suum cum Antiopa clam concubuisse. Itaque famulis imperavit, ut eam in tenebris vincatam clauderent. Cui postquam partus instabat, effugit è vinculis, in montem Cythæronem. Cumque partus premeret, & quæreret ubi pareret, dolor eam in ipso bivio coëgit partum edere. Quos pastores pro suis educarunt, & alterum Zethum, alterum Amphionem appellarunt. Sed, ut alii memorant, ea vincata in Cythæronem est adducta, ibidemque post partum relicta. Filii à pastoribus educati. postmodum ea Dirce in cruciatum data. occasione tamen nactâ (vinculis nempe sponte solutis) fugæ se mandavit, & ad filios devenit. Ex quibus Zethus, credens fugitivam, non recepit. In eundem locum Dirce per Baccharionem Liberi delata est; quæ repertam Antiopam ad morrem extrahebat. Sed ab educatore pastore adolescentes certiores facti eam esse matrem suam, celeriter consecuti matrem, eripuerunt. Dircen ad taurum crinibus religatam, necant. *Hyginius*

ginus, 7 & 8 Fab. Pausanias, 8 lib. Stephanus, in Hysia. Euripides, in Antiopa. Apollodorus, 3 lib. variante paullum narratione.

Juppiter) Qui, mutatus in Satyrum, puellam compresserat. Ovidius, 6 Metam. de texente Arachne:

Addidit, ut Satyri celatus imagine, pulchram
Juppiter implevit gemino Nictēida fœtu.

Asopi) Qui Bœotiæ fluvius, Cytharonis radices alluens, Thebas, Plataas, ac Tanagram præterfluit. Strabo, 9 lib.

Natis) Zetho scilicet, qui pastor & armentarius, moribus quoque erat rusticis, durus, inclemens; & Amphione, qui citharædus, ingenio miior & humanior. Horatius, 1 lib. 18 epist. de amicitia conservanda, ad Lollium.

Vinxerunt) Meminit & hujus arumnosi supplicii lepidissimus noster Plautus, Pseudol. 1 act. 2 scen.

Nisi carnaria tria grandia tergoribus oneri uberi
hodiè

(duo gnatos

Mihi erunt, cras quasi Dircei olim memorant
Jovis devinxit ad taurum, ita hodiè stringam ad
carnarium: id tibi

Profectò taurus fiet.

Bovis) Dirces punitæ è marmore, inter cætera opera, artificiosa & nobilia, meminit ita Plinius, 36 lib. 5 cap. Zethus & Amphion ac Dirce & taurus, vinculumque ex eodem lapide, Rhodo advecta opera Apollini & Taurisci. Inspicias marmorum vulgarum à Joach. Sandrart, Academia Germanic. 2 Tom.

V I.

P H I L O M E L A,

vim passam indicans.

R E X Pandione natam

In stabula alta trahit, sylvis obscura vetustis.

Atque ibi pallentem, trepidamque & cuncta ti-
mentem,

Et jam, cum lacrymis, ubi sit germana, rogantem

Includit; fallusque nefas, & virginem, & unam

Vi superat. . .

Quo fuit accinctus vaginâ liberat enses:

Arreptamque coma, flexis post terga lacertis

Vincla pati cogit. jugulum Philomela parabat:

Spemque suæ mortis viso conceperat ense.

Ille indignantem, & nomen patris usque vocantem,

Luctantemque loqui, comprehensam forcipe linguam

Abstulit ense fero. . . .

Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit:

Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo;

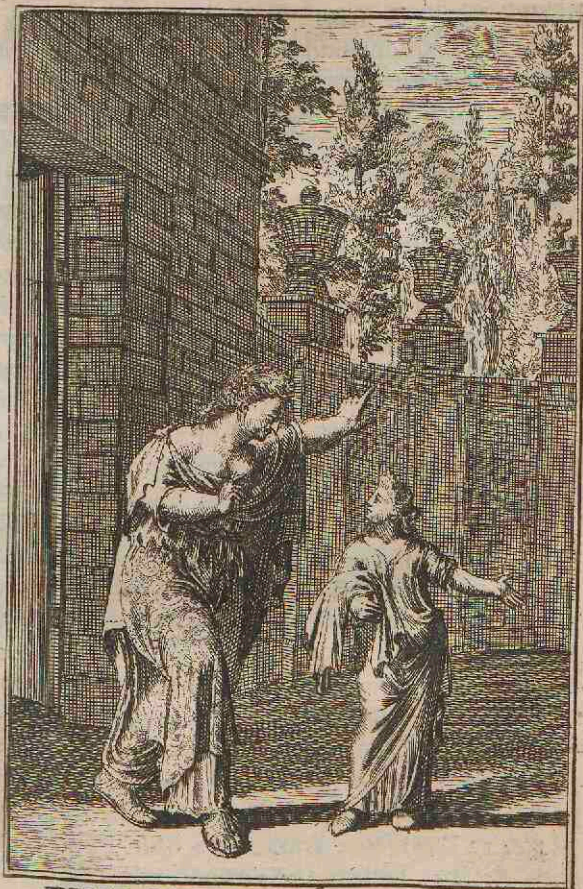
Os mutum facti caret indice. grande doloris

Ingenium est; miserisque venit solertia rebus.

Stamina barbarica suspendit candida telâ;

Purpureasque notas filis intexuit albis,

Indicium sceleris; perfecta que tradidit uni;

PHILOMELA, vim passam indicans.

*Utque ferat dominæ gestu rogat. ille rogata
Perculit ad Prognen ; nec scit quid tradat in illis.*

Ovidius, 6 Metamor.

E X P L A N A T I O.

Pandione) Tereus, Martis filius, Thracum rex, auxilia multis tulerat regibus; etiamque Pandioni Athenis regnanti, cum à proximis oppugnaretur, non defuit. Propter officium sibi præstitum, Pandion Prognem filiam Tereo in matrimonium dedit. Progne deportata in mariti regnum, ex intercapedine Philomelam sororem desiderabat. Petiit igitur à Tereo, ut sororem sibi adduceret. Rex Athenas profectus, tandem Philomelam, ab invito parente vix impetratam, auexit. Verum eam in Thraciam quidem duxit, sed vi correptam stabulo inclusit. Nempe ut sæpius ad eam commeare, ipsiusque amore frui posset. Sed hæc minabatur se vim sibi crudelissimè illatam omnibus patefacturam. Sic Tereus ei linguam præcidit, & conjugii, sororem jam mortem oppetiisse, mentitus est. Philomela vero in peplum facinus intexuit, & illud ad sororem perferendum curavit. Ovidius, 6 Metam. Hyginus, variante narratione, 45 fab. Achilles Tatius, Eroticor. 5 lib. in eleganti tabellâ. Nonnus, 4 & 12 Dionysiacor. Anthologia Græc. 1 lib. 9 cap.

Notas) Litterarum nempe, rei narrationem. Videas in Anthologiâ, loc. cit. qualia verba scripsisse potuerit Philomela ad sororem. Vel picturam;
quam

quam pulcherrimè, loc. dic. describit *Achilles Tatius*.

Intexuit) Priscis *pictura* vestimentorum vel *pectine* *texebantur*, vel *acu* *pingebantur*; quod erat Phrygiorum & Babyloniorum, ut illud Alexandrinorum inventum. *Plinius*, 8 lib. 48 cap. *Martialis*, 14 lib. 150 epigr. de stragulis polymitis:

Hæc tibi Memphis tellus dat munera: victa est

Pectine Niliaco jam Babylonis *acus*.

iterumque de *Babylonis* *aulæis*, 8 lib. 28 epigr.

Non ego prætulim *Babylonica* *picta* superbè

Texta, *Semiramia* quæ *variantur* *acu*.

Eæ autem vestium *texturæ* præsertim *heroi-*
narum, *nobiliumve* *matronarum* *manibus* *facta*. *Cartius*, 5 lib. 2 cap. de *Alexandri* *veste*. *Herodotus*, 7 lib. de *Xerxis* *amiculo*. *Virgilius*, 3 *Æneid.* de *Andromacha*. & 4 *Æneid.* de *Dido* *ne*. *Ovidius*, 2 *Fastor.* de *Lucretia*. *Claudianus*, 1 *Rapt.* de *Proserpina*; præter eundem, de *cons. Olybr.* & epigr. de *equo* *Honor.* *Flaccum*, 5 *Argonautic.* *Silium*, 7 *B. Punic.* &c.

At en *textura* *descriptionem* *accuratissimam* & *elegantissimam*, ex *Ovidii* 6 *Metam.*

Consistunt *diversis* *partibus* *ambæ*,

Et *gracili* *geminas* *intendunt* *stamine* *telas*.

Tela *jugo* *juncta* *est*. *stamen* *secernit* *arundo*.

Inseritur *medium* *radiis* *subtemen* *acutis*,

Quod *digiti* *expediunt*; *atque* *inter* *stamina* *ductum*

Percusso *feriunt* *inserto* *pectine* *dentes*.

V I I.

J A S O N,

vellere aureo potito triumphans.

Pervigilem superest herbis sopire draconem.
 Qui cristâ, linguisque tribus præsignis, & uncis
 Dentibus horrendus, custos erat arboris aureæ.
 Hunc postquam sparsit Lethæi gramine succi,
 Verbaque ter dixit placidos facientia somnos,
 Quæ mare turbatum, quæ concita flumina sistunt;
 Somnus in ignotos oculos ubi venit, & auro
 Heros Æsonius potitur, spolioque superbus,
 Muneris autorem secum, spolia altera, portans,
 Victor Iolciacos tetigit cum conjugè portus.

Ovidius, 7 Metam.

Corripit optatum decus, extremumque laborem
 Æsonides; longosque sibi gestata per annos
 Phryxæ monumenta fugæ vix reddidit arbor
 Cum gemitu, tristesque super coiere tenebræ.

Egressi relegunt campos, & fluminis ora [tem
 Summo petunt. micat omnis ager, villisque coman-
 Sidereis totos pellem nunc fundit in artus,
 Nunc in colla refert, nunc implicat ille sinistra.

Talis ab Inachiis Nemeæ Tirynthius antris
 Ibat, adhuc aptans humeris, capitique leonem.

Valer. Flaccus, 8 Argonaut.

JASON, vellere aureo pedito triumphans.

E X P L A N A T I O .

Autorem) Pelias, Neptuni filius, oraculo monitus erat ut sibi caveret ab eo, qui monocrepis, h. e. *cum altero tantum calceo*, ad se veniret. Jason, *Æsone Theſſalo natus*, jam grandior, fortè in ripâ Anauri, (*Eveni potius*) offendit Junonem, (*propter intermiſſa ſacra Pelix iratam*) oberrantem, verum immutatâ facie: quam ſuſcipiens humeris in ulteriorem ripam tranſtulit; *calceamento in flumine relicto: quod*, ut celeriter ad annua ſacra, quæ patruus Neptuno parabat, veniret, *neglexit*. Ille, memor oraculi, veritusque ne à Jafone interficeretur, mandavit ei *expeditionem Colchicam*, ad arietis Phryxæi vellus aureum apportandum, ſperans ab aliquo occiſum iri, aut certè tempeſtatibus æquoreis interiturum. Monitis hujus auſcultans Jason, collectâ non exiguâ Græciæ juventute, & Argo navi fabricatâ, profectionem inſtituit. Ut autem Æetæ, Solis filii, regiam contigit, *Medea*, regia filia, ejus pulchritudine, permota, occultam ei rapiendi velleris *artem communicavit*. *Tauros* mox, ignem ſpirantes, armatoſque milites, terrigenas, & *draconem* pervigilem, *vellus* aureum ſimul cuſtodientes, carminibus ſuis juveni parere coëgit; aded ut *tauri* ſe jugo ſubmitterent, *armatorum manus*, in ſe converſa, mutuo bello *conciſerent*, *draconis* oculi ſomno implicarentur. Et hiſce peractis

actis Jason, *ablato vellere*, unà cum Medeâ, Corinthum abiit. Hyginus, 12, 13 & 35 Fab. Apollonius, & Valer. Flaccus, in *Argonauticis*, Euripides & Seneca, in *Med.* Ovidius, 12 *Heroid.* epist. Medeæ. Pindarus, 4 *Pythior.* Diodorus, 5 lib. &c. Justin. 42 lib. 2 cap.

Autorem) Medeam; quæ & ei assistit in vetusto marmore Pighiano, apud Laurent. Begerum, Spicileg. Antiquitat. 4 part. 120 pag.

Monumenta) Sed quæ & qualia? Arietem, verè aureâ pelle insignem; saltem purpureum? agnum aureum? aureamve phialam, cui insertus prominens caper? aurifodinas, aurique ramenta fluminibus devecta, velleribus excepta? librum denique membranaceum, ex arietum pellibus contextum, qui auri per chymiam conficiendi artem contineret? Inspiciantur Apollonius, Catullus, Strabo, Herodotus, Athenæus, Suidas, & alii. &c.

Tirynthius) Hercules, Nemæi leonis victor, à patria Tiryntho, Argis vicina civitate. Sic præter Maronem, 7 *Æneid.* Naso, 2 *Factor.*

Forte comes dominæ juvenis Tirynthius ibat;
Vidit.

& mox:

Cætera tentantem cubito Tirynthius heros
Reppulit.

VIII.

M E D E A,

liberos perimens.

JAm, jam recepi sceptrum, germanum, patrem;
 Spoliumque Colchi pecudis auratæ tenent;
 Rediére regna. rapta virginitas redit.

O placida tandem numina! ô festum diem!

O nuptialem! vade. perfectum est scelus,

Vindicta nondum. perage dum facinus manu.

Quid nunc moraris, anime? quid dubitas? potes.

Jam cecidit ira. pœnitet, facti pudet.

Quid, misera, feci? misera, pœniteat, licet:

Feci. voluptas magna me invitam subit;

Ecce crescit. deerat hoc unum mihi,

Spectator ipse. nil adhuc factum reor.

Quicquid sine isto fecimus sceleris, periit....

Congere extremum tuis

Natis, Jason, funus, ac tumulum strue.

Conjux socerque justa jam funeris habent

A me sepulti: natus hic fatum tulit.

Hæc te vidente dabitur exitio pari.

Seneca, Med. Traged.

5 act. postrem. scen.

MEDEA, liberos perimens.

EXPLANATIO.

Speſtator) Jason, Pelia patruo Medeæ dolis interfecto, criminis atrocitate concitatus, (niſi & alia de cauſâ) Medeam repudiavit, & Glaucon (quæ & Creuſa) Creontis Corinthiorum regis filiam, in uxorem *assumpsit*. Furibunda illa deſponſatæ *pallam*, aliaque *munera venenis magicis infecta* mittit. Quibus indutis *ignem corripuit palla*, miſerèque *exarſit nova nupta*, una cum patre, in natæ auxilium accurrente. Mox Medea *filios*, (hi duo aliis, aliis quatuor) quos Jasoni pepererat, in patris conſpectu *trucidat*, & per aëra *curru vecta*, aufugit. *Euripides & Seneca*, in dram. *Ovidius*, 7 *Metam.* *Hyginus*, 26 *Fab.*

Sceleris) Pausanias affirmat (in *Corinthiac.*) Mermerum & Pheretem, *filios*, à matre relictos, in ipſius odium, à *Corinthiis lapidibus obrutos*: dum *Euripidem*, ab iisdem *Corinthiis* quinque talentis *corruptum*, eadem illam in *Medeam tranſtuliffe* narrat ipſius explanator. Porro *Medea* illius egregia licet imperfecta erat *pictura*, Timomachi Byzantii opus, quam, unâ cum Ajacis imagine octoginta talentis venundatam, *poſuit in aede Veneris* genitricis *Cæſar Dictator*. *Plinius*, 35 *lib.* 11 *cap.* Unde & in eam plura *epigrammata* apud Græcos, in *Anthologiâ*. Hoc autem eſt *Auſonii* 129.

Medeam vellet quum pingere Timomachi mens,
Volventem in natos crudum animo facinus.

Immanem exhaustit rerum in diversa laborem,
 Fingeret affectum matris ut *ambiguum*.

Ira subest lacrymis, miseratio non caret ira.

Alterutrum videas ut sit in alterutro.

Cunctantem satis est, nam digna est sanguine mater

Natorum; tua non dextera, Timomache!

Cui & subnectas sequens è citatâ *Anthologiâ*, ingeniosum & suave, ab *Angelo Politiano* (nolo nunc *Alciati*) Latinè expressum, de *hirundine*, in *Medea statuâ nidulante*:

Medea statuâ est, misella hirundo,

Sub quâ ædificas: tuosne credas

Huic natos, rogo, quæ suos necavit?

Videas quoque *Medeam* vindicantem in *Pighiani* marmoris segmentis reliquis, apud eundem *Begerum*, *Spicileg. Antiquitat.* 4 part. 125, 128, & 130 pag.

T H E S E U S ,

à patre agnitus.

EXcipit hanc Ægeus, facto damnandus in uno :
Nec satis hospitium est; thalami quoque foedere
jungit.

Jamque aderat Theseus *proles ignara parenti* ;
Et virtute sua bimarem pacaverat Isthmon.

Hujus in exitium miscet Medea , quod olim
Attulerat secum Scyrhiciis aconiton ab oris

Ea conjugis astu

Ipsè parens Ægeus nato porrexit ; ut hosti.
Sumpserat ignarâ Theseus data pocula dextrâ ;
Cum pater in capulo gladii cognovit eburno
Signa sui generis ; facinusque excussit ab ore.
Effugit illa necem , nebulis per carmina motis.

Ovidius , 7 *Metamorph.*

E X P L A N A T I O .

Hanc) Medeam ; quam , Corintho relictâ , Athenis ingressam , hospitioque susceptam , Ægeus rex matrimonio sibi junxit. At inter hæc Theseus, Ægei ex Æthrâ filius , quem nunquam antea viderat pater , errore & laboribus plenus , habitu virgineo (veste scilicet talari , comâque plexa. *Pausanias* , in *Attic.*) advenit. *Medea* heroëm verita , quippe regni successionem in filium Medum , quem Ægeus pepererat , descensuram sperabat.) protinus ei venenum parat. pater ipse illud hospiti offert. verum gladium suum , quem apud Æthram

THESEVS, à patre agnitus.

reliquerat, agnoscens filium quoque invenit, & salutavit. *Plutarchus*, in *Thef.* *Ovidius*, *Metam.* lib. cit. &c. apud *Joh. Meursium*, in *Theseo*.

Theseus) Quasi *Θησεύς*, depositio. *Ægeus* enim ab *Æthra*, *Pithei* filia, discedens, gladium & calceos sub ingens saxum deposuit, mandatum dedit, ut si filium peperisset, adultum eum (nempe cum sublato saxo deposita valeret eximere) clanculum (ne regno infidantium *Pallantidarum* injuriis sese exponeret) ad se mitteret. *Plutarchus*, loc. cit. Rem jucundissimè illustrat *sardus*, gemma apud suprâ dictum *Begerum*, *Theaur.* è *Theaur.* 61 pag. in eâ enim, nudus planè, ingenti nisu (ita ut venti chlamydem ventilent, & pileum auferant) saxum illud ingens removel, abditaque sub eo signa sui generis, invenit.

Bimarem) Quia, angustissimâ terrâ, *Ægeum* mare ab *Ionio* separat. unde *Lucanus*, I *Pharsal.*

Qualiter undas

Qui secat, & geminum gracilis mare separat *Isthmos*,
Nec patitur conferre fretum; si terra recedat
Ionium *Ægeo* frangat mare.

videas & *Seneca Thyest.* I act. III vers.

Pacaverat) Interimendo *latrones*, *Periphetam*, *Procrustem*, *Cercyonem*, *Sinin*, & *Scyronem*; quia *viales* & *hospites*, circa *Isthmon*, regionemque *Atticam*, miris modis vexatos, crudelissimè necaverant. Videantur *Diodorus*, 5 lib. *Pausanias*, in *Attic.* *Strabo*, *geograph.* 9 lib. præsertim tamen efferatum illum tantum, circa *Marathonem*, *Atticæ*

ticæ oppidum, incolas & armenta infestantem. *Ovidius*, *Metamorph.* lib. cit. Unde forsan juvenili facie, *taurinis exuvius velatus*, in gemmâ conspicitur apud *M. Ant. Canini*, 85 imag.

Pocula) Fortè *chrysendera*, crustis aureis atque inferris emblematis exornata; vel & *gemma*; de quibus *Plinius*, in *præfat* 33 lib. *Turba gemma* um potamus, & *smaragdus* teximus calices; ac remittentis causa tenere *Indiam* juvat; & *aurum* jam *accessio* est. *Martialis*, 14 lib. 109 epigr.

Gemmatum Scythicis ut luceat ignibus *aurum*

Adspice quod digitos exiit iste *calix*.

adde *Virgilium*, 2 *georgic.* & *Juvenalem*, 5 *sat.*

Signa) *Cicadam* fortasse *Atticam*, capulo insculptam. Eo etenim insigni & symbolo sese *cicadæ*, terræ suæ *indigenas*, esse volebant ostendere *Athenienses*; plerumque vertice vel fronte gestantes *cicadas* aureas. Hinc *Virgilius*, in *Ceiri*, de *Niso*: *Atheniensium* rege:

Ergò omnis caro refidebat cura *capillo*;

Aurea solenni comptum quoque *fibula*, ritu

Mopsopio, tereti *nectebat* dente *cicada*.

& *Seneca*, in *Hippolyt.* de *ense* juvenis hujus, *Thesei* filii:

Regale *parvis* asperum *signis* ebur

Capulo refulget *gentis* *actæ* decus.

Adjantur *Thucydides*, *Philostratus*, *Aristophanes*, *Ælianus*, *Nonnus*, *Greg. Nazianzenus*, *Clem. Alexandr.* alii.

X.

A R I A D N E,

in cœlum recepta.

JAm deus in *curru*, quem summum texerat uvis,
Tigribus adjunctis aurea lora dabat.
 Et color, & Theseus, & vox abiëre puellæ;
 Terque fugam petiit, terque retenta metu est.
 Horruit, ut steriles, agitat quas ventus, aristæ;
 Ut levis in madidâ canna palude premit.
 Cui deus, en adsum tibi cura fidelior, inquit,
 Pone metum; *Bacchi Gnoſſias uxor eris.*
 Munus *habe coelum*; cœlo spectabere sidus.
 Sæpe reges dubiam, *Cressa puella, ratem.*
 Dixit, & è *curru*, ne tigres illa timeret,
Desilit. imposito cessit arena pede.
 Implicitamque sinu (neque enim pugnare volebat)
 Abstulit.

Ovidius, 1 Art. Amand.

E X P L A N A T I O.

Deus) Minos, Jovis & Europæ filius, Cre-
 tentis rex, ob Androgeum filium ab Atheniensibus
 dolosè occisum, illos tandem post acria bella
 coëgit, ut sibi pœnas penderent, & quidem quot-
 an-

ARIADNE, in cœlum recepta.

annis pueros septem, totidemque virgines mitterent, ut Minotauro, quem arte Dædali Pasiphææ genuerat, dum maritus ipsius cum Atheniensibus bellum gereret, devorandi traderentur. Cum verò fors Theseo obtigisset, ab Ariadne, regis filia, edoctus est, quonam pacto, Minotauro cæso, ex labyrinthæis ambagibus egrederetur. *Theseus* autem cum *Ariadne* & *Phædra*, sororibus, *Cretâ* discedens, in insulam *Naxos* est delatus. Ibi monitus est à *Baccho*, ut relinqueret *Ariadnen*: qui timore dei percussus, dum altissimo somno pressam animadverteret puellam dimisit. At mox à *Libero* patre amata, & in uxorem ducta; qui ei donavit coronam *Gnosiam*, septem stellis adornatam, à *Venere* modò acceptam. *Hyginus*, 42 & 43 *Fab.* *Ovidius*, 10 *Heroid.* epist. 8 *Metam.* 175 vers. 3 *Fastor.* *Nonnus*, *Dionysiac.* 47 lib. *Catullus*, in epithalam *Thet.* & *Pel.* *Propertius*, 3 lib. 17 eleg. *Pausanius*, in *Attic.* *Plutarchus*, in *Thef. Apollonius*, 4 *Argonautic.* *Diodorus*, *Manilius*, *Prudentius*, &c.

Tigribus) Illæ enim, ut & *Pantheræ*, *Baccho* sacrata; nempe in quas conversas ipsius nutrices fabulantur poëtae. Quia ea vinosa, *Oppiano*, in *Cy- neget.* & *ebria Martiali*, 14 lib. 107 epigr. certè vino imprimis deditum animal. Unde *Stattius*, (videas & *Herodotum*, lib. de automat. fabricatoribus) de hisce, 7 *Thebaid.*

Manus obvia pascit,
 Expectantque cibos, *susque* horrenda *supinant*
Ora mero.

Non ergo mirum, si *Bacchi* perpetuum *symbolum*.
Philostratus, imagin. 1 lib.

adjunctis) Confer *Nasoni Nasonem*, 2 *Heroïd.*
 epist. ubi *Phyllis* de hac eadem *Ariadne*:

Illam, nec invideo, fruitur meliore marito,
Inque capistratis tigribus alta sedet.

& *Propertium*, qui de eâ ipsa sic, 3 lib. 15 eleg.

Te quoque enim non esse rudem testatur in astris
Lyncibus in cœlum vecta Ariadna tuis!
 quibus adde & *Neronis* elegans numisma, apud
Choulium, mihi 143 pag.

Sidus) Videatur de *sidere* illo *Ariadnes*, præ-
 ter *Catullum*, *Manilium*, *Aratum*, *Germanicum*,
Avienum, *Hyginum*, *Prudentium*, præsertim noster
Ovidius, 3 *Fast.*

Sintque *tua* tecum faciam monimenta *corona*:
Vulcanus Veneri quam dedit; illa tibi.

Dicta facit: *gemmasque novem* transformat
in ignes:

Aurea per stellas nunc micat illa *novem*.

P R O C R I S,

à marito perempta.

ECce redit Cephalus, proles Cyllenia, sylvis,
 Oraque fontanâ fervida spargit aquâ.
 Anxia Procri, lates! solitas jacet ille per herbas:
 Et, Zephyri molles, auraque, dixit, ades!
 Ut patuit miseræ jucundus nominis error,
 Et mens, & rediit verus in ore color,
 Surgit, & oppositas agitato corpore frondes
 Movit, in amplexus uxor itura viri.
 Ille feram sonuisse ratus, juveniliter arcum
 Corripit, in dextrâ tela fuere manu.
 Quid facis infelix? non est fera, supprime tela.
 Me miserum! *jaculo fixa puella tua est.*
 Hei mihi, conclamat, *fixisti pectus amicum!*
 Hic locus à Cephalo vulnera semper habet.
 Ante diem morior; sed nullâ pellice læsa!
 Hoc faciet positam te mihi terra levem!
 Nomine suspectam mihi spiritus exit in auram!
 Jam morior, charâ lumina conde manu.
 Dixit; & incauto paulatim pectore lapsus,
 Excipitur miseri spiritus ore viri.
 Ille *sinu dominæ morientia pectora mæsto*
sustinet, & lacrymis vulnera sæva lavat.

Ovidii, 3 Art.

Se.

PROCRIIS, à marito perempta.

Semianimem, & sparsas foedantem sanguine vestes,

Et sua (me miserum) de vulnere dona trahentem
Invenio. corpusque, meo mihi carius, ulnis
Mollibus astollo. scissâque à pectore veste
Vulnera sæva ligo; conorque inhibere cruorem.

Viribus illa carens, & jam moribunda, coëgit
Hæc se pauca loqui: per nostri foedera lecti!
Perque deos supplex oro, superosque, meosque,
Per si quid merui de te bene, perque manentem
Nunc quoque cum pereo, causam mihi mortis,
amorem!

Ne thalamis Auram patiare innubere nostris.

Dixit, & errorem tum denique nominis esse
Et sensi & docui. sed quid docuisse juvabat?

Labitur, & parvæ fugiunt cum sanguine vires.

Dumque aliquid spectare potest, me spectat; & in me
Infelicem animam, nostroque exhalat in ore.

Ovidius, 7 Metam.

EXPLANATIO.

Dona) Cum Cephalus, Dejonis filius, in Hy-
metto, regionis Atticæ monte, venaretur, ab Au-
rorâ propter insignem corporis pulchritudinem
raptus est. Quem ut comperit Procridis, Pandio-
nis regis filia, suæ conjugis amore implicitum, à se
velle divertere, fecit ut *mutatâ specie* tenderet A-
thenas, eamque & pollicitis & muneribus tentaret,

an pudicitiam retineret integram. Quo facto Cephalus *fidem* conjugis suæ *parum sinceram* animadvertit. Pudore autem Procris perfusa, in saltibus sese occultavit. Ille amoris impatiens, ut ad se rediret, precibus tandem impetravit. Reversa *canem* ipsi dedit *velocissimum*, & *jaculum* efficacissimum, & *minimè evitandum*. Interim cum Cephalus Dianæ studio feras assiduè persequeretur, & nimio æstu refrigerari cuperet, *auram* vocabat. Procris existimans maritum *nympham* aliquam hoc nomine dictam expetere, in virgultis sese recondidit, cujusnam virginis cupiditate flagraret Cephalus, exploratura. At motis frondibus, maritus in his feram latitare credens, emisso fatali *jaculo*, *conjugem* inscius transfixit. Hyginus, 189 Fab. Pausanias, in Laconic. Anton. Liberalis, 41 Fab. Metam. Ovidius, 3 Art.

In ore) Ex more veterum; apud quos *parens*, *conjux*, *amicus*, ut quisque erat charior, exspirantem deosculatus, extremum halitum & fugientem *animam ore* excipiebat. Virgilius, 4 Æneid. & Albinovanus; apud quem sic *Livia*, in Epicedio:

Sospite te saltem moriar, Nero: tu mea condas

Lumina, & excipias hanc *animam ore* pio.

Cæterum pulcherrimè exhibetur *Cephalis Procridisque commentum* in antiquo marmore, apud superioribus citatum Begeyum, Spicileg. 4 part. 143 pag.

X I I.

H Y P S I P Y L E ,

patrem cladi publicæ eripiens.

Illa pias *armata* manus, fuge protinus urbem
 Meque pater! non hostis, ait, non mœnia læsi
 Thraces habent; nostrum hoc facinus, ne quære
 quis author.

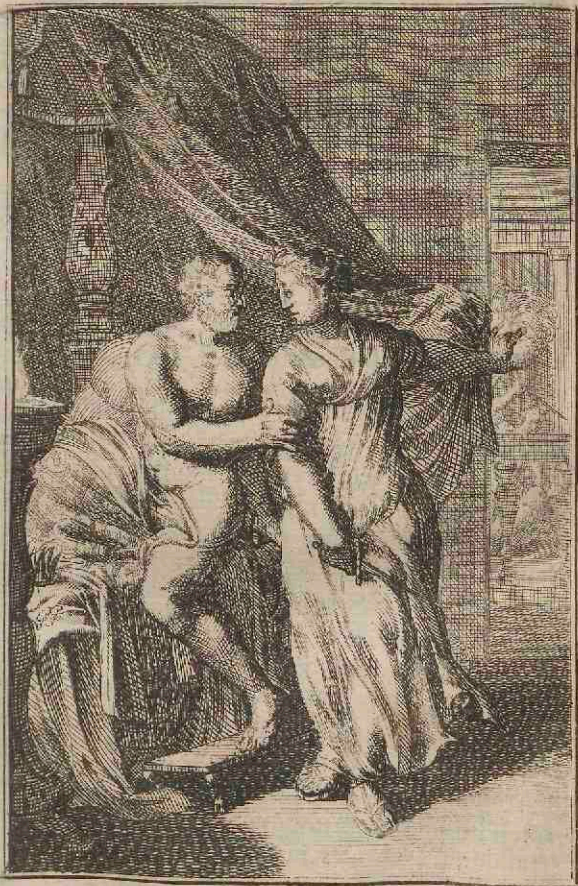
Jam fuge, jam dubiæ donum rape mentis, & enseni
 Tu potius miseræ retine! tunc excipit artus,
 Obnubitque caput, tacitumque ad conscia Bacchi
 Tempa rapit.

Valer. Flaccus, 2 Argonaut.

EXtemplo thalamis turbata paternis
Inferor. ille quidem dudum (qui magna tuenti
 Somnus?) agit versans secum (et si lata recessit [tis,
 Urbe domus) quinam strepitus? quæ murmura noc-
 Cur fremebunda quies? trepido scelus ordine pando.
 Quis dolor, unde animi. vis nulla arcere furentes.
 Hac sequere, & miserande! premunt, aderuntque
 moranti,

Et mecum fortasse cades! His motus, & artus
Erexit stratis. ferimur per *devia vasta*
Urbis, ubi ingentem nocturnæ cædis acervum
 Passim, ut quosque sacris *crudelis vespera* lucis
 Straverat, occulta speculamur nube latentes.
 Hic impressa toris ora, *extantesque* reclusis

Pelle-

HYSIPYLE, patrem cladi publicæ eripiens.

*Pectoribus capulos, magnarum & fragmina trunca
 Hastarum, & ferro laceras per corpora vestes,
 Crateras pronos, epulasque in cæde natantes
 Cernere erat. juguli que modo torrentis apertis
 Sanguine commixto redeuntem in pocula Bacchum.
 Hic juvenum manus, & nullis violabilis armis
 Turba, senes; positique patrum super ora gementum
 Semineces pueri, trepidas in lumine vitæ
 Singultant animas.*

Statius, 5 Thebaid.

EXPLANATIO.

Illa) Lemniacæ mulieres, cum ob fætorem hircinum, à Venere (ob neglecta ipsius sacra) immis-
 sum, à viris contemnerentur, injuriam ultæ sunt.
 Eos enim, è Thracia reversos omnes unâ nocte tru-
 cidarunt. Sola tamen Hypsipyle patrem Thoanta
 (qui Bacchi ex Ariadna filius) servavit. Hyginus,
 15 & 254 Fab. Scoliaſtes, ad Apollonii 1 & 3 Ar-
 gonaut. Lutatius ad Stat. 5 Thebaid. Apollodorus,
 1 lib. Euripides, in Hecuba, &c.

Pater) Quem, naviculæ impositum ab Hypsi-
 pyle, tempeſtas in regionem Tauricam detulit:
 ubi factus rex & Dianæ Tauricæ ſacerdos. Valer.
 Flaccus, loc. cit. cui poſtmodum Oreſtes & Pyla-
 des, Iphigenia ſorore juvante, Dianæ ſignum eripue-
 re, illudque avehentes, in Græciam detulère. Ovi-
 dius, 4 Trift. 4 eleg. 3 Ponto, 2 eleg. Hyginus, 120 Fab.

Thracæ) Si credamus Hygino, alia cædis erat
 cauſa;

causa; nempe fama sparsa Lemniacos, uxoribus suis repudiatis, Thressas mulieres domum ducturos. Tali enim rumore indignatæ mulieres maritos ad unum omnes consecere. Consentit & Flaccus, *Argonautic.* cit. libr.

Obnubique) Caput enim non operiebant nec velabant tam Græci vetustissimi, quam Romani recentiores, nisi 1. in sacrificiis. 2. in itinere. 3. in militia. 4. in ludis & spectaculis. 5. in luctus grandis expressione. 6. in re subita & desperata. 7. obituri mortem violentam, coactam, & voluntariam.

Quippe, præter urgentem necessitatem, & causam justam, erat mollium, & valdè delicatorum. Videas Valer. Maximum, 9 lib. 12 cap. 2 exemp. ext. de capillis vacui capitis splendore tenis Æscyli, nobilistragici; & Ciceronem, lib. de Senectut. de Masinissæ rege, nonaginta annos nato, qui nullo imbri, nullo frigore adducebatur ut esset operto capite. Quibus & addas Plutarchum, in Paralell. de Pyrrho, in ipsâ pugna, capite nudo obsequitante præliantium aciem.

Crateras) Vasa præalta, quandoque humanam staturam æquantia. Sic etenim Ovidius, (præter 5 Metam. de Perseo) 12 lib. de Theseo:

Forte fuit juxta, signis extantibus asper,

Antiquus crater; quem vastum vastior ipse
Sustulit Ægides, adversaque misit in ora.

& Virgilius, 9 Æneid. de Rhoeto, ponè craterem sese abscondente:

Rhoetum vigilantem, & cuncta videntem;

Sed magnum metuens se post cratera tegebat.

XIII.

H I P P O L Y T U S ,

novercæ amorem fugiens.

UT profugus urbem liquit infesto gradu,
 Celerem citatis passibus cursum explicans,
 Celfos sonipedes ocyus subigit jugo.
 Et ora frænis domita substrictis ligat.
 Tum multa secum effatus, & patrium solum
 Abominatus, sæpè genitorem ciet,
 Acerque habenis lora permissis quatit:
 Cum subitò vastum tumuit ex alto mare,
 Crevitque in astra; nullus inspirat salo
 Ventus; quieti nulla pars cæli strepit,
 Placidumque pelagus propria tempestas agit. &c.

Seneca, Hippolyt. 4. act. 1. scen.

E X P L A N A T I O.

Profugus) Hippolytus, Thesei & Antiopes Amazonis filius, cum, *calibem ducens vitam*, venatu sese exerceret, & animo constanti *mulieres sperneret*, à Phædra *novercâ*, absente patre, *amatus* est. Cujus desiderio cum obtemperare noluisset, illa *filium* apud patrem *detulit*, tanquam de stupro eam compellasset. Quamobrem cum videret Hippolytus patrem, *novercæ dolo persuasum*, de *nece sua cogitare*, *conscenso curru fugam arripuit*.

Ve-

HIPPOLITVS, novercæ amorem fugiens.

Verum ipsius equi, *tauro marino* à Neptuno (quem Theseus votis fatigaverat) emisso *consternati* currum per scopulos & saxa trahunt; juvenisque, loris implicitus, miserè discerpitur ac dilaniatur. Euripides, in *Hippolyt.* Virgil. 7 *Æneid.* Ovidius, 15 *Metam* 3 *Fast.* 4 *Epist.* Heroïd.

Profugus) Hippolytus; qui primum fuerat *Demophoon*; mox ab equis (qui *ἰωνοί*) consternatis *dissolutus* (quod *λύω*) & dilaniatus, Hippolytus; denique (ut canunt 7 *Æneid.* Virgilius, & 15 *Metamorph.* Ovidius) *Æsculapii* arte vitæ restitutus, *bis vir*, sive *Virbius* dictus.

Urbem) *Troezena*, Neptuno sacram, in Peloponneso, ad sinum Argolicum. *Thesei* illa patria, ubi & Hippolytus à Pitheo rege fuerat *educatus*. Strabo, 8 lib. Stephanus, alii.

Lora) Quibus aurigæ (etiam *Circenses*) præcingebantur, ut facilius ea distinguendo temperarent, totiusque corporis vi ruentes equos retinerent. Et hisce loris, non bene displicitis, involutus perit Hippolytus. Euripides, in *Hippolyt.* Ovidius, 3 *Fast.* hoc modo.

Hic latet Hippolytus, loris distractus equorum:

Unde nemus nullis illud aditur equis.

ut & Seneca, dramatis dicti 4 loc. cit.

Præceptis in ora gnatus implicuit cadens

Laqueo tenaci corpus, & quanto magis

Pugnat, sequaces hoc magis nodos ligat.

Videas & Statium, 5 *Thebaid.* de ruente Poly-
nice.

Sonipedes) Tres procul dubio: ve eres etenim
heroës extra duos jugales, tertium addebunt funa-
lem. Ita Statius, morem Græcum respiciens, de
trigâ loquitur, 6 Thebaid.

Nec jam sufficiunt stimuli, non verbera. voce
 Nominibusque ciet *Pholoën Admetus, & Irim,*
 Funalemque *Thoën.*

ita &, in aliâ *triga, Arion funalis, & ad dextram*
currens; loc. cit.

Dum, non cohibente magistro,

Stringitur in gyros, *dexterque exerrat Arion.*

Verum, ætate Augusti, apud Romanos *duo funa-*
les erant; ut notum vel è selectioribus Numismati-
 bus, quæ *quadrigas* Circenses & Triumphales ele-
 gan tissimè repræsentant. Videantur de *bigarum,*
trigarum, quadrigarumque curribus *Plinius, 7 lib.*
56 cap. & 8 lib. 42 cap. Lucretius, de rer. nat.
5 lib.

XIV.

A L T H Æ A,

filiū mortem accelerans.

TUM conata quater flammis imponere ramum
 Cæpta quater tenuit, pugnat materque sororque,
 Et diversa trahunt unum duo nomina pectus,
 Sæpè metu sceleris pallebant ora futuri.
 Sæpè suum fervens oculis dabat ira ruborem.
 Et modo nescio quid similis crudele minanti
 Vultus erat; modo quem misereri credere posses.
 Cumque ferus lacrymas animi siccaverat ardor,
 Inveniebantur lacrymæ tamen. utque carina,
 Quam ventus, ventoque rapit contrarius ætus,
 Vim geminam sentit, paratque incerta duobus;
 Thestias haud aliter dubiis affectibus errat,
 Inque vices ponit, positamque resuscitat iram...
 Mors morte pianda est.

In scelus addendum scelus est, in funera funus.
 Per coacervatos pereat domus impia luctus.
 An felix Oeneus nato victore fruetur?
 Thestius orbis erit? melius logebitis ambo.
 Vos modo, fraterni manes, animæque recentes,
 Officium sentite meum, magnoque paratas
 Accipite inferas, uteri mala pignora nostri.
 Heu mihi! quo rapior? fratres, ignoscite matri.

De-

ALTHÆA, filii mortem accelerans.

Deficiunt ad coepta manus meruisse fatemur
 Illum cur pereat; *mortis mihi displicet auctor.*
 Ergo impunè feret? vivusque, & victor, & ipso
 Successu tumidas *regnum Calydonis habebit?*
 Vos cinis exiguus, gelidæque jacebitis umbræ?
 Haud equidem patiar. *pereat sceleratus,* & ille [nam.
 Spemque patris, regnumque trahat, patriæque rui-
 Mens ubi *materna est?* ubi sunt pia vota *parentum?*...

Dixit. dextrâque *aversa* trementi
 Funereum *torrem* medios *conjecit in ignes.*
 Aut dedit, aut visus gemitus est ille dedisse
 Stipes, & invitis correptus ab ignibus arsit.

Ovidius, 8 Metamorph.

EXPLANATIO.

Conata) Oeneus, Ætolix rex, cum omni-
 bus diis annua sacra faceret, Dianam præterit:
 Ea irata aprum misit, immansi magnitudine, qui
 agros Calydonios devastaret. At *hunc Meleager*,
 Oenei ex *Althæâ* filius, cum delectis juvenibus
 Græciæ, *interfecit*, *pellemque* ejus, ob virtutem,
Atalanta virgini donavit, *quam Althæa fratres eri-*
pere studuerunt. Illâ *Meleagri fidem* implorante in-
 terve: it ipse, amorem cognationi antèponit, *avun-*
culos suos interfecit. Id *Althæa mater* audiens fata-
 lem stipitem, sive ritionem (quo *incolumi* & *Melea-*
ger esset *incolumis*, *Parcarum* monitu) ex arcâ
prolatam in ignem conjecit. Ita dum fratrum pœnas

exequitur, *filium* perimit. *Hyginus*, 172 & 174
Fab. Homerus, 9 *Iliad.* *Diodorus*, 5 lib. *Anon.*
Liberalis, 2 *Fab. Metam.* *Anthologia*, 4 lib. 7 cap.
Pausanias, in *Arcadic.* *Philostratus*, in *Atalant.* &
Meleagr.

Flammis) *Facinus* hoc in eleganti marmore ex-
hibet *Petr. Sanctus Bartholus*, *Monumentor. Rom.*
Antiquitat. 75 tab.

Inferias) *Sacrificia*, quæ diis manibus inferebant.
Illa verò præsertim constabant effusione aquæ, vel
vini, vel lactis, vel unguentorum, vel & victima-
rum sanguinis. De aquâ *Sophocles* in *Electr.* De
reliquis ita *Virgilius*, 3 *Æneid.*

Inferimus tepido spumantia cymbia lacte,
Sanguinis & sacri pateras.

& 5 *Æneid.*

Hic duo ritè mero libans carchesia baccho

Fundit humi, duo lacte novo, duo sanguine sacro.
Denique de unguentis, *Ansonius*, in *epitaph.* 36
carm.

Sparge mero cineres, & odoro perlue nardo,

Hospes, & adde rosis balsama puniceis!

Quibus adde *Apulejum*, 6 *Metamorph.* *Silium*,
16 B. *Punic.* *Propertium*, 3 lib. & *Ciceronem*, orat.
pro *Flacc.* qui (ut & *Apulejus*, 8 *Metamorph.*)
de humano sanguine.

X V.

A L C E S T I S,

mariti vitam redimens.

Dignius an vates alios exercuit unum
Femineæ virtutis opus? consorte redempto
 Casta *maritali successit* Thessala fato,
 Inque suos migrare virum non abnuvit annos.

Claudianus, laud. Seren. Regin.

Fata Pheretiadæ conjux Pagasæa redemit,
 Proque viri est uxor funere lata sui.

Ovidius, 3 Art.

Cum Peliâ genitæ tot sint, cur *nobilis una* est?
 Nempe fuit *misero nupta* quod una viro.

Ovidius, 5 Trist. 5 eleg.

Si mea mors redimenda tuâ (quod abominor) esset,
Admeti conjux, quam sequereris erat.

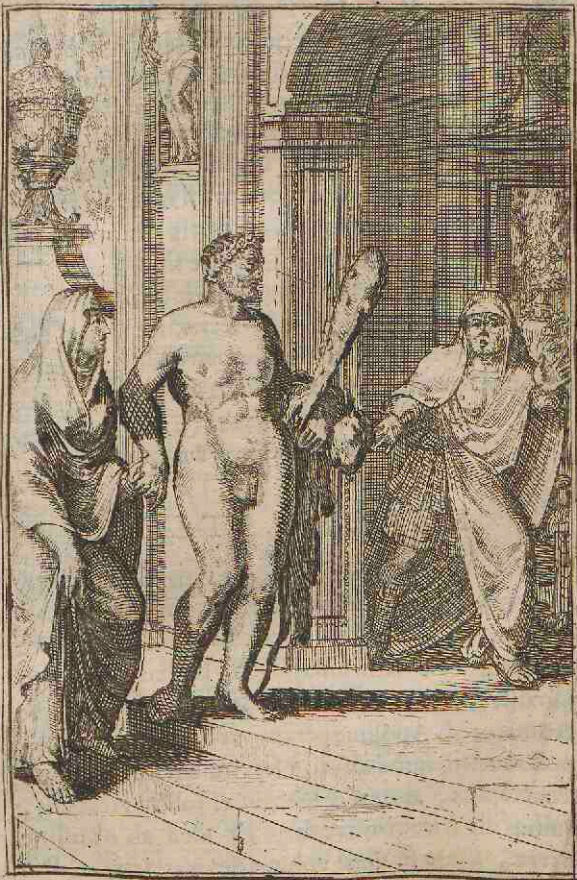
Ovidius, 3 Pont. 1 eleg. ad conjugem.

HERC. Ipsam intuere, similis uxori an tuæ
 Sic, ac beatus luctum jam desine. [vum!

A D M. O dii boni! ô miraculum inopinum ac no-
 Oculis profectò conjugem intueor meam:
 Aut me deorum quisquam ludibrio
 Recreat, inani corda lactans gaudio.

HERC. Non ita; sed ipsam conjugem cernis tuam.

Alio-

ALCESTIS, mariti vitam redimens.

Alloquere. votis quicquid optabas, habes.

ADM. O corpus, oculus o conjugis charissime!
Spem præter habeo te. videre postea
Quam non putaram posse me.

HERC. Ne dubito; habes,
Modo ne deorum quispiam invidet tibi.

ADM. O clara soboles maximi Jovis, utinam
Beatus ævum transigas, ac sospitem
Te servet idem, qui creavit, Juppiter.
Nam me jacentem solus erecti è Styge [do?
Quonam reduxi ad lumen hanc rursus mo-

HERC. Depræliatus cum tyranno manium.

*Euripides, Alcest. 5 act. vert.
Georg. Buchananus, Scoto.*

EXPLANATIO.

Dignius) Alcestim, Pelia & Anaxobies filiam, complures proci petebant in conjugium. Pelias vitans eorum conditiones, repudiavit, & similitatem constituit ei se daturum qui feras bestias ad currum junxisset, & Alcestim conjugio avexisset. Itaque Admetus ab Apolline petiit, ut se adjuvaret. Apollo autem, quod ab eo in servitum liberaliter esset acceptus, aprum & leonem ei junctos tradidit, quibus ille Alcestim avexit. Et illud ab Apolline accepit, ut pro se alius voluntarie moreretur. Pro quo quum neque pater, neque mater mori voluissent, uxor se Alcestis obivit, & pro eâ vicariâ morte

morte perit, quam postea Hercules ab inferis revocavit, & marito restituit. Hyginus, 50 Fab. Euripides in Alcest. Seneca, in Med. Martialis, 4 lib. 75 epigr. Statius, 3 Sylv. 3 carm. de lacrym. Hetrusci &c.

Opus) Omnium prima Tragoedia argumentum. quippe Alcestim docuit Thespiis, & quidem primus, theatris nondum exstructis pro scenâ plaustrum habens. Meminit ejus Horatius, de arte poëtic. & Plutarchus, in Solon. &c. apud Seldenum ad Marm. Oxoniens. Res ipsa exhibetur in pariete marmoreo sepulchri Ovidiani. Videatur libellus, Pitture antiche del sepulcro di Nasoni, cum Figur. & explicationibus Petr. Bellorii.

Virum) Quem sic alloquitur, à Ti. Graccho ad eum conversus, Valer. Maximus: Ô te Thessaliæ rex, Admete crudelis, & diri facti crimine sub magno judice damnatum! qui conjugis tuae fata pro tuis permutari passus es, eaque, ne tu extinguereris, voluntario obitu consumpta, lucem intueri potuisti. & certe prius parentum indulgentiam tentaveras, femineo animo impar inventus. Hæc ille, 4 lib. 6 cap. de amore conjugat.

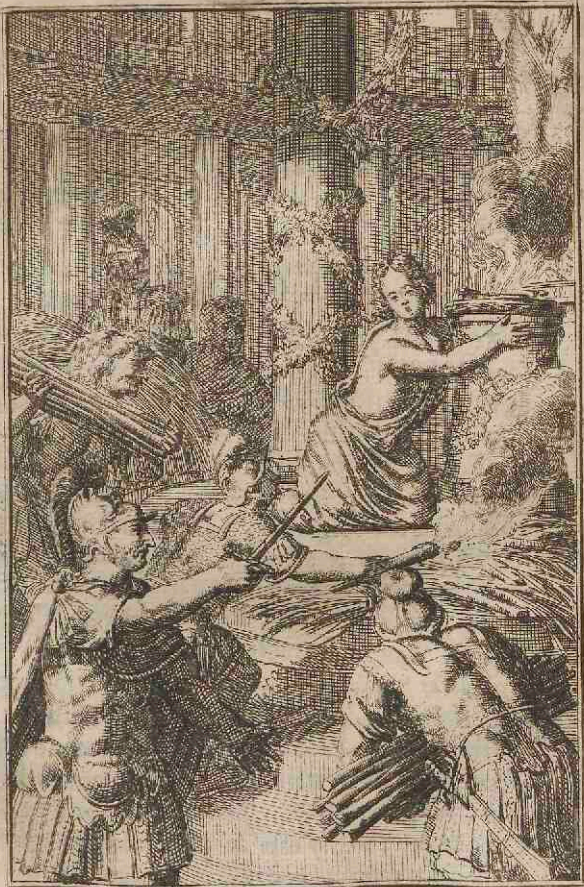
Pagasea) Alcestis; à Pagasâ, Thessaliæ urbe, Pelio monti proxima; quæ vicino sinui Pagasico nomen dedit. Plinius, 4 lib. 8 cap. ab hac & Argo navis dicitur Pagasæa. Propertio, 1 lib. 20 eleg. & ipse Jason Pagasæus Ovidio, 8 Metam. in veneratione apri.

XVI.

M E G A R A ;

vim patiens.

O clarum trahens
 A stirpe nomen regia, facilis mea
 Parumper aure verba patienti excipe.
 Si æterna semper odia mortales agant,
 Nec coeptus unquam cedat ex animis furor,
 Sed arma felix teneat, infelix paret;
 Nihil relinquent bella: tum vastis ager
 Squallebit arvis, subditâ tectis face
 Altus superbas obruet gentes cinis.
 Pacem reduci velle, victori expedit,
 Victo necesse est. *particeps regno veni.*
Sociemus animos. pignus hoc fidei cape;
 Continge dextram. quid truci vultu files? . . .
 Agedum, efferatas rabida voces amove,
 Et disce regum imperia ab Alcide pati.
 Non ut inflexo genu
 Regnantem adores, petimus. hoc ipsum placet,
 Animo ruinas quod capis magno tuas.
 Es rege conjux digna. *sociemus toros* . . .
 Conjugia quoniam pervicax nostra abnuis,
 Regemque terras; sceptrâ quid possint scies.
 Complectere aras, nullus eripiet deus

MEGARA, vim patiens.

Te mihi. nec, orbe si remolito, queat
Ad supera victor numina Alcides vehi.

*Congerite sylvas, templa supplicibus suis
Injecta flagrent. conjugem, & totum gregem,
Consumat unus igne subiecto rogas.*

*Seneca, Herc. Furent. Trag.
2 act. 3. scen.*

EXPLANATIO.

Regno) Lycus, Neptuni filius, à Creonte, socero Herculis, Thebano rege, propter scelera in exilium missus, *absente* jam Hercule apud inferos (ut inde Eurysthei iussu peteret Cerberum) occasionem oblatam arripuit, &, per seditionem Creonte cum duobus filiis *caso*, regnum Thebanum occupat, Megaram, Herculis conjugem, ad nuptias sollicitat, abnuenti vim parat. Verum perquam opportunè reversus Hercules Lycum, cæterosque illius factionis, interficit. Hyginus, 31 & 33 Fab. Seneca, dram. cit.

Adores) Adorandi mos vetustus est, ipsis quoque Hebrais non ignotus Samuelis, 2 lib. 1 cap. maximè tamen Persis, Syris, cæterisque ultrà Euphratem populis. Herodotus, in Polymn. Plutarchus, in Themistocl. Justinus, 6 lib. 2 cap. de Conone & 12 lib. 7 cap. de Alexandro. Nepos, in Conon. 3 cap. Isocrates, in panegyri. Curtius, 6 libr. 6 cap. & præsertim 8 lib. 5 cap. &c. Suetonius, in Vitell. 2 cap. & Dio, 59 lib. de Vitellio patre.

patre. *Lucianus*, in *Navig. Arnobius*, 3 adv. gent. *Propertius*, 1 lib. 16 eleg. *Martialis*; qui sic, 10 lib. 72 epigr.

*Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes, humilesque, supplicesque
Pictorum sola basiate regum.*

genu etenim flexo proni procumbentes, fronte feriebant humum, eumque exosculabantur.

Adoratio hæc igitur, ut summa veneratio, sacris tantum concessa. *Juvenalis* (præter *Ovidium*, *Apulejum*, &c.) 6 sat.

Tarpejum numen adora

*Pronus, & auratam Junoni cæde juvencam,
Si tibi contigerit capitis matrona pudici.*

Aras) *Ad eas & deorum statuas, ut & templa, confugiebant vim injuriamque hostilem metuentes.* Testibus (præter *Ciceronem*, *Euripidem*, *Plautum*, & *Tibullum*) *Floro*, 2 lib. 12 cap. de *Perseo*; *Nepote*, in *Pausan.* 4 cap. *Terentio*, *Heaut.* 5 act. 2 scen. *Virgilio*, 2 *Æn.* de *Helenâ*, & post de *Priamo*; & *Ovidio*, 4 *Trist.* 5 eleg.

Ab iis quoque supplices nullus, nisi insigniter sceleratus avellebat. *Virgilius*, 2 *Æn.* de *Pyrrho.* Qui & eos, igne & incendio circumseptos, inde abscedere subindè cogebat. *Seneca*, hoc loc. Sed *Tryphena*, *Crypi* regis conjux, forsitan hisce crudelior; cujus jussu missi milites cum sororem ipsius, *Cleo* patram, templo exellere non possent, manus amplexantis deæ simulacrum præciderunt. *Justinus*, 39 lib. 3 cap.

H E R C U L E S ,

doloribus succumbens.

Tollens ad sidera palmas
Cladibus, exclamat, Saturnia *pascere* nostris!
Pascere, & hanc pestem specta crudelis ab alto,
 Corque ferum *satis*. vel si *miserandus* & *hosti*
 (Hostis enim tibi sum) diris cruciatibus ægram
 Invisamque animam, natamque laboribus, aufer.
Mors mihi *munus* erit, *decei* hæc dare dona *novercam*.

Ergo egò foedantem peregrino templa cruore
 Busirim domui? sævoque alimenta parentis
 Antæo eripui? nec me pastoris Iberi (vit?
 Forma triplex, nec forma triplex tua, Cerbere, mo-
 Vosne manus validi pressistis cornua tauri?
 Vestrum opus Elis *habet*, vestrum Stymphalides
 undæ,

Partheniumque nemus; vestrâ virtute relatus
 Thermodontiaco cælatus balthens auro,
 Pomaque, ab insomni non custodita dracone.
 Nec mihi centauri potuère resistere; nec mî
 Arcadiæ vastator aper. nec profuit Hydræ
 Crescere per damnum, geminasque resumere vires.
 Quid? quod Thracis equos, humano sanguine
 pingues,
 Plenaque corporibus laceris præsepia vidi?

HERCVLES, doloribus succumbens.

Visaque dejeci, dominumque ipsosque peremi?
 His elisa jacet moles Nemæa lacertis! (strum!
 His Cacus, horrendum Tyberino in litore mon-
 Hac cælum cervice tuli. defessa jubendo est
 Sæva Jovis conjux; ego sum indefessus agendo!

Ovidius, 9 Metam.

EXPLANATIO.

Avellens) Dejanira Oenei regis filia, Ætolarum virginum speciosissima, cum à multis amaretur, pater eam in matrimonium dare huic constituit, qui luctando victoriam reportaret. Sic Hercules, Acheloo defaigato & devicto, illam adeptus est. Eam ergo Nesso centauro committit, ut Evenum amnem transveheret. Ille locum comprimendæ Dejaniræ captans, ab Hercule telis confixus est. Moriens *vestem sanguine suo aspersam* puellæ dedit. Indicans hanc fore *remedium adversus conjugis mutatum amorem*, quam primum eâ indueretur. Hercules abhinc in Oechaliam Euryti regnum trajiciens, illud evértit, & *Iolen*, filiam ejus abduxit. Dejanira suspicata *virum à sese abalienatum*, tunicam centauri sacrificaturo *mittit*: Eam indurus Hercules ad aras accedens, *vestis veneno* subito *infectus* est. Itaque summis *excruciatu doloribus*, tandem in Oetâ, Thessaliæ monte, rogam exstrui jussit, & in eo *vitam finit*. Sophocles, in *Trachin.* Seneca, in *Herc. Oet.* Ovidius, 9 Metam. & 9 Heroid. epist. Cicero, 2 Tusculanar. Diodorus, 5 lib. &c.

Her-

Ego) Observant in famigeratissimo hoc heroë, monstrorum domitore, tyrannorum peremptore, plerumque

1. *Calvitium*. *Isacius Tzetzes*, in *Lycophronis Cassandr. Sextus Empiricus* advers. Mathematic. *Cyrillus* in *Ionam*, II cap. *Theophylactus*, &c.

2. *Diadema regium*. *Gemma*, apud *L. Begerum*, *Thesaur.* 38 pag. *Marmor* apud *Petr. Sanct. Bartholum*, *Monum. Ant.* 79 tab.

3. *Coronam populeam*. *Numisma* apud *Choulium*, 191 pag. *Pausanias*, 1 *Eliac. Macrobius*, 3 sat. 12 cap. *Servius*, ad 8 *Æneid.*

4. *Leoninarum* exuviarum velamentum. *Virgilius*, 7 *Æneid.* *Ovidius*, 2, & 5 *Fastor.* &c.

5. *Clavam*, ex oleastro nempe, nodosam. *Martialis*, 9 lib. 44 epigr. *Statius*, 3 *sylv.* in *Herc. Surrent.* quæ in aditu sacelli ipsius, Romæ in foro Boario, relicta, canes olfactu terret & arcet. *Solinus*, 2 cap.

6. *Arcum & pharetram*, *Ovidius*, 9 *Metam.* *Statius*, loc. cit. &c.

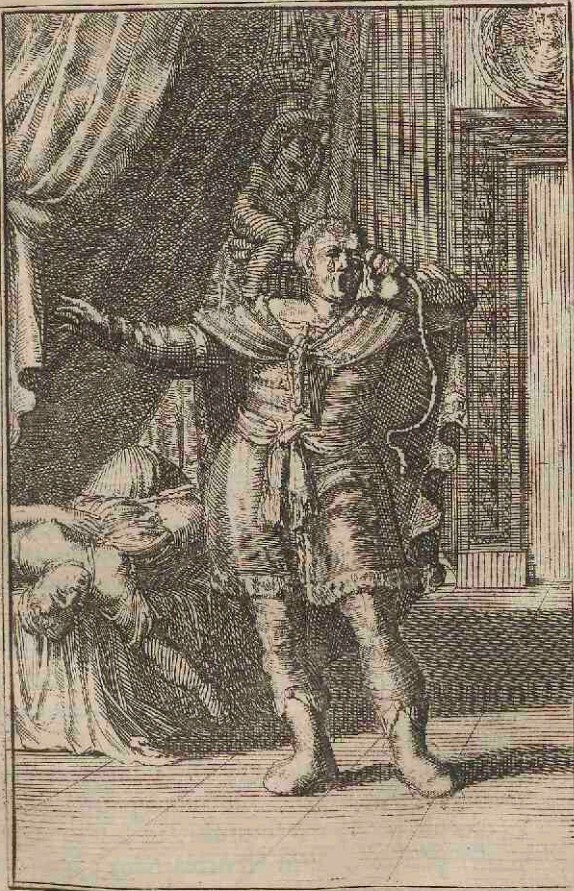
7. *Tunicam* denique mortiferam. *Plinius*, 34 lib. 8 cap. de *Hercule* tunicato, æneo, authoris incerti, torvâ facie, &c.

Prætereaque omnes fermè labores ejus exhibentur nobis in numismatibus imperatorum, Antoninorum, *Macrini*, *Posthumi*, *Maximiani Herculli*, & *Constantini*, apud *Erizzum*, *Tristanum*, *Patinum*, & *Morellium*: quæ præsertim illustrent ea quæ de laboribus ac ærumnis *Herculis* *Ovidius*, *Seneca*, *Ausonius*, *Anthologia*, & *Scolastici*, in *Vett. poet. Catalectis.*

O E D I P U S ,

sibi met oculos eruens.

Mors eligatur longa. quærat^r via,
 Quâ nec sepultis mistus, & vivus tamen
 Exemptus erres. morere. sed citra patrem.
 Cunctaris, anime? subitus ad vultus gravat
 Profusus imber, ac rigat fletu genas?
 Et flere satis est? hæcenus fundent levem
 Oculi liquorem. sedibus pulsi suis
Lacrymas sequantur. hi maritales statim
 Fodiantur oculi! Dixit, atque *ira furit.*
 Ardent minaces igne truculento genæ;
 Oculique vix se sedibus retinent suis.
Violentus, audax, mutus, iratus, serox,
 Tantum cruentus gemit, & *dirum fremens*
 Oculi steterunt, & suam intenti manum
 Ultrò insequuntur. vulneri occurrunt suo.
 Scrutatur avidus manibus uncis lumina.
 Radice ab imâ funditus vulsos simul
 Evolvit orbis. hæret in vacuo manus,
 Et fixa penitus unguibus lacerat cavos
 Altè recessus luminum, & inanes sinus.
 Sæviturque frustra, plusque quam sat est furit.
 Tantum est periculum lucis. attollit caput,

OEDIPVS, sibi met oculos eruens.

Cavisque lustrans orbibus cæli plagas,
 Noctem experitur, *quicquid effossis malè*
Dependet oculis, rumpit; & victor deos
Conclamat omnes, parcite en patriæ, precor!
 Jam iussa feci. debitas poenas tuli.
 Inventa thalamis digna nox tandem meis!

Seneca, Oedip. Tragoed.
 5 Act. 1 scen.

EXPLANATIO.

Scrutatur) Thebis post frugum penuriam grassante horribili lue, Creon Delphos mittitur, consulturus Apollinem. Refert expiandam *Laii necem* exilio peremptoris. Ille *ignoratur*. Tirchias, evocata Laii umbrâ, intelligit *ipsum esse regem, Oedipum*. Negat hic primum, disquirit, *invenit se filium esse Laii, (quem imprudens, in trivio, necaverat)* & *Jocasta, quam (Sphyngis enucleato ænigmate) in uxorem duxerat.*

Effossis itaque præ pudore & ira, vestis fibulâ, *oculis, in exilium abit.* Jocasta gladio incumbit. *Sophocles, in Oedip. tyrann. Seneca, in Oedip. Hyginus, 67 Fab.*

Sæviturque) *Oedipus*; qui nomen habet ab *οἰδῆμα, tumore, & πόδες, pes.* Ille enim à patre Laio (qui ex oraculo perceperat futurum, ut à filio periret) pastori traditus est occidendus; qui tamen commotus misericordiâ, cum stirpi regiæ manus invitus inferret, neque tamen regis imperium de-
 trac-

tractare auderet, perforatis gladio plantis, vimine-
que trajecto, ex arbore suspendit, ut inedia more-
retur. Verum à pastore regis Corinthiorum ser-
vatus, reginæ Meropæ donatus, filii loco ab eâ
educatus, & à pedibus ex vulnere tumentibus Oe-
dipus, h. e. *crassipes*, appellatus est. Sic enim
senex, apud *Senecam*, in *Oedip.* 4 act.

Forata ferro gesseras vestigia,

Tumore nactus nomen ac vitio pedum.

Cæterum in hoc ejus dramate *Jocasta*, facinore
agnito furens, mox ferro incumbit; & interim in al-
tero, *Thebaidis* nempe, secutus *Euripidem*, *Jo-*
castam, tertio post anno quam incestum agnovit
viventem introducit Ita & post eum *Statius*; qui
sic de *Jocasta*, 7 *Thebaid.*

Ecce truces oculos sordentibus obsita canis
Exlanguesque *Jocasta* genas, & brachia planctu
Nigra ferens, ramumque oleæ cum vell' eris atrî
Nexibus, *Eumenidum* velut antiquissima portis
Egreditur, magna cum majestate malorum.

Hinc atque hinc nata, melior jam sexus, aniles
Præcipitantem artus, & plusquam posset euntem
Sustentant. venit antè hostes, & pectore nudo
Claustra adversa ferit, tremulisque ululatus orat
Admitti. &c.

verum & 11 *Thebaid.* prout ad mox sequentem
tabellam videbitur.

X I X.

J O C A S T A ,

inter dissidentes filios.

Sollicita cui nunc mater alternâ prece
 Verba admovebo ? misera , quem amplectar prius ?
 In utramque partem ducor affectu pari.
 Hic adfuit. sed pacta si fratrum valent,
 Nunc alter aberit. ergò jam *nunquam duos,*
Nisi sic , videbo ? junge complexus prior
Tu , tot labores totque perpeffus mala.
 Longo parentem fessus exilio vides.
Accede propius ! clude vaginâ impium
Ensem ; & trementem jamque cupientem excuti
 Hastam solo defige. maternum tuo
 Coïre pectus pectori clypeus vetat.
 Hunc quoque repone. vinculo frontem exue,
 Tegimenque capitis triste belligeri leva,
 Et ora matri redde. quo vultus refers,
Acieque pavidâ fratris observas manum ?
 Affusa totum corpus amplexu tegam.
 Tuo cruori per meum fiet via.

Seneca, Thebaid. 4. Act. 1. scen.

Quis furor ? unde iterum regni integrata resurgit
 Eumenis ? ipsi etiam, post omnia, cominus ipsi
 Stabitis ? usque adeo geminas duxisse cohortes,
 Et facinus mandasse parum est ? quo deinde redibit

Vi-

IOCASTA, inter dissidentes filios.

Victor? in hosne sinus? ô diri conjugis olim
 Felices tenebræ! datis improba lumina poenas.
 Hæc spectanda dies? quo, sæve, minantia flectis
 Ora? quid alternos vultus, pallorque ruborque
 Mutat, & obnixi frangunt mala murmura dentes?
 Me miseram, vinctes! prius hæc tamen arma ne-
 cesse est

Experiare domi. stabo ipso in limine portæ
 Auspicium infelix, scelerumque immanis imago.

Hæc tibi canicies, hæc sunt calcanda, nefande,
 Ubera, perque uterum sonipes hic matris agendus.
 Parce! *quid oppositam capulo pârmaque repellis?*
 Non ego te contra Stygiis feralia sanxi
 Vota deis, cæco nec Erynnias ore rogavi.
 Exaudi miseram! genitrix te, sæve, precatur,
 Non pater. adde moram sceleri, & metire quod
 audes!

Statius, II Thebaid.

EXPLANATIO.

Mater) Oedipo, post scelus agnitum & erutos
 oculos, in exilium spontaneum profecto, Etheocles
 & Polynices, ipsius filii, violato *regnandi per vices*
 fædere, impia movêre arma, Adrastio socero, Ty-
 deo, aliisque, Polynicen, ætate minorem fratrem,
regnum sibi petentem, adjuvantibus. Post aliquot
 prælia, ducumque insigniorum interitum, mu-
 tuis vulneribus ceciderunt, matre Jocasta eos in
 gra-

gratiam reducere incassum laborante. *Euripides*,
in *Phœniss.* ejusque translator, *H. Grotius*; præter
Statum, &c. obiter *Ovidius*, 9 *Metam.* 404 vers.
Virgilius, in *Culic.* &c.

Pacta) Nempe, sumpto regno fratres invicem
pacti erant ut *singuli alternis annis* imperarent.
Etheocli, quia major ætate, *primus imperii annus*
cederet. Is autem, exacto anno, regnum *cedere*
renuit. *Polynices* ergò illud ex *foedere reperit*,
& *Adrasti suppeticas imploravit*. Hæc supra. Verum
funesti quoque inter fratres odii nobile admodum
exemplum apud Romanos aula ostentat *Severiana*;
ubi ferox *Caracalla* invisum fratrem *Getam*, in
ipsis *Juliae matris amplexibus ense consodit*. *Dio*,
78 lib. *Herodianus*, 4 lib. *Ausonius*, in *Cæll.*
22 epigr. adedè ut verè *Naso*, 1 *Metam.*

Non hospes ab hospite tutus,
Non gener à socero. *fratrum quoque gratia rara est.*
& *Manilius*, 4 *Astronomic.*

Ecce patrem nati perimunt, natosque parentes,
Mutusque armati cœunt in vulnere fratres.

EVADNE, in mariti rogam sese injiciens.

Philostratus, Icon. 2 lib. *Virgilius*, 6 *Æneid.*
Ovidius, 9 *Metam.*

Rogos) *Νεκρονεμία*, sive cadaverum crematio est antiqua quidem, non tamen antiquissima. Apud *Athenienses* enim rex eorum *Cecrops*, non crematus, sed humatus & terræ mandatus est. *Cicero*, 2 de *Legib.* *Arnobius*, 6 lib. *advers. gent.* *Cremationis* autem initium ad *Herculem* referunt, à quo *Argeus* aliquis hoc modò sepultus est. *Scoliaſtes*, ad *Homeri*, 1 *Iliad.* Saltem temporibus *Thebanis* ac *Troïcis* illa apud *Græcos* usitatissima. *Statius*, 7 & 12 *Theb.* *Homerus*, 1. & 23 *Iliad.* quinimo & postea. *Thucydides*, 2 lib. & *Lucretius*, 6 lib. de peste apud *Athenienses*. *Terentius*, *Andr.* 1 act. 1 scen. *Lucianus*, de *Luctu.* *Silius*, 13 *Punic.* Sic etiam illa ceteris gentibus familiaris; nempe *Gallis*, *Germanis*, populisque *Septentrionalibus* pluribus. *Cæsar*, 6 B. *Gallic.* *Tacitus*, de morib. *Germ.* 27 cap. *Mela*, 3 lib. 2 cap. Minimè verò *Ægyptiis*; ut & *Ignem* pro deo colentibus; *Persis.* *Herodotus*, 3 lib. *Laërtius*, in proëm. at *Romanis*, ab ipsa urbe condita (negat *Plinius*, 7 lib. 54 cap.) ferè usque ad *Theodosium jun.* *Ovidius*, 4 *Fastor.* de *Remi.* *Silius*, 10 *Pun.* de *Pauli.* *Lucanus*, 8 *Pharsal.* de *Pompeji* reliquiis. &c. & tandem *Macrobius*, *Theodosii* coævus, 7 lib. 7 cap.

Cineres) Ne tamen crematione amicorum omnis abiret memoria, prisci cineres & ossium reliquias religiosè collectas ad posteròs transmissere, Huic autem rei

rei inserviebant *urna*, *ollæ*, *cadi*, *cacabi*, &c. Ex
simplices & Fictiles. *Crinagoras*, Antholog. 3 lb.
6 tit. *Propertius*, 2 lib. 11 eleg.

Deinde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,

Accipiat manes parvula testa meos.

Marmoreæ. *Dio*, 76 lib. de Severi. Argentæ.
Ammianus, 19 lib. 2 cap. de Grumbatis. Chio-
nitarum regis filii. *Æneæ*. *Virgilius*, 6 *Æneid.*

quinimò & Aureæ. *Homerus*, 23 & 24 *Iliad.* *Moschus*,
4 *Idyll.* *Plutarchus*, de regis Demetrii; *Eutropius*,
de Trajani; *Spartianus*, de Severi.

Miscebimus) Quod & familiare erat Catharis, In-
diæ genti. *Diodorus*, 17 & 19 lib. Thracibus. *Solinus*,
15 cap. Uvendis, Sclavorum seu Thuringorum ge-
neri. *Vunefridus* Anglus, in epist. ad Eduardum reg.
Gallis. *Mela*, 3 lib. 2 cap. Indis. *Cicero*, 5 *Tusculan.*
Servius, ad 5 *Æneid.* *Val. Max.* 2 lib. 6 cap. 14 exemp.
Strabo, 15 lib. *Ælian.* 7 Var. 17. *Propert.* 3 lib. 11 eleg.

Felix Eois lex funeris una maritis,

Quos aurora suis rubra colorat equis.

Namque ubi mortifero jacta est sax ultima lecto;

Uxorum fusis stat pia turba comis;

Et certamen habent leti, quæ viva sequatur

Conjugium. pudor est non licuisse mori.

Ardent victrices, & flamma pectora præbent,

Imponuntque suis ora perusta viris.

quibus adde *Senecam*, 2 *Declamat.* 2 & 63 *epist.*

C A L L I R H O E,

*semetipsam jugulans.***P**erfer & obdura.

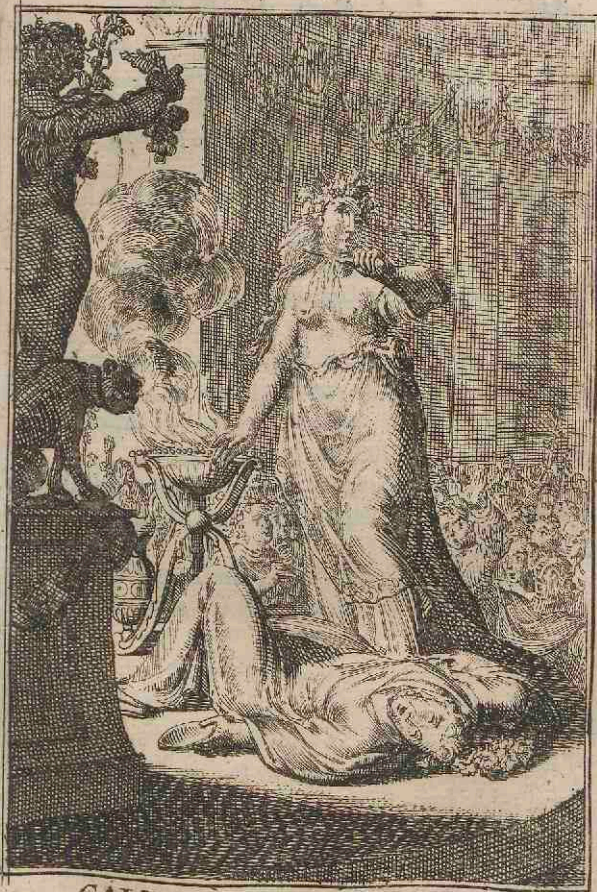
Ovidius, 3 Amor.

Supraque tuos exsurge dolores,
Infragilemque animum, quo potes usque, tene.*Pedo Albinovanus,
ad Liv. consolat.*Nec enim fortuna querenda
Sola tua est. similes aliorum respice casus,
Mirius ista feres.

Ovidius, 15 Metam.

E X P L A N A T I O.

Fortuna) Apud Calydonios, in Ætolia, Core-
sus, Bacchi sacerdos, deperibat incassum virginem
quandam Callirhoën. Repudiatus Bacchi opem
imploravit: qui Calydonios dirâ lue & insania
vexat, consulunt Dodones oraculum. responsum
referunt, iratum Bacchum sanguine Corefi vel
Callirhoës placari posse. Illa igitur, pro salute
Calydoniorum sese devovens, vittis & fertis Bac-
chicis redimita ad templum ducitur. Sed Corefus,
cujus

CALLIRHOE, *semetipsam jugulans.*

cujus vices erant sacra facere, amorem recipiebat,
& se, non illam victimam sacro cultro percussit.
Quo spectaculo admodum commota Callirhoë,
odium abjecit, sibimet ipsi quoque jugulum præ-
cidit. Pausanias, 7 lib. Achaic.

Querenda) In amore pleraque amara & ingrata.
Sic etenim amorum magister, 2 de Arte:

Quod juvat exiguum est, plus est quod lædit amantes;
Proponant animo multa ferenda suo,

Quot lepores in Atho, quot apes pascuntur in Hybla,

Cærule quot baccas Palladis arbor habet;

Littore quot concha, tot sunt in amore dolores:

Quæ patimur, multo spicula felle madent.

& Plautus, Cistellar. 1 act. 1 scen.

Amor & melle & felle est sæcundissimus,

Gustu qui dat dulce, amarum ad satiæatem usque
aggerit.

unde, suaviter admodum, apud Nemesianum,
2 eclog. Idas Alconi; & apud Calpurnium, 3 eclog.
Lycidas Iolæ:

Te sine, væ misero, mihi lilia nigra videntur,

Nec sapiunt fontes, & acescunt vina bibenti:

At tu si venias, & candida lilia fient,

Et sapient fontes, & dulcia vina bibentur.

cui adde hoc Hieron. Amalthei suavissimum, de
clepsydra, sive clepsammidio potius, epigramma:

Perspicuus vitro pulvis qui dividit horas,

Dum vagus angustum sæpè recurrit iter,

Olim erat Alcippus, qui, Gallæ ut vidit ocellos,

Ar-

Arfit, & est subito factus ab igne cinis.

Irrequiete cinis! miseros testabere amantes,

More tuo, nullâ posse quiete frui.

Similes) Videantur Amatoriæ narrationes *Plutarchi*, & *Heroïdum* epistolæ & *Metamorphosis Nasonis*, præter amoris *Triumviros*, *Catullum*, *Tibullum*, *Propertiumque*; atque illos recentiores, *Joh. Secundum*, *Hieron. Angertanum*, ac *Mich. Marullum*, ut & *Sannazarium*; qui de ipso sic in epigramm.

Miraris liquidum cur non dissolvor in amnem,

Cum nunquam siccas cogar habere genas.

Miror ego, in tenues potius non esse favillas,

Affidue carpant cum mea corda faces.

Scilicet ut misero possim superesse dolori,

Sic lacrymis flammâs temperat acer amor.

X X I I.

L E A N D E R,

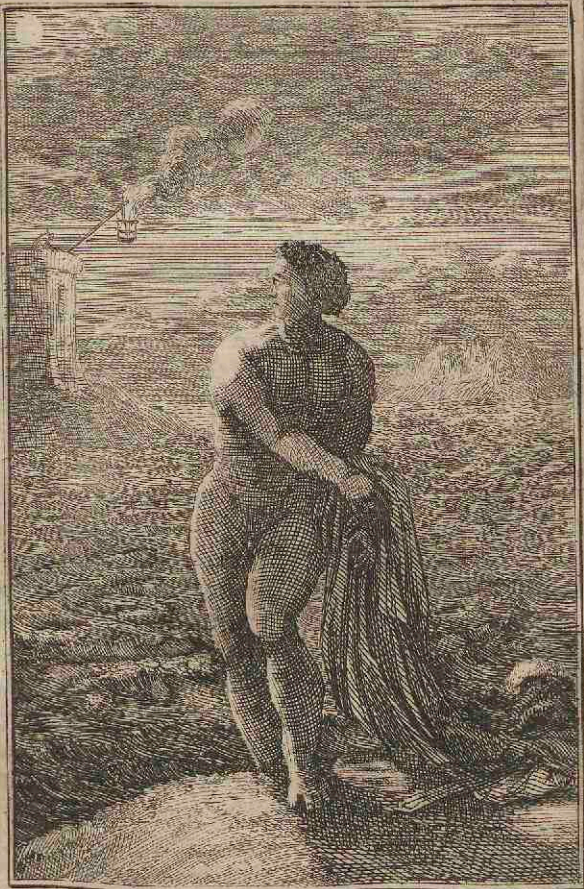
mari se crediturus.

Viderat adversâ positam sub rupe *Leander*
 Lampada, certa sua signa vocantis *Herus*.
 Dumque procelloso dubitat se credere ponto,
 Et sæpè in fluctus fertque refertque pedem;
 Si gravis est fluctus, si fortes æquoris undæ,
 Fortior est nostro fluctus amoris, ait.
 Scilicet infidum mare perdere vellet amantes,
 Ex quo nata *Cypris*, natus & omnis amor!
 Sed cupiat. nostro non unda potentior igne;
 Exsiccare fretum vel mea flamma potest.

Ignotus, apud *Nic. Mercetium*,
 Epigramm. 2 lib. 12 cap.

E X P L A N A T I O.

Viderat) Hellepontiacum mare, septem tantum
 stadiis, Europam ab Asiâ dividens, Seston in Eu-
 ropâ, *Herus* patriam, & *Abydum* in Asiâ, ex quâ
Leander, adversas urbes habet. Cum verò *Leander*
Abydenus Sestiam puellam miserè deperiret, per
 Hellepontum noctu ad eam natare consueyerat.
 Quod ubi aliquoties non infeliciter cessisset, jam
 factus audacior, cum mari tumido & impacato sese
 com-

LEANDER, mari se crediturus.

commisisset, vi ventorum fluctuumque victus, in Helleponto submersus est. Musæus, de Her. & Leandr. Ovidius, 18 & 19 Epist. Heroïd.

Credere) Non inelegans illud est Martialis, 25 Spectaculor. de natatore hoc nostro :

*Cum peteret dulces audax Leandrus amores,
Et festus tumidis jam premeretur aquis.*

Sic miser instantes affatus dicitur undas :

Parcite, dum propero; mergite, dum redeo.

Fluctus) Aristoteles, 12 & 13 problemat. 23 artic. notatum reliquit in mari facilius quam in flumine natari; quod mare propter aquæ crassitiem, corpora humana, ut & cætera onera facilius elevata retineat. Interim natatio priscis, inter exercitia nobiliora, valetudinis conservandæ causâ. Quinimò ipsius existimatio tanta, ut pueri non minus arte natandi quam primis elementis literarum imbuerentur. Hinc in bardum & prorsus inertem: neque natare, neque literas novit. Ea autem in gymnasiis, ut & privatis balneis, subindè satis magnis. Festus. Plinius, 2 lib. & 17 epist. Imo, apud Romanos, milites sæpè nando exercitati. Vegetius, 1 lib. 10 cap. & 2 lib. 23 cap. & 3 lib. 4 cap. Inde, ob natandi ignorantiam, Cyri exercitui magnam illatum incommodum. Xenophon, in Exped. Cyr. min. Sic Julius Cesar nandi peritissimus. Suetonius, 57 cap. sese conservavit, navigio militum multitudine depresso. Idem 64 cap. Hirtius, de bell. Alexandrin. Dio, 42 lib. Florus, 4 lib.

4 lib. 2 cap. *Appianus*, 2 B. Civil.

Cypris) Venerem pelago exortam quis nescit?
videantur *Servius*, ad 5 *Æneid.* 801 vers. *Apu-*
lejus, 1 Apolog. & 2 *Metam.* *Arnobius*, 4 lib.
advers. gentes. *Quint. Calaber*, 5 lib. de clypeo
Achill. &c. sic appellata *Αἰνδοπέδιν*, iterum emer-
gens, è mari nempe, *Aristeneto*, 1 lib. 7 cap. *Plinio*,
35 lib. 10 & 11 cap. de picturâ *Apellis*, ab Augusto
in delubro patris *Cæsaris* dicatâ. ut & *Antipatri* *Si-*
donio, *Antholog.* 4 lib. 12 cap. cujus epigramma
Latinè, 104 carm. sic effert *Ausonius*:

Emersam pelagi nuper genitalibus undis

Cyprin, *Apellei* cerne laboris opus,

Ut complexa manu madidos salis æquore crines

Humidulis spumas stringit utraque comis.

Exficcare) Audacissima profecto hyperbole; qua-
libus sæpè sæpius eleganter usi veteres. en *Valer.*
Ædru, apud *Gellium*, Noct. *Attic.* 19 lib. 9 cap.

Quid faculam præfers, *Phileros*, quâ nil opu nobis:

Ibimus; hoc lucet pectore flamma satis.

Istam nam potis est vis sæva extinguere venti,

Aut imber, cælo candidu præcipitans.

At contrâ, hunc ignem *Veneris*, si non *Venus* ipsa,

Nulla est quæ possit vis alia opprimere.

quinimò *Porcii Licinii*, apud eundem, loc. cit.

Custodes ovium, teneræque propaginis, agnùm,

Quæritis ignem? ite huc; quæritis? ignis homo est.

Si digito attrigero, incendam sylvam simul omnem.

Omne pecus flamma est; omnia quæ video.

X X I I I.

O R P H E U S,

uxorem ab inferis repetens.

JAmque pedem referens, casus evaserat omnes,
 Redditaque Eurydice superas veniebat ad auras,
 Pone sequens (namq; hanc dederat Proserpina legem)
 Cum subita incautum dementia cepit amantem :
 (Ignoscenda quidem, scirent si ignoscere manes)
 Restitit, Eurydicemque suam jam luce sub ipsa
 Immemor, heu, victusque animi respexit. ibi omnis
 Effusus labor, atque immitis rupta tyranni
 Fœdera: terque fragor stagnis auditus Avernis.
 Illa, quis & me, inquit, miseram & te perdidit,
 Orpheu!

Quis tantus furor? en iterum crudelia retrò
 Fata vocant, conditque natantia lumina somnus.
 Jamque vale! seror ingenti circumdata nocte,
 Invalidasque tibi tendens, heu non tua, palmas.

Dixit: & ex oculis subito ceu fumus in auras
 Commistus tenues fugit diversa; neque illum
 Pressantem necquicquam umbras, & multa vo-
 lentem

Dicere, præterea vidit.

Virgilius, 4 Georgic.

Hanc simul & legem Rhodopeius accipit Orpheus;
 Ne flectat retrò sua lumina, donec Averna

Exie-

ORFEVS, uxorem ab inferis repetens.

Exierit valles, aut irrita dona futura.

Carpitur acclivis per muta silentia trames
 Arduus, obscurus, caligine densus opacâ.
 Nec procul abfuerant telluris margine summæ:
 Hic, ne deficeret, metuens, avidusque videndi,
Flexit amans oculos. & protinus illa relapsa est. (tans,
 Brachiaque intendens, prendique & prendere cer-
 Nil nisi cedentes infelix arripit auras.

Ovidius, 10 Metamorph.

EXPLANATIO.

Referens) Orpheus, Apollinis & Calliopes (aliis
 Oeagrii fluminis & Polyhymniæ Musæ) filius,
Eurydicem nympham amavit, quam sono citharæ
 mulcens uxorem duxit. Hanc Aristæus pastor dum
 amans sequitur, illa fugiens *in serpentem incidit*, &
 morfa perit. Postque *maritus ad inferos descendit*,
 & legem accepit, *ne eam conversus aspiceret.*
Quam conversus aspiciens, iterum perdidit. Hyginus,
 164 Fab. Ovidius, 10 Metam. Virgilius, 4 Geor-
 gic. Pausanias, in Bœotic.

Reddita) Reditus enim ab inferis difficillimus.
 Virgil. 6 Æneid.

Facilis descensus Averni;

Noctes atque dies patet atri janua ditis:
Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,
 Hoc opus, *hic labor est.* pauci quos æquus amavit
 Juppiter, aut ardens evexit ad æthera Virtus,
 Dis geniti, potuere.

Aver-

Avernus) Est *Avernus* Campaniæ lacus, prope Baias; quem Plutoni dicatum, & *limen inferorum* esse verustas credidit. *Silius*, 12 B. *Punic.*

Ille olim populis dictum *Styga*, nomine verso Stagna inter celebrem nunc mitia monstrat *Avernum*.

Dictus *ἀβυσσος* Græcis, *avis* carens; quod *aves* supervolantes exhalationibus sulphureis abiget vel & enecet. *Virgilius*, 6 *Aeneid.*

Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu,

Scrupea, tuta lacu nigro, nemorumque tenebris.

Quam super haud ullæ poterant impunè volantes

Tendere iter pennis; talis sese halitus atris

Faucibus effundens supera ad convexa ferebat:

Unde locum Græci dixerunt nomine *Aernas*.

XXIV.

ALCYONE,

in mare sese præcipitatura.

DUmque notata oculis reminiscitur acta, fre-
tumque

Prospicit, in liquidâ spatio distante tuetur

Nescio quid quasi corpus aquâ. primòque quid illud

Esset, erat dubium. postquam paulum appulit undæ,

Et, quamvis aberat, corpus tamen esse liquebat.

Quis foret, ignorans, quia naufragus, omine mota est;

Et, tanquam ignoto lacrymas daret, heu miser, inquit,

Quisquis es, & si quâ est conjux tibi! *fluctibus actum*

Fit propius corpus. quod quo magis illa tuetur,

Hoc minus & minus est mentis. jam jamque pro-

pinquæ

Admotum terræ, jam quod cognoscere posset

Crit. erat conjux. Ille est! exclamat, & unâ

Ora, comas, vestem lacerat; tendensque trementes

Ad Ceyca manus, sic, ô carissime conjux,

Sic ad me miserande redis? ait. *adjacet undis*

Facta manu moles, quæ primas æquoris undas

Frangit, & incurfus quæ prædelassat aquarum.

Insilit huc.

Ovidius, 11 Metamorpho.

ALCYONE, in mare sese præcipitatura.

E X P L A N A T I O.

Prospicit.) Ceyx Luciferi filius, Dædalionis fratris casu sollicitus, in Ioniam, ad oraculum Clarium consulendum iter constituit. Verum in Ægæo mari Ceyx, gravi orta tempestate, naufragium fecit. Alcyone, Æoli filia, ipsius interitu per somnium nunciato, ad littus, unde maritus solverat, accurrens, cadaver exangue Ceycis fluctibus maris circumvolvi eminus conspexit, & confestim ipsa sese in mare præcipitavit. Ovidius, II Metam. Hyginus, 65 Fab. Lucianus, in Alcyone.

Naufragus) Circa naufragos viliores, & nautas tria notantur apud præcos.

I. *Naufragium* depictum in tabella; quam de fasciâ ex humeris nautæ suspendebant, ne casus suos omnibus enarrare cogerentur. Amissis itaque omnibus, emendicando eâ novum es corrogabant. Horatius, de arte.

Quid hoc? si fractis enatet ex spes

Navibus, ære dato qui pingitur.

Persius, I sat.

Quippe, & cantet si naufragus, assem
Protulerim? cantas, cum fractâ te in trabe pictum
Ex humero portes:

& Martialis, 12 lib. 57 epigr.

Nec fasciato naufragus loquax trunco.

Tan-

Tandem tamen eadem tabella Ifidi, Castori & Polluci, diis præsidibus, dicata. Cicero, 3 Nat. Deor. ubi de Diagora atheo. Priapeiorum, 37 carm. Juvenalis, 12 sat.

Pars dira quidem, sed cognita multis,
Et quam votivâ testantur sana tabellâ

Plurima, pictores quis nescit ab Ifide pasci?

II. Vestimenta, cum quibus evaserant; quæ in templis, unâ cum tabellâ votiva suspendebantur. Horatius, 1 lib. od 5.

Me tabula sacer
Votiva paries indicat uvida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris deo.

III. Rasura; liberationis signum. Juvenalis, 12 sat. de Bajis & Lucrino sinu:

Gaudent ibi vertice raso
Garrula securi narrare pericula nauta.

Miserande) Miserrimum veteribus in aquis interire; quemadmodum notavimus, 5 pag. ad Deucalionis picturam.

X X V.

T H Y E S T E S,
nefario convivio à fratre exceptus.

QUas miser voces dabo,
 Questusque quos? quæ verba sufficient mihi?
Abscissa cerno capita, & avullas manus,
Et rupta fractis cruribus vestigia!
 Hoc est quod avidus capere non potuit pater!
 Volvuntur intus viscera, & clausum nefas
 Sine exitu luctatur, & quærit viam.
 Da, frater, ensem. sanguinis multum mei
 Habet ille. ferro liberis demus viam!
 Negatur ensis. pectora illiso sonent
 Concussa planctu. sustine, infelix manum;
 Parcamus umbris. tale quis vidit nefas?

Seneca. Thyest. Traged.
5 Act. 3 scen.

E X P L A N A T I O.

Miser) Alternis annis regnandi vices patris Atreus
 & Thyestes, Pelopis ex Hippodamiâ filii, Ar-
 gis imperabant. Thyestes, *adjuvante Ærope*, fra-
 tris uxore, quam in adulterium pellexerat, *aureum*
arietem, in cuius possessione regni fatum, *amovet*,
 & malè conscius in exilium abit. Atreus evasisse do-

THYESTES, nefario convivio à fratre exceptus.

dolens, missis suis filiis velle se in gratiam redire simulat. oblatâ regni parte illi suadet & persuadet. Tres Thyestis *liberos*, quos obliques acceperat, ad aras immolatos, partim assos, partim elixos patri nescienti *epulandos* apponit. sub finem convivii *capita* illi & *manus* ostendit, quasque dapes absumpserit, insultans ejus luctui & imprecationibus, enarrat. *Hyginus*, 258 fab.

Capita) Immanitatis exempla similia pete è *Pindaro*, 1 *Olympic.* de *Tantalo*, filium suum *Pe-lopem* diis hospitibus apponente *Ovidio*, 6 *Metam.* de *Progne*, filium marito epulandum tradente. & *Justino*, 1 lib. 5 cap. de *Cambyse* rege filium *Harpagi* interfectum patri inter epulas apponente.

Frater) De fratrum rara gratia diximus ad *Jocastæ* tabulam: nihil repetimus.

planctu) Veteres, in gravi luctu, *pulvere* & *cinere* sese *consperebant*. Sic *Seneca*, *Troad.* 1 act. chor.

Fidæ casus nostri comites.

Solvite crinem, per colla fluant

Mœsta capilli, tepido Troiæ

Pulvere turpes. . . .

Complete manus. hoc ex Troiâ

Sumpsisse licet.

Vestimenta dilacerabant. Poëtarum princeps,
12 *Aneid.*

It scissâ veste *Latinus*,
Conjugis attonitus fatis, urbisque ruinâ.

Ovidius, Heroid. 5 epist. Oenones.

Tunc vero *rupique sinus*, & pectora *planxi*,
Et fecui madidas ungue rigente genas.

& *Stattus*, 2 sylv. de Ated. Meliore:

Tu modo fufus humi, lucem averfari iniquam,
Nunc torvus pariter *vestes* & pectora *rumpis*,
Dilectosque.

& palmis, pugnis & unguibus, *in genas* & pectora
denudata, *faviebant*. *Seneca*, Troad. loc. cit.

Vacet ad crebri verbera *plāctus*

Furibunda manus.

Lucanus, 2 Pharsal.

Quarum una madentes

Sciffa genas, *plāctu* liventes atra lacertos,

Nunc, ait, ô miseræ contundite pectora matres,

Nunc laniate comas.

O E N O N E,

à *Paride deserta.*

Incise servant à te mea nomina sagi,
 Et legor Oenone falce notata tuâ.
 Et quantum trunci, tantum mea nomina crescunt.
 Crescite, & in titulos surgite rite meos!
 Populus est, memini, fluviali consita ripa:
 Est in quâ nostri littera scripta memor.
 Popule vive precor, quæ consita margine ripæ,
 Hoc in rugoso cortice carmen habes:
 Cum Paris Oenone poterit spirare relicta,
 Ad fontem Xanthi versa recurret aqua.
Xanthe, retro propera, versa que recurrete lymphæ,
 Sustinet Oenonen deseruisse Paris.

Ovidius, 5 epist.
 Heroid Oenon.

E X P L A N A T I O.

Mea) Oenone, Nympha Idææ, capta mutuo amore Paridis, cum ille, incognitus adhuc, in Idææ montis jugis pecus pasceret. Fertur & fatidicam fuisse, Paridique in Græciam naviganti futurum ut inde patriæ incendium referret secum, prædixisse. Postmodum tamen Paridis interempti cadavere ad

Oe-

IPHIGENIA, immolata.

Oenonem relato, illa, pristini amoris recordatione, ad primum statim peramati conspectum, concidit mortua, & cum ipso est eodem funere elata.

Dictys Cretens. de bell. Trojan.

Nomina) *Arborum corticibus inscribere carmina & nomina* priscis agricolis & pastoribus admodum familiare. *Virgilius* enim, 10 eclog.

Certum est in sylvis, inter spelæa ferarum
Malle pati, tenerisque meos incidere amores
Arboribus; crescent illæ, crescetis amores.

Vetus epigramma, quod de qualitate vitæ:

Quando ponebam novellas arbores mali & pyri,
Cortici summæ notavi nomen ardoris mei.

Nulla fit exinde finis, vel quies cupidinis,

Crescit arbor, gliiscit arbor, ramus implet litteras.

Quibus adde *Euripidem*, in *Hippolyt.* *Nemesianum*,
1 eclog. *Calphurnium*, 3 eclog. *Aristenecum*, 1 lib.
10 epist. &c.

Populus) *Herculi dicata arbor.* *Virgilius*, 7 eclog.
cui sacra facientes, ramis populeis coronantur. Idem,
8 *Æneid.* gaudet autem plantari in locis præsertim
humidis & irriguis, fluviorumque extremis margini-
bus. Idem vates, cit. eclog.

Fraxinus in sylvis pulcherrima, *pinus* in hortis,

Populus in fluviiis.

& *Ovidius*, 5 *Metam.*

Cana salicta dabant, nutritaque *populus* undâ,

Sponte sua natas ripis declivibus umbras.

Xanthus) *Troadis ille fluvius*, ab *Idæ* montis

radicibus defluens, Troiam transiens, & Simoenti junctus in Hellespontum semet exonerans. *Plinius*, 5 lib. 30 cap. *Strabo*, 13 lib. dictus Scamander, & *Zoëus*, flavus, quod vellera ovium flavo colore saturer. *Aristoteles*, 3 lib. *Hist. Animal.* Meminit, præter (*Virgilium*, in *Æneid.*) *Seneca*, *Thebaid.* 4 act.

Hinc grata Cereri Gargara, & dives solum,
 Quod *Xanthus* ambit, nivibus *Idais* tumens.
 belli Troiani tempore propter sæpius repetita prælia cadaveribus subindè replebatur, eodem teste, *Troad.* 2 act. de *Achille*.

Aut cum inter acies Marte violento furens,
 Corporibus amnes clusit; & quærens iter
Tardus exuento Xanthus erravit vado.
 quinimò, tempore *Cæsar*is de *Pompeio* triumphantis, vix apparebat, si credamus *Lucano*; qui sic, 9 *Pharsal*.

Tota teguntur
 Pergama dumetis. etiam periere ruinæ.
 Aspicit *Hesiones* scopulos; sylvasque latentes
Anchisæ thalamos; quo judex sederit antro.
 Unde puer raptus cælo. quo vertice *Nais*
 Luserit *Oenone*. nullum est sine nomine saxum.
 Inscius in sicco serpentem pulvere rivum
 Transierat, qui *Xanthus* erat.

X X V I I.

I P H I G E N I A,

immolata.

Permanet Aoniis Nereus violentus in undis;
 Bellaque non transfert; & sunt qui parcere Trojæ
 Neptunum credant, quia moenia fecerat urbis.
 At non Thestorides: neque enim nescitve, tacetve,
 Sanguine virgineo placandam virginis iram
 Esse deæ. postquam pietatem publica causa,
 Rexque patrem vicit; castumque datura cruorem
 Flentibus ante aram stetit Iphigenia ministris.
*Victa dea est; nubemque oculis objecit; & inter
 Officium turbamque sacri, vocesque precantum,
 Suppositâ fertur mutasse Mycenida cervâ.*

Ovidius, 12 Metamorph.

Aulide quo pacto Triviai virginis aram
 Iphianassai turpârunt sanguine toedè
 Ductores Danaûm dilecti, prima virorum.
 Quo simul infula virgineos circumdata comtus
 Ex utrâque pari malarum parte profusa est.
 Et *mestum* simul ante aras adflare Parentem
 Sensit, & hunc propter ferrum celare ministros,
 Adspectuque suo lacrymas effundere cives.

*Muta metu terram genibus summissa petebat,
 Nec miseræ prodesse in tali tempore quibat
 Quod patrio princeps donârat nomine regem. (ras
 Nam sublata virûm manibus, tremebundaque ad a-*
 De-

ENONE, à Paride deserta.

Deducta est, non ut, solemni more sacrorum
 Perfecto, posset claro comitari Hymenæo:
 Sed casta incestè nubendi tempore in ipso
 Hostia concideret maestitu moesta parentis,
 Exitus ut classi felix, faultusque daretur.

Lucretius, 1 lib. de
 Rec. Naturâ.

EXPLANATIO.

Virgines) Achivi expeditionem duce Agamemnone in Troiam facturi, cum in Aulide sacrificarent, & reliquos Græciæ principes ibidem expectarent, Agamemnon Dianæ sacratam cervam imprudens occidit. Dea itaque irata tantam tempestatem concitavit, ut eorum classis inde solvere nequiret. Peste quoque ibidem grassante, consultus Calchas vates, Ihestoris filius, respondit; hoc malum non nisi Agamemnonis filia immolatione posse tolli. Iphigeniam ergò patris consensu ad aram deductam, Diana surripit, ejusque loco cervam substituit. Euripides, in Iphigen. Aulid. Plinius, 35 lib. 10. & Valer. Maximus, 8 lib. 12 cap. 5 exempl. in ingeniosâ Thimantis pictura.

Aram) Ara veteribus dicta q. *alta area*; vel q. *ansa*, quod ansulis feratur. Varro, apud Macrobius, 3 lib. 2 cap. vel ab ardendo: plerumque è marmore. Ovidius, 9 Metam. de Hercule: Thuraque dat primis, & verba precantia flammis, Vinaque marmoreas paterâ fundebat ad aras!

sæpius tamen è vivo cespue. *Juvenalis*, 12 sat.

Natali, Corvine, die mihi dulcior hæc lux,

Qua festus promissa deis anima in cespes

Exspectat; niveam reginæ cedimus agnam.

videas & *Horatium*, 1 lib. 19 od. & 3 lib. 8 od.

Ovidium, 5 Trist. 5 eleg. 4 & 7 *Metam.* *Se-*

necam, *Lucanum*, &c.

Ministris) *Popis*, & *Victimariis*; qui victimas ad aras deducebant, tenebant, ligabant, feriebant, jugulabant & mactabant. Hi (in marmoribus

Petr. San. Bartholi, 1, 2, 3, 41 & 42 Tab.) nudi, & succincti. *Propertius*, 4 lib. 3 eleg.

Ille dies hornis cædem denunciat agnis,

Succinctique calent ad nova lucra popæ.

& *Lucanus*, 1 *Pharsal.*

Impatiensque diu non grati victima sacri,

Cornua succincti premerent cum torva ministri,

Deposito victum præbebat poplite collum.

Mycenida) *Iphigeniam*, *Agamemnonis Mycenarum* & *Argivorum regis* filiam: quam verè immolatam & interfectam asserunt *Pindarus*, *Pausanias*, *Lucretius*, *Propertius*, *Horatius*, &c.

P H I L O C T E T E S ,

à *Græcis relictus.*

Non te, Pæantia proles,
 Expositum Lemnos nostro cum crimine haberet :
 Qui nunc (ut memorant) sylvestribus *abditus annis*
Saxa moves gemitu ; Laertiadæque precaris
 Quæ meruit ; quæ (si dii sunt) non vana precaris.

Et nunc ille eadem nobis juratus in arma ;
 Heu ! pars una ducum, quo successore *sagitta*
Herculis utuntur, fractus morboque fameque,
Velatur aliturque *avibus* ; volucresque perendo ,
 Debita Trojanis exercet spicula fati.

Ovidius, 13 Metamorph.

Hoc erat in gelido quare Pæantius *antro*
 Voce fatigaret Lemnia *saxa* suâ.

Ovidius, Trist. 5 lib. 1 eleg.

Poenè decem totis aluit Pæantius *annis*
 Pestiferum tumido *vulnus* ab angue datum.

Ovidius, Trist. 5 lib. 2 eleg.

E X P L A N A T I O .

Proles) Philoctetes, Pæantis filius, inter Ar-
 gonautas olim quoque (*Val. Flaccus, 1 Argonaut.*
 391.) non ignobilis. *Ei, comiti suo, Hercules in*

PHILOCTETES, à Grecis relictus

Oeta monte concremandus *arcum & sagittas* dederat; nempe sine quibus Troiam capi non posse Oraculum responderat. At venenatarum *sagittarum una ipsius pedem* fortè decidens *sauciavit*. Græcique, cum per dolorem vulneris navigare non posset, *eum* in insulam Lemnon *exposuerunt*. Philoctetes itaque relictus, aucupio sagittarum vitam miserrimè propagare; *pennarumque contextu corpus obtegere & velare coactus* fuit. *Sophocles*, in *Philoctet*. *Pindarus*, *Pythior.* 1 od. *Theocritus*, idyll. *Scoliaſtes* ad *Lycophron*. *Smyrneus*, *Paralipom.* 5 & præsertim 9 lib. *Socrates*, *Philoſtratus* jun. variante plurimum narratione.

Antris) In quibus vitam securè tranſigebant antiquiſſimi. *Ovidius*, 1 *Metam.* 121 verſ.

Tum primum ſubière domos; *domus antra fuerunt*,
Et denſi frutices, & junctæ cortice virgæ.

Juvenalis, 6 ſat. in principio:

Cum frigida parvas

Præberet ſpelunca domos, ignemque, laremque;
Et pecus & dominos communi clauderet umbra;
Sylveſtrem montana torum cum ſterneret uxor
Frondebis & culmo, vicinarumque ferarum
Pellibus.

Videatur & *Lucretius*, 5 lib.

Gemitu) Sic etenim de eo *Attius* apud *Ciceronem*, de *Finib.* 2 lib.

Quando *ejulatu*, *queſtu*, *gemitu*, *fremittibus*
Reſonando multum, flebileis voces cièt.

Videatur ille, prout mihi placet, *juxta arcum,*
 & *pharetram ex arbore suspensam, residens, in*
gemma, apud Fortunat. Licetum, Gemmar. An-
nular. 57 Schemat.

Sagitta) Troja fatalia tela; sine quibus illa in-
expugnabilis. Unde quoque tandem Philoctetes
ab Ulysse & Diomede ex Lemno reductus; ut sci-
licet illis excidium Trojæ festinaretur. Sophocles,
& Q. Smyrnaus, lib. cit. Ovidius, 13 Metam.
402 vers. Hæ autem sagitta, posteriori quoque
ævo, summâ cum reverentia apud Thurinos (Magnæ
Græciæ in Italiâ populum) in delubro Apollinis
adservata. Justinus, 20 lib. 1 cap.

Morbo) Quem sanavit, eo revocato, Machaon,
medicus inter Græcos peritissimus. Propertius,
2 lib. 1 eleg.

Tarda Philocteta sanavit crura Machaon.
 Verumtamen & postmodum turpior ei à Venere,
 Paridis, (ipsius sagittis læsi) mortem vindicante,
 immissus. Interpretæ Thucydidis, ad 1 lib. Mar-
 tialis, 2 lib. 84 epigr. Ausonius, 71 epigr.

Velaturque) Citatus Cicero, verbis Anii, 5 lib.
de Finib.

Configit tardus celeres, stans volatiles,
 Pro veste pinnis membra textis contegens.

X X I X.

A C H I L L E S,

bellum detrectans.

Venerunt ad te Telamone & Amyntore nati;
 Ille gradu proprior sanguinis, ille comes;
 Laërteque satus: per quos comitata redirem.
 Auxerunt blandâ grandia dona prece...
 Quid tamen exspectas? Agamemnona pœnitet iræ,
 Et jacet ante tuos Græcia mœsta pedes.
 Vince animos, iramque tuam, qui cætera vincis.
 Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?
 Anna cape, Æacide: sed me tamen ante receptâ;
 Et preme turbatos, Marte favente, viros.
 Propter me mota est; propter me desinat ira;
 Simque ego iustitiæ causa, modusque tuæ!

Ovidius, 3, Heroïd epist.
Briseïd.

E X P L A N A T I O.

Venerunt) Postquam Græci Phrygiam, partem minoris Asiæ, appulerunt, urbes Trojæ finitimas, insulæ Lesbo præsertim oppositas, hostili more depopulati sunt. Inter quos Achilles, Thetidis & Pelei filius, Chrynesium oppidum expugnavit, & insignes virgines duas secum abduxit; Astyno-

ACHILLES, bellum detractans.

nomen, Chryſæ (qui Apollinis Sminthei ſacerdos) filiam, & Hippodamiam, Briſæ proſtatam. Chryſen autem Agamemnoni, Græcorum principi conceſſit, ſibi reſervatâ Briſeïde. Sed cum, Deorum juſſu, cogeretur Agamemnon Chryſen patri reſtituere, Briſeïda Achilli eripuit. Qui indignatus à bello diu abſtinuit. Græcis intereà multis præliis feſſis & protritibus, Ajax, Phoenix, & Ulyſſes ad Achillem ablegantur, ingentia dona pollicentes, ſi deſiſtat irasſci, & ſe auxiliatorem feſſis rebus accommodet. At ille nullius ſuaſione vel precibus ad arma adverſus Troianos ſumenda, animari potuit; legatique Achivorum, re non impetratâ, irriti reverſi. *Homerus, 9 Iliad. Auſonius, in Argument.*

Telamone) Ajax, Telamonis ex Heſionâ Phrygia filius; ut Phoenix, Achillis præceptor, Amynitoris, & Ulyſſes Laërtis ex Anticlea: quorum mentio apud Homerum, Q. Smyrnaum, Ovidium, &c.

Comitata) Briſeïſ. Licet enim dicta caſtra Iſidoro (9 lib. 3 cap.) quaſi caſta, & Propertius optet, 3 lib. 4 eleg.

Romanis utinam patuiſſent caſtra puellis,

Esſem militiæ ſarcina fida tuæ.

liquet hîc tamen, heroïcis temporibus, mulieres etiam caſtris adhæſiſſe. Quinimò & ſequentibus. Unde *Scipio Emilianus* duo ſcortorum millia, quæ ſequebantur, caſtris ejecit. *Val. Maximus, 2 lib. 2 cap. 1 tit.* Nam, florente imperio Romano,

nunquam iis intererat mulier. *Isidorus*, loc. cit. *Quintilianus*, de *Mariano Milit.* *Servius* ad 3 & 8 *Æneid.* Unde bellaturus *Pompejus* in *Lesbo* reliquit uxorem *Corneliam*. *Lucanus*, 8 *Pharsal.* & *Flaminius*, iturus in provinciam, uxorem à porta dimisit. *Seneca*, 4 lib. 25 controvers. Alludit *Statius*, 5 sylv. 1 carm. de *Priscillâ*, *Abascanti* conjugè.

Tecum, omnes animo durata per æstus:

Et (si castra darent) vellet gestare pharetram,
 Vellet Amazoniâ latus includere pelta,
 Dum te pulvereâ bellorum nube videret
 Cæsarei prope fulmen equi, divinaque tela
 Vibrantem.

Æacida) Ita *Achilles*, *Pelei* è *Thetide* filius; ab avo *Æaco*; qui ex *Endeïda*, *Chironis* filiâ, suscepit *Peleum*, & *Telamonem*, *Ajaxis* patrem.

Cernitur autem juvenis, crinibus passis & cristata galeâ conspicuus, in æreo numismate, apud *Cannini*, 24 imag. Iræ ipsius meminit quoque *Horatius*, 1 lib. 6 od. ad *Agrippam*:

Nos, *Agrippa*, neque hæc dicere, nec gravem
Pelidæ stomachum, cedere nescii.

& lib. de arte, ad *Pisones*:

Honoratum si fortè reponis *Achillem*,
 Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
 Jura neget sibi nata.

X X X.

P R I A M U S,

à Pyrrho peremptus.

ÆDibus in mediis, nudoque sub ætheris axe
 Ingens ara fuit; juxtaque veterrima laurus
 Incumbens aræ, atque umbrâ amplexa penates.

Hic Hecuba, & nata nequicquam altaria circum,
 (Præcipites atrâ ceu tempestate columbæ)
 Condensæ, & divûm amplexa simulacra petebant.
 Ipsum autem sumptis Priamum juvenilibus armis
 Ut vidit, quæ mens tam dira, miserrime conjux,
 Impulit his cingi telis? . . .

Ecce autem elapsus Pyrrhi de cæde Polites,
 Unus natorum Priami, per tela, per hostes,
 Porticibus longis fugit, & vacua atria lustrat
 Saucius. illum ardens infesto vulnere Pyrrhus
 Insequitur; jam jamque manu tenet, & premit hastâ.
 Ut tandem ante oculos evasit & ora parentum,
 Concidit, ac multo vitam cum sanguine fudit.

Hic Priamus, quanquam in media jam morte
 tenetur,
 Non tamen abstinuit, nec voci, iræque pepercit.
 At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis,
 Dii, . . .
 Cui Pyrrhus: referes ergo hæc, & nuncius ibis
 Pelidæ genitori! illi mea tristitia facta,

De-

PRIAMVS, à Pyrrhus interemptus.

Degeneremque Neoproleum narrare memento.
 Nunc morere. hæc dicens, altaria ad ipsa, trementem
 Traxit, & in multo lapsantem sanguine nati;
Implicuitque comam levâ, dextrâque coruscum
Extulit, ac lateri capulo tenus abdidit enssem.

Virgilius, 2 Æneid.

VIdi execrandum regiæ cædis nefas,
 Ipsaque ad aras majus admissum scelus
 Æacidis armis. cum ferox *sevâ manu*
Comâ reflectens regium tortâ caput,
 Alto nefandum vulneri ferrum abdidit.
 Quod penitus actum cum recepisset libens,
 Ensis senili siccus è jugulo rediit.

Seneca, Troad. Tragoed;
 1 Act. 1 scen.

EXPLANATIO.

Ædibus) Græci, decimo belli Trojani anno, viribus jam attritis, ad dolum confugiunt. Noctu fugam simulant, relicto equo ligneo, lectissimum quemque Grajorum utero abscondente. Eum Trojani, fraude Sinonis impulsî, dirutâ muri parte, in arce statuunt. Per eam ruinam Græci, nocte intempesta reversi, urbem invadunt. Omnia ferro flammisque scedantur. Priami regia oppugnatur, Priamusque ipse, & ipsius filius Polites, à Pyrrho, ad aras ipsas interficiuntur. *Virgilius, 2 Æneid. Seneca, Troad. alii.*

Lau-

Laurus) *Arbores sæpè sæpius juxtas aras fuere.*
videantur marmorum pluries citati *Bartoli* 26, 27
& 29 tab. quibus illustratur & *Ovidii*, 12 *Metam.*

Ut vetus accensis incanduit ignibus ara,
Serpere cæruleum Danaï vidēre draconem

In platanum, cœptis quæ stabat proxima sacris.

Amplexa) *Ab aris enim ut & deorum simulacris*
supplices, non sine piaculo, avellebantur; prout dic-
tum superius, 65 pag. ad Tab. *Megaræ*.

Pyrrhi) *Qui Achilles è Deïdamia Scyria filius.*
De eo, ejusque egregia indole Horatius, 4 lib. 6 od.
Stadius, 2 *Achilleid.* *Ovidius*, 13 *Metam.* *Se-*
neca, in *Troad.* &c.

Vocatur autem quoque *Neoptolemus* (*νῆπτος* e-
nim *juvenis*, & *πλεμος*, *bellum*) quod admo-
dum adolescentulus, primum tyrociniū in
bello *Trojano* posuerit. Videatur, *Q Smyrneus*,
7 lib. *Omissor*.

X X X I.

A N D R O M A C H E,

pro filio sollicita.

AD genua accido
 Supplex, Ulysse, quamque nullius pedes
 Novêre dextram, pedibus admoveo tuis.
 Miserere matris, & preces placidus pias
 Patiensque recipe; quoque te celsum altius
 Superi levarunt, mitius lapsos preme.
 Misero datur quodcunque, fortunæ datur.
 Sic te revifat conjugis sanctæ torus,
 Annosque, dum te recipit, extendat suos
 Laërta! sic te juvenis excipiat tuus,
 Et vota vincens vestra felici indole,
 Ætate avum transcendat, ingenio patrem!
 Miserere matris. *unicum afflictæ mihi*
Solamen hic est.

Seneca, Troad. Traged.
 3 act. 2 scen.

E X P L A N A T I O.

Ad Græci, exciso Ilio, reditum in patriam
 cogitantes, contrario vento detinebantur. Achillis
 umbra intereà, subitò apparens, solvere eos posse
 negat, nisi sibi debitis inferiis mactaretur Polyxe-
 na,

ANDROMACHE, *pro filio sollicita.*

na, filia regis Priami. Consultus Calchas omninè immolandam pronunciat, unàque necandum *Astyanacta*, filium Hectoris. *Andromache* verò mater eum in paterno tumulo absconderat, dum *Ulysses* supplex orat, at non exorat. Qui puerum, latebris exutum, ad mortem abducit. Hic autem mox è turri præcipitatur. *Ovidius*, 13 *Metam.* 416 vers. *Q. Smyrneus*, 13 lib. *Euripides*, &c.

Genua) *Genua* misericordiæ dicata. Undè illa tangebant & amplectebantur supplices: ut *Achaemenides*, apud *Virgilium*, 3 (vide & 10) *Æneid.*

Genua amplexus, genibusque volutans
Hærebat. quis sit, fari, quo sanguine cretus,
Hortamur.

Medea, apud *Senecam*, 2 act.

Sum nocens, fateor, Creo.

Talem sciebas esse cum *genua* attingi,
Fidemque supplex præsidis dextræ petii.

& *Parcæ*, apud *Claudianum*, 1 Rapt.

Sed *Parcæ* vetuère minas, orbique timentes
Ante pedes foliumque ducis fudère severam
Caniciem, genibusque suas cum supplice vultu
Admovere manus.

Addantur hisce *Euripides*, in *Andromach.* de *Oreste* supplice. *Homerus*, 24 *Iliad.* de *Priamo*, filii cadaver redempturo. *Tryphiodorus*, de *Sinone*, &c. maxime *Plinius*, 11 lib. 45 cap. Hinc & in templis, vota genibus deorum appendebantur, vel cerâ affigebantur. *Juvenalis*, 10 sat.

Ergo

Ergò supervacua hæc, aut perniciofa petuntur,
Propter quæ fas est *genua incerare deorum.*

Hic est) *Astyanax*, Hæctoris & Andromachæ
filius, demuris præcipitatus; uti in superioribus
diximus. Verum, si *Dyfti Cretenfi* (5 & 6 lib.
B. *Trojan.*) tribuenda fides, *Astyanacte* perempto
superfuere *Andromachæ* filii, & inter eos *Laodamas*;
quos omnes *Pyrrhus* unà cum matre, in *Epirum*
avexit. Postmodum verò *Andromache*, *Pyrrhi*
connubia servans (*Virgilio*, 3 *Æneid.*) peperit
Moloffum, *Pialum*, & *Pergamum*. Cæfo verò
Pyrrho, vati *Heleno* enixa est *Cestrinum*; quo
mortuo *Epiri regnum* (ibi enim excisâ *Troia*, re-
lictò in *Thessaliam* reditu, *Heleno* monente, *Pyrrhus*
confederat) *Moloffus* administravit. *Pausanias*,
in *Attic.*

X X X I I.

A E N E A S,

pius in parentem.

ERgo age, chare pater, *cervici imponere nostra.*
 Ipse subibo humeris, nec me labor iste gravabit.
 Quo res cunque cadent, unum & commune peri-
 clum,

Una salus ambobus erit. mihi parvus Julius:
 Sit comes, & longè servet vestigia conjux...
 Tu genitor, *cape sacra manu, patriosque penates;*
 Me bello è tanto digressum, & cæde recenti,
 Attrectare nefas, donec me flumine vivo
 Abluero.

Hæc fatus, latos humeros, subjectaque colla
 Veste super, *fulvique insternor pelle leonis,*
 Succedoque oneri. *dextra se parvus Julius*
Implicuit, sequiturque patrem non passibus aquis.
 Pone subit conjux. ferimur per opaca locorum.

Virgilius, 2 Æneid.

E X P L A N A T I O.

Cervici) Trojâ à Græcorum exercitu per frau-
 dem capta, expugnata, incensa, Æneas, Anchi-
 sæ & Veneris filius, Trojanorum nobilis ductor,
 cum horribiliter omnia dirui, & igne vastari vide-
 ret, ipseque in extremo capitis periculo versaretur,
 fugâ salutis suæ prospicere tandem constituit. Pa-

AENEAS, pius in parentem.

rentem itaque, ætate & morbo confectum, *suis humeris impositum* (cui & sacra commiserat) nec non filium unicum Ascanium, sive Julum, cum Creusâ, dilectissima conjugè, clam *ex urbe* eduxit, atque hoc modo totam suam familiam è mortis discrimine liberavit. *Seneca*, ut solet pulcherrimè, de *Benefic.* 3 lib. 37 cap. *Ovidius*, 13 *Metam.* & 4 *Fastor.* *Martialis*, 11 lib. 5 epigr. alii.

Ille) *Pius* inde meritò dictus *Virgilio*, cæterisque. *Pietas* autem tribuitur hominibus vel deorum, vel hominum aliorum respectu. Significat etenim tunc obsequium, reverentiamque, sanguine vel aliâ necessitate junctis debitam. ita *PIETAS* quoque *Æneæ*, in *Antonini* nummis subscribitur. *Tristanus*, 38 pag. ita *Metellus* in patrem *pius*. *Paterculus*, (præter *Ciceronem*, *Val. Maximum*, &c.) 2 lib. 15 cap. ita *Anapus* & *Amphinomus*, *Catanaï fratres* (cernuntur in *Pompeii junioris* denario, apud *Ursinum*, 219 pag.) *pii*; quos mirum in modum describit *Claudianus*, 7 idyll.

Adspice sudantes venerando pondere fratres,

Divino meritos semper honore coli.

Justa quibus rapidæ cessit reverentia flammæ,

Et mirata vagas reppulit *Ætna* faces.

Complexi manibus fultos cervice parentes,

Attollunt vultus, accelerantque gradus.

& quæ sequuntur, elegantissima.

Sacra) *Penates*, & *Palladium*, *Troia* antiquius, quod non *Troia* sed *Dardanidarum* continebat in-

columitatem. Hoc secum tulit *Aeneas.* Ille enim *Dardanides*, sicuti & *Albani reges* ejus nepotes, tandemque *Romani.* *Dionysius Halicarn.* 1 lib.

Alii tamen *Aeneam*, *Paridi*, *Priamique* cæteris liberis infensum, prodidisse patriam. (*Homerus*, 13 *Iliad.* *Menecrates Xanthius*, apud citatum *Dionysium.* *Lutatius*, apud Authorem *Origin. gentis Rom.*) *Palladium* que à *Diomede* suscepisse, memorant. *Cassius Hemina* apud *Solinum*, 8 cap. Sed paucorum historicorum vituperia nunquam extinguunt innumerabilium poëtarum encomia.

Locorum) *Troja* sive *Illi* conflagrantis; cujus cineres profundâ sanè caligine obteguntur. Ea, bello decennali nobilitata, poëtarum scriptis nobilissima, erat in *Troade*, parte *Phrygiæ*, ad *Scamandrum* sive *Xanthum* (de hoc fluvio superius, 104 pag.) inter *Idam* montem & *Ægæi maris oram*: ita excisa ut *Strabonis* ætate ipsius nullum observaretur vestigium. *Strabo*, 13 lib. Recensior ab *Alexandro Magno* condita, in ora littorali, hodiè & ipsa excisa: cujus rudera adhuc præternavigantes cernunt, & *Eski Stamboul* *Turcæ* nominant. Saltem *Romanorum* colonia fuit, *Augusto* principe. *Strabo*, lib. cit. *Plinius*, 5 lib. 33 cap. *Iliensium* mentionem faciunt *Livius*, 35 & 38 lib. *Suetonius*, in *Ful.* 79 cap. & in *Claud.* 52 cap. *Tacitus*, *Annal.* 4 lib. 55 cap. & 12 lib. 58 cap. *Justinus*, 31 lib. 8 lib. Videantur eorum *Numismata* apud *Trifanum*, *Patinum*, *Vaillant*, &c.

A G A M E M N O N,

ab uxore perempta.

V Enère fata. sanguinem extremæ d'ipes
 Domini videbunt, & cruor Baccho incidet.
 Mortifera vinctum perfidæ tradet neci
Induta vestis, exitum manibus negat,
Caputque laxi & invii cludunt sinus.

Haurit trementi semivir dextrâ latus,
 Nec penitus adigit. vulnere in medio stupet.
 At ille, ut altis hispidus sylvis aper,
 Cum casse vinctus, tentat egressus tamen,
 Arctatque motu vincla, & incassum furit.
 Cupit fluentes undique & cæcos sinus
 Disjicere; & hostem quærit implicitus suum.

armat bicipiti Tyndaris dextram furens.
 Qualisque ad aras *colla* taurorum prius
 Designat oculis, antequam ferro petat;
 Sic huc & illuc impiam librat manum.

Haber. peractum est. pendet exigua malè
 Caput amputatum parte, & hinc trunco cruor
 Exundat, illinc ora cum fremitu jacent.

*Seneca, Agamemnon.**5 act. 1 scen.*

E X P L A N A T I O.

Fata) Troiâ captâ, incensâ, deletâ, *Cassan-*
dram, Priami ex Hecuba filiam (vatem illam no-
 bilem, patriæ deplorabili excidio, nunquam cre-
 di-

AGAMEMNON, ab uxore peremptus.

ditam) in divisione prædæ accepit *Agamemnon*, omnium Græcorum imperator. *Clytemnestra*, *Tyndari* filia, *Agamemnonis* uxor, cum audisset *Cassandram* sibi pellicem adduci, (quippe jam *Halesum* ex eâ susceperat rex) cum *Ægysto*, *Thyestis* filio, concubuit, & cum eo consilium cepit ut *Agamemnonem* & *Cassandram* interficerent. Nec mora. sacrificantem (sive, ut placet aliis, epulantem & imperviâ veste irretitum) securi cum *Cassandra* interfecerunt. *Hyginus*, 103 & 108 Fab. *Seneca*, & *Æscylus*, in *Agamemn.* *Lycophon*, in *Cassandr.* *Philostratus*, 1 con. 2 lib. *Dicys. Cretenf.* 5 lib.

Bipenni) Inter *Amazonum* arma telum famigeratissimum; quippe earum inventum. *Plinius*, 7 lib. 56 cap. de eâ, præter *Arrianum*, *Alexandri* *Expedi.* 7 lib. *Virgilius*, 11 *Æneid.* de *Camilla*:

Et nunc lenta manu spargens hastilia densat;

Nunc validam dextrâ rapit indefessa bipennem.

Horatius, 4 lib. 4 od. de *Vindeliciis*:

Vidère Rhæti bella sub Alpibus

Drusum gerentem, & *Vindelici*; quibus

Mos unde deductus per omne

Tempus *Amazonia* securi

Dexteras obarmet, quærere distuli.

Seneca, *Agamemn.* 217 vers.

Non picta pharetra, & securigerâ manu

Peltata *Amazon.*

verum & *Silius*, 2 *Punic.* de *Hasbite.* *Ovidius*, 3 *Pont.*

1 eleg.

1 eleg. *Claudianus*, 2 Rapt. &c. Videas interim securas, securigerasque puellas in Numismatibus, apud *Patinum*, *Tristanum*, *Morellium*; quinimo & *Petr. Petium*, de Amazonibus.

Taurorum) Hi in sacris frequentissimi; immolandi sive *Jovi*. *Seneca* (præter *Virgilium*, *Horatium*, *Ovidium*) *Med.* 1 chor.

Primus sceptriferis colla Tonantibus

Taurus celsa ferat tergo candido.

sive *Neptuno*. *Virgilius*, (præter *Statium*, &c.)

2 (videas & 3) *Æn.*

Laocoon, ductus *Neptuno* forte sacerdos,

Solenneis *taurum* ingentem mactabat ad aras.

Ac albi & candidi. *Gellius*, 10 lib. 17 cap. *Virgilius*, 1 & 2 *Georgic.* *Silius*, 3 *Punic.* *Tibullus*, 3 lib. 5 eleg. *Juvenalis*, 12 sat. *Seneca*, *Oedip.* 2 &c. at optimè *Ovidius*, 4 *Pont.* 4 (videas & 8) eleg.

Colla boves niveos certæ præbere securi,

Quas aluit campis herba *Falisca* suis.

Securi percutiendi *Horatius*, 3 lib. 23 od.

Nam quæ nivali pascitur *Algido*

Devota, quercus inter & ilices;

Aut crescit *Albanis* in herbis

Victima, *Pontificum* *secures*

Cervice tinget.

& *Virgilius*, 2 *Æn.* de *Lacoonte*:

Qualis mugitus, fugit cum faucibus aram

Taurus, & incertam excussit *cervice* *securim*.

O R E S T E S,

matrem perimens.

Quo gladium vibras? utero mammisne minaris?
 Ah, reprimat cæcus barbara tela furor!
 Lactabam mammis, utero te, nate, ferebam:
 Dignus erit veniâ forsan uterque locus.
 Erramus. qui te miserâ malè fudit in auras,
 Dignus, uterque mori dignus; utrumque feri!

Matth. Casimir. Sarbiewii,
57 epigr. de Nerone.

E X P L A N A T I O.

Vibras) Orestes Agamemnonis & Clytemne-
 stræ filius, postquam in puberem ætatem venit,
 studebat patris sui (ab Ægisto & Clytemnestrâ
 adulterâ occisi) mortem exequi. ita consilium ca-
 pit cum Pylade, & Mycenæ venit ad matrem Cly-
 temnestram, dicitque se Æolium hospitem esse,
 nunciatque Orestem esse mortuum, quem Ægi-
 sthus populo necandum demandaverat. Nec mul-
 tò post Pylades Strophii filius ad Clytemnestram
 venit, urnamque secum affert, dicitque ossa O-
 restis condita esse. Quos Ægisthus latibundus
 hos-

ORESTES, matrem perimens.

hospitio exceptit. qui occasione captâ, Orestes cum Pylade, noctu Clytemnestram matrem & Ægisthum interficiunt. Quem Tyndarus cum accusaret, Oresti à Mycenensibus fuga data est propter patrem; quem postea furia matris exagitarunt. *Hyginus*, 119 Fab. *Sophocles*, in *Electr.* &c.

Mammisne) Et itaque, ut & *Alcmaoni*, comparat *Neronem* Græcum carmen apud *Suetonium*, in *Neron.* 39 cap. Namque

Alcmaon, *Amphiarai* auguris & *Eriphyles* filius, matrem quoque interfecit; postquam hæc, aureo monili corrupta, maritum sese celantem (quippe si ad Thebas oppugnatum ivisset, se non inde rediturum sciebat) *Adrasto* fratri prodidisset. *Diodorus*, 4 lib. *Apollodorus*, 3 lib. *Hyginus*, 73 Fab. *Sulpic. Luperus*, eleg. de Avaritia. *Horatius*, 3 lib. 16 od. *Vergilius*, 6 *Æneid.* 440 vers.

His *Phædræ* *Procrinque* locis; mæstamque
Eriphylæ

Crudelis nati monstrantem vulnera cernit.

Nero parricidio notissimus. *Dio*, 61 lib. *Suetonius*, apud quem, 39 cap. anceps, & ideo perelegans epigramma:

Quis neget *Æneæ* magnâ de stirpe *Neronem*?

Sustulit hic matrem; *sustulit* ille patrem.

Lactabam) Ita & apud *Justinum* (16 lib. 1 cap.) *Thessalonice* regina, uxor *Callandri*, occiditur ab

An-

Antipatro filio; cum vitam etiam per ubera ma-
terna deprecaretur.

Utero) De Agrippinâ sic, 15 Ann. 8 cap.
Tacitus: Circumsistunt lectum percussores, &
prior trierarchus fusti caput ejus affixit. Nam in
mortem centurioni ferrum distringenti, protendens
uterum, ventrem feri, exclamavit; multisque vul-
neribus confecta est.

Veniâ) Pulcra sanè & perquam jucunda quæ de
matricidâ illo Horatius, 2 lib. 3 sat.

Quid enim? neque tu hoc facis Argis,
Nec ferro, ut demens genitricem occidit Orestes.

An tu reris eum occisâ insanisse parente,
Ac non antè malis dementem actum furiis, quam
In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?

Quin ex quo est habitus malè turæ mentis O-
restes,

Nil sanè fecit, quod tu reprehendere possis;
Non Pyladem ferro violare, aususve fororem
Electram. tantum maledicit utrique; vocando
Hanc furiam; hunc aliud, jussit quod splendida
bilis.

TAlia dicentem jam dudum *aversa tuetur,*
 Huc illuc volvens oculos, totumque pererrat
 Luminibus tacitis, & sic accensa profatur: (thor,
 Nec tibi diva parens, generis nec Dardanus au-
 Perfide! sed duris genuit te cautibus horrens
 Caucasus, Hyrcanæque admôrunt ubera tigres.
 Nam quid dissimulo, aut quæ me ad majora reservo?
 Num fletu ingemuit nostro? num lumina flexit?
 Num lacrymas victus dedit, aut miseratus aman-
 tem est?

Quæ quibus anteferam? jam jam nec maxima Juno
 Nec Saturnius hæc oculis pater adspicit æquis.
 Nusquam tuta fides. ejectum littore, egentem
 Excepi, & regni demens in parte locavi;
 Amissam classem, socios à morte reduxi.
 Heu, furiis incensa feror! nunc augur Apollo,
 Nunc Lyciæ sortes, nunc & Jove missus ab ipso
 Interpres divûm fert horrida jussa per auras.
 Scilicet, is superis labor est. ea cura quietos
 Sollicitat. neque te teneo, neque dicta refello.
 I, sequere Italiam ventis, pete regna per undas:
 Spero equidem mediis, si quid pia numina possunt,
 Supplicia hausurum scopulis, & nomine Dido
 Sæpe vocaturum. sequar atris ignibus absens:

Et,

DIDO, ab Aenea spreta..

Et, cum frigida mors animâ seduxerit artus,
 Omnibus umbra locis adero. *dabis improbe pœnas.*
 Audiam, & hæc manes veniat mihi fama sub imos.

His medium dictis *sermonem abruptit, & auras*
Ægra fugit, seseque ex oculis averit, & aufert;
Linquens multa metu cunctantem & multa parantem
Dicere. suscipiunt famula, collaplaque membra
Marmoreo referunt thalamo, stratisque reponunt.

Virgilius, 4 Æneid.

EXPLANATIO.

Aversa) Dido, sive Elisa, Beli Tyrionum regis
 filia, Sichæo Herculis sacerdoti primis nuptiis fuit
 juncta. Eum etenim Pygmalion, Elisæ frater, ejus
 thesauris inhians antè ipsas aras obruncaverat.
 Hæc vero thesauris clam effossis, cum iis quibus
 invisus erat Pygmalion, navem conscendens, in
 Africæ partem Zeugitanam delata est. Mox solum
 mercata Carthaginem, & ei conjunctam Byrsam
 condidit. At cum Hiarbas, Getuliæ rex, nuptias ejus
 ambiret, recusantemque armis cogere vellet, sibi ipsi
 mortem intulit.

Sic historici; *Solinus*, 40 cap. *Justinus*, 18 lib.
 5 & 6 cap. & alii: verum poetæ, præeunte *Marone*,
 fabulantur Æneam, Troiâ captâ, profugum, vi
 tempestatis Carthaginem fuisse delatum. *Elisam*que
 amore ipsius incensam, cum subitò præter spem de-
 seretur, mortem sibi conscivisse. *Ovidius*, 7 *Heroid.*
epist. 3 *Fastor.* & 14 *Metam.* *Silius*, 8 *Punicor.*

Dido) Latine *virago*. Nempe post generosam
 mor-

mortem, consecrationemque hoc nomen ei tributum. *Servius*, ad 1 *Æn.* Quippe, apud veteres, mortuis consecratis mutabatur nomen, ne quis forte putaret eos homines fuisse. Ita *Medea* à *Marsis* culta (postquam *Colchis* relictis, secuta *Jasonem*, in *Italiam* tandem pervenisset, populosque, præsertim *Marsos*, remedia contra serpentes, ipsis molestissimos, docuisset) nomine *Anguitiæ*, sive potius *Anguia*. *Solinus*, 8 cap. *Servius*, ad 7 *Æneid.* *Glossæ* vet. ut & *Hesiodus*, *Alcmanes*que, apud *Athenagoram*, in *Legation.* Ita *Romulus* à *Romanis* consecratus, appellatusque *Quirinus*. *Ovidius*, 14 *Metam.*

Elisæ verò inter deas receptæ meminere *Justinus*, loc cit. *Appianus*, in *Punic.* *Silius*, 1 *Punicor.* quibus adde *Numismata* *Tyriorum* & *Sidoniorum*, apud *Vaillant*, de *Rom. Colon.* & *Municip.*

Sortes) *Oracula*; quæ *sortes* quoque appellabantur, quod res maximè dubiæ & controversæ darentur. *Claudianus*, 2 *bell. Getic.* *Ovidius*, 3 *Pont. eleg. 1.* *Cicero*, 1 *Divinat.* *Virgilius*, 7 *Æn.* & passim. *Lucanus*, 5 & 6 *Pharsal.* *Horatius*, de *Art. Seneca*, *Oedip.* 2; 1. *Sidonius*, 5 & 9 *carm.*

Thalamo) Ille domus interior pars; *gynaconitis*, sive *παρθενών*; quia in eâ versabatur *virgo*, *πύρην*, h. e. *innupta* puella. *Statius* (præter *Theocritum*) 1 *Thebaid.* de *Argia*, & *Deiphile*. Quo nemo etiam, nisi propinquâ cognatione conjunctus accedit. *Nepos*, in præfation. lib.

X X X V I.

A N N A,

sororem lugens.

AUdiit exanimis, trepidoque exterrita cursu,
 Unguibus ora soror fœdans, & pectora pugnis,
 Per medios ruit, ac morientem nomine clamat:

Hoc illud germana fuit? me fraude petebas?
 Hoc rogas iste mihi, hoc ignes araque parabant?
 Quid primum deserta querar? comitemne sororem,
 Sprevistis moriens? eadem me ad fata vocasses;
 Idem ambas ferro dolor atque eadem hora tulisset.
 His etiam struxi manibus, patriosque vocavi
 Voce deos, sic te ut positâ crudelis abessem?
 Exstinxi te, meque, soror, populumque, patresque
 Sidonios, urbemque tuam.

Virgilius, 4. Æneid.

E X P L A N A T I O.

Rogas) Ænea discessum parante, classemque suam clanculum instaurante, Anna frustra ipsum ab incepto revocare conata est. Mox, sororis hortatu, in ædium parte editissimâ, ingentem pyram erigit, sacrorum expiantium simulationem promovet, atque, omnium nescia, moritura Didoni ferale theatrum exstruxit. *Virgilius, 4. Æneid. &c.*

Mo.

ANNA, sororem lugens.

Morientem) Didonis interitus ut pictorum, fictorum, statuariorum, sic imprimis poetarum insigne, & elegans argumentum. Placent in reginam epigrammata Anthologiae Græc. Ausonii, Marulli, Sannazarii, Bezae, Scaligeri, Monerii, Buchananani, Bel-laji, cæterorumque: incerti tamen cujusdam præ cunctis, apud modò nominatam Mercerium, 2 lib. 19 cap. de *Didone marmoreâ*:

Dum videt incautus puleram spectator Elisam
Obstupet, & visu fixus ut illa riger.

Ars mira? ipsa *sillex animam spirare* videtur;

Quique animam spirat, creditur esse *sillex*.

At de fictis ipsius *Æneæque* amoribus, desertæque insanâ morte, en locum, apud *Macrobius*, (*Saturnal.* 5 lib. 17 cap.) observatione dignissimum, & mirè jucundum:

Quod ita elegantius authore (*Apollonio*) digessit (*Virgilius*) ut *fabula lascivientis Didonis*, quam *falsam* novit *universitas*, per tot tamen se-cula *speciem veritatis obtineat*; & pro verâ per ora omnium *volitet*: ut *pictores fictoresque*, qui *figmentis liciorum contextas imitantur effigies*, hac *materiâ* vel maximè in efficiendis *simulacris tanquam unico argumento decoris* utantur. Nec minus *histrionum perpetuis & gestibus & cantibus celebrantur*.

Tantum valuit *pulchritudo narrandi*, ut omnes *Phœniæ castitatis conscii*, nec ignari manum sibi *injecisse reginam*, ne pateretur *damnum pudoris*,

conniveant tamen fabula; & intra conscientiam veri fidem prementes, malint pro vero celebrari, quod pictoribus humanis dulcedo fingentis infudit.

Hactenus pulchrè Macrobius. Certè *Æneam non potuit vidisse Dido; cum Carthaginem condiderit regina, 286 anno antè Æneæ adventum in Italiam. Videantur Annales & Fasti, præter Ger. Vossium, Orator. Institut. 1 lib. 6 cap. 8 art.*

Clamat) Solenne hoc præscis. *Servius*, ad 6 *Æneid.* *Propertius*, 4 lib. 7 eleg. *Ovidius*, 3 *Trist.* 3 eleg.

Nec mandata dabo? nec cum clamore supremo

Labentes oculos claudet amica manus?

Adjungantur Lucanus, 2 Pharsal. Ausonius, gene- thliac. ad Nepot. Seneca, Tranquill. Anim. 11 cap. Apulejus, in Apolog.

Sidonios) *Carthaginenses*; origine & genere Ty- rios & *Sidonios*. *Sidon* (sicuti *Tyrus*) *Phanices* urbs, *Sacra, Naudæx*, maritimarum urbium maxima in ipsis *Judææ* finibus, piscosa; undè nomen; *Sidon* enim ipsis *piscis*: in cujus *Nummis* (apud *Vaillant, de Municip. & Colou.*) *Dido* sceptrifera, fugiens, *triremi* insilens, extensâ dextrâ quasi sequentibus *viam* demonstrans, conspicitur. *Meminere* urbis hujus *Strabo*, 16 lib. *Plinius*, 5 lib. 17 cap. *Mela*, 1 lib. 7 cap. *Diodorus*, &c.

T O M Y R I S,

hosti insultans.

Q Uam bello appeteres, facta est tua terra. doleres
 Quam sterilem, vestro sanguine pinguis erit.
 Imperii est extincta fitis virtute; *crucoris*
 Nunc extinguetur victa cruore; bibe!

Jul. Cæsar Scaliger,
 in Heroïn.

E X P L A N A T I O.

Bello) Tomyris, quæ & Thamyris, *Massagetarum regina* in Scythiâ, tempore minoris Cyri, potentissimi Persarum regis; quem Araxen flumen transeuntem, bello aggressa est, fraude circumvenit, vicit, & castris vitâque ipsâ spoliavit. Nempe sic ipsius filii interitus vindicatus. Eum etenim Cyrus, à matre obviam missum, cum suis *per insidias interfecerat*. Hoc victorioso eventu tamen non contenta, nec animi efferati rabies emollita. Quippe revulsam caput in utrem cruore humano plenum demisit, hisque verbis ei insultavit: filii mei sanguinem hausisti; & meum, Cyre, sifisti; nunc ego te cruore saturo. *Herodotus, 1 lib. Val. Maximus, 9 lib. 10 cap. Justinus, 1 lib. 8 cap.*

Fron.

TOMYRIS, hosti insultans.

Frontinus, *Strateg.* 2 lib. 5 cap. *Ammianus*, 23 lib. 6 cap. *Orosius*, 2 lib. 7 cap. *Lucianus*, in *Macrobiis*, & *Charont.* *Jornandes*, *Geticor.* 10 cap.

Sanguine) Solenne victoribus hostis devicti caput amputare; quinimò & sæpè affixum hastæ circumferre, vel loco patente spectandum proponere. Videantur *Reg.* 1 lib. 17 cap. de *Goliathi.* *Judith.* 14 cap. de *Olophernis.* *Machab.* 2 lib. 7 cap. de *Nicanoris.* *Virgilius*, 7 *Æn.* de capitibus *Nifi* & *Euryali.* *Livius*, 27 lib. de *Hasdrubalis.* *Lucanus*, 8 *Pharsal.* de *Pompeii.* *Corn. Severus*, apud *Senecam*, 7 *Suasor.* de *Ciceronis.* *Suetonius*, *Aug.* 13 cap. de *Bruti.* *Curtius*, 7 lib. 2 cap. de *Parmenionis.* ut 8 lib. 12 cap. de *Erycis.* *Florus*, 4 lib. 9 cap. de *Crassi.* Nempe in fidem victoriæ, & hostium terrorem. Ita & *Thracibus* fuit familiare. *Florus*, 3 lib. 4 cap. quemadmodum & *Scythis.* *Herodotus*, 4 lib. quibus ipsa capitis ossa pro poculis erant. *Strabo*, 7 lib. quod & de septentrionem colentibus populis quoque narrat *Plinius*, 7 lib. 2 cap. de *Esledonibus.* *Solinus*, 19 cap. de *Scordiscis.* *Ammianus*, 27 lib. 3 cap. de *Hunnis* & *Gepidis*, & speciatim de *Alboino*, è *Cunimundi* regis capitis ossibus bibente, *Paul. Diaconus*, 1 lib. *gest. Longobardic.* 27 cap. quinimò de *Gallis*, sive *Celtis* priscais. sic *Silius*, 13. *B. Punic.*

At *Celtæ* vacui capitis circumdare gaudent

Ossa, nefas, auro & mensis ea pocula servant.

Vir-

Virtute) Certe videtur esse commentum Græcorum, quicquid de Tomyri, tanquam muliere, produnt. Teimur namque (ut Tamyris sive Thamyris) masculinum nomen apud Scythas semper fuit. Sic enim regem Sacarum appellari observamus apud Polyanum. Hæc Isac. Vossius, ad Justinii loc. cit.

Et qualis scriptorum de morte Cyri dissensus? in acie capitur, & Tomyridis mandato, cruci affigitur Diodoro, 2 lib. 44 cap. in prælio adversus Derbicas, jaculo transfixus, post diem tertium perit è vulnere Ctesæ, Hist. Persic. annorum centum senex, æger animi decedit Luciano, de Longæv. placidè in lecto obdormit Xenophonti, Institut. lib. ult. Undè & sepulchri regis hujus meminere Plutarchus, Arrianus, & Strabo, apud Joh. Lomejerum, Dier. Genial. 1 Dec. 1 Dissertat.

Bibe) Insultatio amarissima. Ita Parthi, Crasso devicto & occiso, in ipsius os aurum liquefactum infundunt, pecuniæque acquirendæ insanum studium ipsi (ditissimo licet) hoc modo insultantes exprobrant. Dio, 40 lib. & Florus, 3 lib. 11 cap. Fulvia, M. Antonii Triumviri perniciosa conjux, Ciceronis arreptum caput genibus imponit, conspuat, & (opprobriis crebris ac amaris additis) extractam linguam crinali acu compungit. Idem Dio, 47 lib.

X X X V I I I .

T A R P E I A ,

armis obruta.

HOc Tarpeia suum tempus rata, convenit
hostem,

Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.

Mons erat ascensu dubius, festoque remissus.

Nec mora, vocales occupat ense canes.

Omnia præbebant somnos; sed Juppiter unus

Decrevit pœnis invigilare suis.

Prodiderat portæque fidem, patriamque jacentem;

Nubendique petit, quam velit ipsa diem.

At Tatius, neque enim sceleri dedit hostis honorem,

Nube, ait, & regni scande cubile mei!

Dixit, & *ingestis comuum superobruit armis.*

Hæc, virgo, officiis dos erat apta tuis!

Propertius, 4 lib. 4 eleg.

E X P L A N A T I O .

Tarpeia) Sabini quoque, anno urbis conditæ quarto, ob raptas bellum adversus Romanos sumpturunt. Et cum Romæ appropinquassent, *Tarpejam virginem nacti*, quæ aquæ, causâ sacrorum, hauriendæ descenderat, ei T. Tatius optionem muneris dedit, si exercitum suum in Capitolium produxisset. Illa petiit

quod

TARPEIA, armis obruta.

quod illi in sinistris manibus gerebant, videlicet anulos & armillas: quibus dolose repromissis, Sabinos in arcem perduxit, ubi Tatius eam scutis obrui praecepit; nam & ea in lævis habuerant. *Victor*, de Vir. Illustrib. *Livius*, 1 lib. *Florus*, 1 lib. 1 cap. *Val. Maximus*, 9 lib. 6 cap. *Plutarchus*, in *Romul.*

Superobruit) Inspicias consulares denarios, apud *Fulv. Ursinum*; nempe *Tituria Petroniaque* gentis. In prioris enim *Tarpeia* genu flectit inter scuta, accurrente utrinque Sabino clypeato: verum in posterioris jam clypeis projectis demersa recumbit. At, scelerata & nocens, an pura & innocens? sanè *Sabinæ* hæ gentes, nisi inculpatam credidissent, in *Nummorum* monumentis publicis ejus effigiem minimè collocassent. Quid? ipsi *Romani* virgini posuerunt sepulcrum, venerati eam; effigiemque statuere in æde *Jovis Metellinæ*. *Festus*. *Piso*, apud *Dionysium Halycarn.*

Crederes autem populum Romanum sceleratam perfidamque virginem, sepulcro posito & annuâ cærimonia fuisse veneratum? Quomodo tamen illa pura & innocua? pacto illo famoso nihil aliud virgo voluit quam nudatos scutis civibus suis trucidandos hostes obicere. Pulcro profectò consilio, si fortuna accessisset. Hæc scriptores tradidère antiquissimi; & accedunt *Pisoni* citato *Florus*, atque ipse *Livius*.

Sinistra tamen (similia de *Didone*, 144 pag.)
ma-

magis invaluit opinio; quasi desiderio potiundi auri impiam proditionem conceperit. *Val. Maximus*, aliique superius enumerati. Quinimò *Propertius*, (4 lib. 4 eleg.) poëticâ libertate, eam amore Tit. Tatii, *Sabinorum regis*, impulsam fingit. Et *Antigonus* (apud *Plutarchum*, in *Romul.*) specioso prætextu rem velans, eam, Tatii scilicet filiam, à *Romulo abreptam*, thalamoque ejus suis ingratiis sociatam, *justam comminiscendæ proditionis occasionem habuisse* narrat. Hactenus ex mente *Just. Rycquii*, commentar. de *Capitolio Rom.* 3 cap. Immitissimè autem de *Tarpeia* apud inferos supplicio agit *Silius*, 13 B. *Punic.*

Illa autem quæ tondetur, præcordia rostro
 Alitis (en quantum resonat plangentibus alis
 Armiger ad partus rediens Jovis) hostibus arcem
 Virgo (immane nefas) adamato prodidit auro
 Tarpeia, & pactis referavit claustra Sabinis.

HORATIUS,

sororem ferro transverberans.

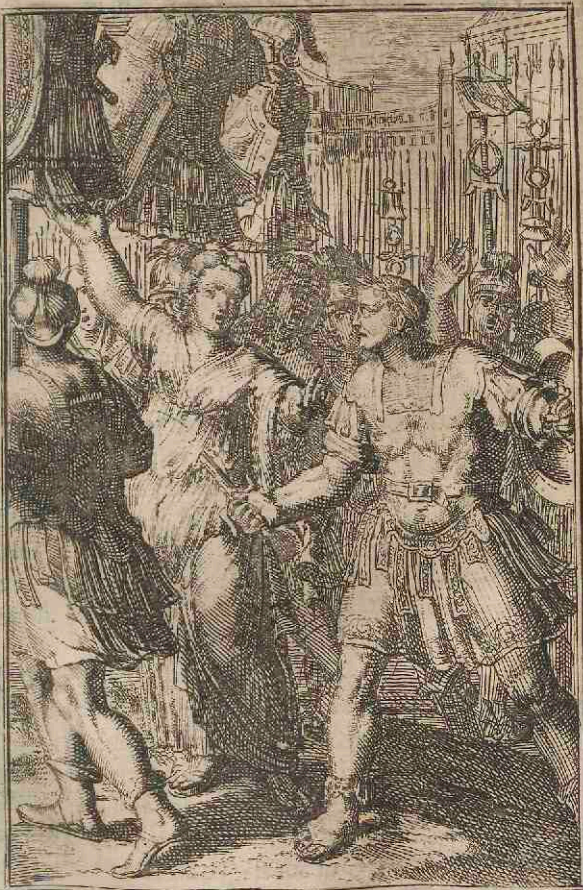
INquinat egregios adjuncta superbia mores.

*Claudianus, 4 consul.**Honor.*PONE vesanos, precor,
Animi tumores, teque pietati refer.*Seneca, Thebaid.**4 act. 1 scen.*

EXPLANATIO.

Superbia) Horatius unus (hæc A. V. C. 187) prælio trium Curiatorum, conditione pugnae omnium Albanorum victor; cum ex illâ clarissima acie domum repetens sororem suam virginem Curiatii sponsi mortem profusius, quam illa atas debebat, stentem vidisset, gladio, quo patriæ rem bene gesserat, interemit. Parum pudicas ratus lacrymas, quæ præpropere amori dabantur. *Val. Maximus, 6 lib. 3 cap. 6* exemp. *Florus, 1 lib, 3 cap. Dionysius, 3 lib. Victor, de vit illustr.*

Vesanos) *Livius, 1 lib.* Princeps Horatius ibat, tergemina spolia præ se gerens. cui soror virgo, quæ desponsa uni ex Curiatiis fuerat, obvia ante portam Capenam fuit: cognitoque super humeros fratris paludamento sponsi, quod ipsa consecerat, solvit crines

HORATIUS, sororem ferro transferberans.

nes, & flebiliter nomine sponsum mortuum appellat. Movit feroci juveni animum comploratio sororis in victoriâ sua, tantoque gaudio publico. Stricto itaque gladio, simul verbis increpans, *transfigit puellam*: abi hinc cum immaturo amore ad sponsum, inquit, oblita fratrum mortuorum, vivique, oblita patriæ. Sic eat quæcunque Romana lugebit hostem. Hæc ille.

Tumores) Victoria felix, & rerum faustior successus impotentes animi facit homines. Romani idcirco, laudabili exemplo, triumphantis superbas aures ritu pulcherrimo vellicarunt. Quippe, *in eodem curru*, adstabat carnifex sive potius *servus publicus*, ei à tergo suggerens: respice post te; hominem memento te. *Tertullianus*, apolog. advers. gent. 33 cap. *Arrianus*, in *Epictet.* 3 lib. 24 cap. *Isidorus*, 18 *Origin.* 2 cap. *Zonaras*, *Annal.* 2 Tom. de *Camilli triumph.* *Plinius*, 33 lib. 1 cap. & 28 lib. 4 cap. *Juvenalis*, 10 sat. de coronâ aurea, solida, triumphantium:

Tenet sudans hanc *publicus*, & sibi consul

Ne placeat, *curru servus portatur eodem.*

Hic ergo triumphantem ad ultimi supplicii instrumenta, curru proximè appensa, attendere monebat. Ea erant flagellum & tintinnabulum; indicantia, victorem jam sublimem in tantas calamitates posse incidere, ut aut flagris cædatur aut capitis damnetur. *Zonaras*, *Annal.* 2 Tom. apud *Magium*, de *Tintinnabul.* 11 cap. qui tamen credit non an-

tiquitus, sed temporibus *Zonara* proximis hoc fieri consueviffe; cum nullus nec Græcorum, nec Latinorum scriptorum moris ejus mentionem faciat.

In Nummis tamen, ut & Marmoribus, non minister publicus, sed *Victoria præpes*, coronam sustinet; nempe apud *P. S. Bartholum*, 6 & 32 Tab.

Quinimo & in ipsum triumphantem *disteria* & amarissima subindè *convitiâ* liberè jaciebant ipsi circumfluentes milites. *Martialis*, 1 lib. 5 epigr. ad Domitianum. & 7 lib. 7 epigr. de eodem triumphante:

Tale erat hoc in Ventidium, (fuit hic genere & loco humili; post Sociale bellum, triumphante Pompejo Strabone, puer, inter cæteros, ante currum imperatoris, sinu matris vectus, postea comparandis mulis & vehiculis fordidâ sibi victum quaerens) de Parthis triumphantem:

Concurrîte omnes augures, aruspices,
Portentum usitatum constat est recens,
Nam mulos qui fricabat, consul factus est.

Gellius, 15 lib. 4 cap. videantur & *Dionysius*, 7 lib. *Livius*, 4 lib. de Valerio, 5 lib. de Camillo. 10 lib. de Fabio. & 39 lib. *Paterculus*, 2 lib. 67 cap. de Lepido & Planco. *Plutarchus*, in Paulo. *Appianus*, in Punic. de Scipione. *Livius*, 39 lib. de Manlio. *Plinius*, 19 lib. 8 cap. de Cæsare. *Suetonius*, in Cæsar. 49 & 51 cap. *Dio*, 43 lib. de eodem, apud *Barnab. Brissonium*, 4 lib. de Formulis.

X L.

T U L L I A,

parentis cadaver calcans.

Tullia conjugio sceleris mercede parato,
 His solita est dictis exstimulare virum.
 Quid juvat esse pares, te nostræ cæde sororis,
 Meque tui fratris, si pia vita placet?
 Vivere debuerant & vir meus & tua conjux,
 Si nullum ausuri majus eramus opus.
 Et caput & regnum factum est dotale parentis.
 Si vir es, indictas exige dotis opes.
Regiare res scelus est, *socero* cape regna *neqato*.
 Et nostras *patrio sanguine* tinge manus.
 Talibus instinctus folio privatus in alto
 Sederat. attonitum vulgus ad arma ruit.
 Hinc cruor & cædes. infirmaque vincitur ætas.
 Sceptra gener *socero* rapta Superbus habet.
 Ipse sub *Esquiliis*, ubi erat sua regia, cæsus
 Concidit in durâ sanguinolentus humo.
Filia carpento patrios initura penates,
 Ibat per medias alta feroxque vias.
 Corpus ut aspexit, lacrymis auriga profusis
 Restitit. hunc tali corripit illa sono:
 Vadis! an exspectas pretium pietatis amarum?
 Duc, inquam, invitas ipsa per ora rotas.

Ovidius, 6 Fastor.

E X.

TULLIA, parentis cadaver calcans.

E X P L A N A T I O.

Tullia) *Tarquinius*, cui cognomen *Superbi* ex moribus datum, *regnum* avitum, quod à *Servio Tullio* tenebatur, *raperere maluit*, quam *exspectare*; immisitque in eum percussoribus, (A. V. C. 218) scelere partam potestatem non melius egit quam acquisierat. Nec abhorrebat moribus uxor *Tullia*, quæ, ut virum regem salutaret, *super cruentum patrem*, vecta carpento, consternatos equos egit. *Florus*, 1 lib. 7 cap. *Livius*, 1 lib. *Val. Maximus*, 9 lib. 11 cap. *Victor*, de *Vir. Illustr. Seneca*, *Octav. chor.* 1 act. *Silius*, 13 B. *Panic.* ubi de pœnis apud inferos. *Dionysius Halycarn.* & alii.

Virum) *Tarquinius Superbum*; *cujus vultus*, uti credit sæpius laudatus *Begerus*, in *Lollia* gentis *denario*. Quid? exosus ille tyrannus in monumento publico? quippe ni? fuere & *Tarquiniorum statua*, *Plinii* ætate, *Romæ* inter reliquorum regum simulacra. *Plinius*, 33 lib. 1 cap. Ita & in alio *Numismate* cernitur *idem*, *juvenili facie*, imberbis, *galeatus*; apposita *clavâ Herculeâ*; quemadmodum *socer*, *Tarquinius Priscus*, exhibetur in simili quoque, imberbis & *diadematus*; & quidem addita eâdem *clava*. Videatur *Begeri* epistola ad *Spanhemium*.

Sceptra) *Priscis regibus ducibusque* *sceptrum* (quod à *σκήπτρον*, *innitor*) erat *hasta*. *Justinus*,
43 lib.

43 lib. 3 cap. iterumque, 24 lib. 4 cap. de Hiëronis *hastâ. Pausanias*, in *Boeotic. de Chæronæensibus*, *hastam Jovis colentibus. Sidonius*, 2 carmin. Per eamque hi jurabant. *Æscylus*, in *Septem ad Theb. de Parthenopæo. Homerus*, 1 *Iliad. & Virgilius*, 12 *Æneid.*

Ita in Nummis *hastata* est non tantum Juno Regina; sed &, apud *Angelonum, Arschotanum, Oudanum, Patinum, &c.* *Vesta, Venus, ac Ceres*, ut & *Janus, Jupiter, atque Genius.*

Carpento; Quod *vehiculi genus pompaticum matronis proprium*; quo festis diebus ad ædes deorum ferebantur. *Isidorus*, 20 lib. 12 cap. *arcuatum & contectum. Apulejus*, 10 *Metam.* dictum quasi *carmentum*, à matre *Evandri, Carmentâ. Plutarchus, Romanar. Quæst.* 56. *Ovidius*, 1 *Fast.*

Nam prius *Aufonias matres carpenta vehabant*;

Hæc quoque *ab Evandri dicta parente reor.* formam intueri in *Numismatibus Augustarum*; nempe *consecratarum, Agrippinæ, & Juliæ*; apud citatos *Nummorum collectores & enarratores.* Meminere *carpentorum Livius*, 5, & præsertim 34 lib. de *mulierum luxuria. Suetonius*, in *Calig.* 15 cap. & *Claud.* 11 cap. de *Agrippina, Caji, & Antonia Claudii*: denique *Tacitus*, 12 *Ann.* 42 cap. de *Agrippina, Neronis ambitiosâ matre*: iterumque (præter *Dionem*, 60 lib.) *Suetonius, Claud.* 17 cap. de *Messalinâ, mariti triumphalem curram carpento sequurâ.*

X L I.

L U C R E T I A ,

sibi mortem inferens.

UT que vident habitum ; quæ luctus causa re-
quirunt ;

Cui paret exsequias , quoque sit ista malo.

Illa diu reticet , pudibundaque cælat amictu

Ora. fluunt lacrymæ more perennis aquæ.

Hinc pater, hinc conjunx lacrymas solantur & orant;

Indicet : & cæco flentque paventque metu.

Ter conata loqui ter desilit , ausaque quarto

Non oculos ideò sustulit illa suos. (quit,

Hoc quoque Tarquinio debebimus ; eloquar, in-

Eloquar infelix dedecus ipsa meum.

Quæque potest narrat. restabant ultima. flevit ,

Et matronales erubuere genæ.

Dant veniam genitor factæ conjuxque coactæ.

Quam , dixit , veniam vos datis , ipsa nego.

Nec mora , cælato fixit sua pectora ferro,

Et cadit in patrios sanguinolenta pedes.

Ovidius , 2 Pastor.

Mollia confodit rigido Lucretia ferro

Pectora , concubitus passa , tyranne , tuos.

Hoc alii vates facinus super æthera tollunt ;

Non ego ; non vates , Laura pudica , tuus.

LVCRETIA, sibi mortem inferens.

Femina, tam teneri consummatique pudoris;
 Debuerat solo victa dolore mori.

*Ædig. Menagius,
 Epigramm. 5.*

Si fuit ille tibi, Lucretia, gratus adulter,
 Immeritò ex meritâ præmia morte petis.
 Sin potius casto vis est allata pudori;
 Quis furor alterius crimine velle mori.
 Frustrâ igitur laudem captas, Lucretia? namque
 Vel furiosa ruis, vel scelerata cadis.

*Theod. Beza, Icon. 1.
 116 pag.*

E X P L A N A T I O.

Causa) Lucretia, Romanæ pudicitiaæ præcipuum lumen vulgo, filia Lucretii Tricipitini, præfecti urbis, uxor Tarquinii Collatini. *Eam*, (A.V.C. 244) noctu oppressam *sextus* Tarquinius, cum precibus exorare non posset, violavit. Postridie convocatis patre, marito, cæterisque amicis, ea tyranni flagitium detexit, & educto *cultro*, quem sub veste occultum habebat, *se se confodit*. Quâ re moti amici populo ad arma concitato reges expulerunt. *Livius*, 1 lib. *Victor*, de vir Illust. *Val. Maximus*, 6 lib. 1 cap. *Plutarchus*, in *Poplicol.* *Dionysius*, 4 lib.

Exsequias) Funus prosequi Romanis est *funus comitari* vel *exsequi*, ire vel venire *exsequias*. *Cicero*, 2 *Tusculanar.* *Apuleius*, *Floridor*, 3 & 4 lib.

Terentius, *Phormion*. 5 act. 8 scen. Ovidius,
2 *Amor.* 6 eleg. de psittaco:

Psittacus, Eois imitatrix ales ab Indis

Occidit, *exsequias* ne frequenter aves.

& Silius, 15 B. *Punic.* ubi Marcello occiso Hannibal:

Vos ite superbæ

Exsequias animæ, & cinerem donate supremi
Muneris officio.

Matronales) Est *matrona* propriè *qua in matrimonium cum viro convenit*, etiamsi sibi liberi nondum nati: dictaque ita à *matris nomine* non adepto, sed cum spe & omine mox adipiscendi. Gellius, 18 lib 6 cap. *Juvenalis*, 3 sat. *Horatius*, 1 lib 2. sat.

Matronam nullam ego tango,

Ut quondam *Marsæus* amator originis.

& mox:

Desine *matronas* sectarier; unde laboris
Plus haurire mali est quam ex re decerpere fructus.
iterum paullo pòst:

Matrona, præter faciem, nil cernere possis,

Cætera, ni *Catia* est, *demissâ veste* tegentis.

Si interdicta petes, vallo circumdata (nam te

Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient res:

Custodes, lectica, ciniflones, parasitæ,

Ad talos *stola demissa*, & *circumdata pallâ*.

Fixit) Spectatur ea. *pectus transfigens*, apud *Leonard. Augustini*, 1 Tom. 83 imag. è gypso *Smaragdino* petita.

X L I I.

LUCIUS JUNIUS BRUTUS,
filios interimens.

Cervicem properè præbe jam non mea proles,
Forti animo ferias, licitor; neu parce parentis
Aspectu. pater esse nego, queis Roma noverca est.
At vos asserti lacrymas cohibete Quirites!
Brutum orbum præstat, quam servam vivere Ro-
mam.

*Thom. Seghetus, Scotus,
2 Meletemar.*

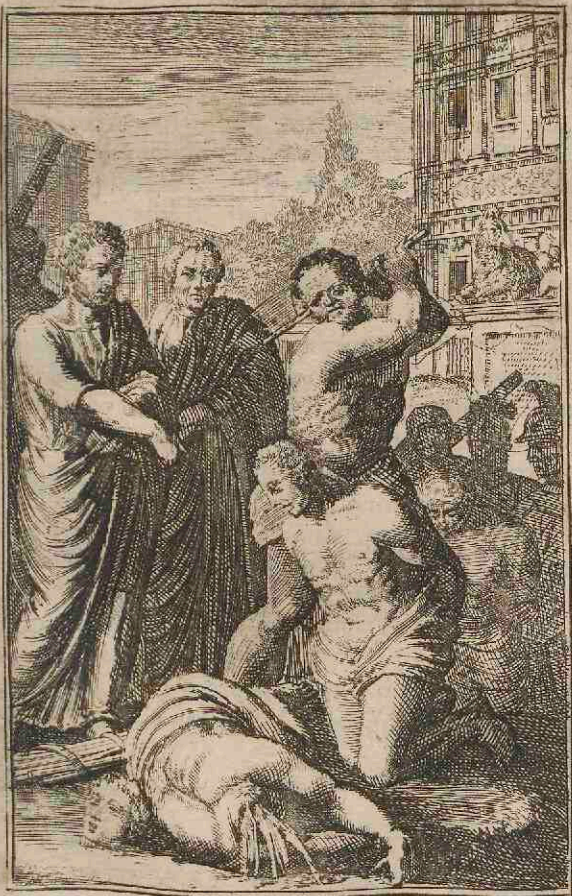
Ipse ego subjeci natorum colla securi,
Utcunque hoc olim postera turba ferat.
Crederet imperio quisquam movisse Superbos,
Quando superbiret sanguis in urbe meus?
Quin potius collapsa domus me lugeat orbum,
Dum tibi me possis dicere, Roma, patrem.

*Carolus Malapertius, Montensis Belga,
lib. Miscellaneor.*

E X P L A N A T I O.

Proles) L. Junius Brutus, sorore Tarquini Superbi genitus, cum tyranni sævitiam timeret, *stultitiam* finxit; unde & dictus Brutus. Juvenibus regis Delphos euntibus deridiculi gratiâ comes adscitus, ut responsum est, eum Romæ summam potestatem habiturum, qui primus matri oscula-

retur,

BRVTVS, filios interimens.

retur, terram ipse osculatus est. Deinde, (A. V. C. 244) propter Lucretiæ stuprum, cum Tricipitino & Collatino, in exitium regium conjuravit. Quibus in exilium actis, primus *consul creatus, filios suos (Titum & Valerium)* fratrisque, quod cum Aquiliis & Vitelliis ad recipiendum in urbem Tarquinius conjuraverant, virgis cælos *securi percussit. Victor*, de Vir. Illustr. Ovidius, 2 Fast. Livius, 2 lib. Plutarchus, fusè in Poplic. & alii.

Lictor) Cui nomen erat à *ligando*; quod fasces virgarum *ligatos* ferret. Festus, Plutarchus, 67 Romanar. Quæst. Munus ipsius populum summovere, fontes virgis cædere & *securi percutere. Livius*, passim. *preferre* denique *Fasces*; magistratum majorum scilicet insignia, ab Hetruscis petita. Salustius, *Catilin.* 51 cap. formati ii ex ulmo, vel è betullæ teretibus bacillis. Plinius, 16 lib. 18 cap. Quibus *Securis* ita circumvinciebatur, ut acies tantum prominere, reliqua pars *injecto* virgis loro contegeretur. Plutarchus, 67, ut & 82 dictarum Quæst. Inspicias *Denarios* Consulares apud *Ursinum*; Marmoræque apud P. S. Bartholum.

Fascibus verò hisce utebantur *consules*, prætores, *dictatores*, & *interreges. Livius, Val. Maximus, Dio, Lucanus, alii.* maximè tamen (& duodecim quidem) *consules. Unde Silius, 6 B. Punic.*

Tua, respice, sedes

Hæc est, unde ingens, humeris fulgentibus ostro,
Vidisti Latios consul præcedere fasces.

& *Martialis*, 8 lib. 66. epigr.

Bis senos jubet en redire fasces

Nato consule, nobilique virgâ

Vatis Castaliam domum sonare.

Parentis) Occurrit hic *Lucius Brutus* in *Junia*
gentis eximio *denario*. Caput ejus illic nudum,
frons severa, barba densa. Videantur de *statuâ* ipsius,
Plutarchus, in *Bruto*. *Suetonius*, *Cæs.* 80 cap.
& de crudeli hoc, quod damus, facto *Virgilius*,
6 *Æn. Silius*, 13 B *Punic.* at præsertim *Plutar-*
chus; cujus hæc verba, vertente *Cruferio*: Ibi
aliis oculos avertentibus, nec spectaculum illud
ferentibus, fama est, *faciem* illum *nusquam* alio
detorsisse, nec *misericiordiâ* quicquam de solita vul-
tus austeritate & *severitate* mutavisse: sed torvè fi-
lios in medio supplicio intuitos, dum *humi* exten-
sos (*virgis* cæsos, & *ad palum* religatos, ait *Val.*
Maximus, 5 lib. 8 cap.) *securi* percussere.

CAJUS MUTIUS SCAEVOLA;

dextram flammis imponens.

CUm peteret Regem decepta satellite *dextra,*
Injecit sacris se peritura focis.
 Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
 Et raptum flammis iussit abire virum.
 Urere quam potuit contempto Mutius igne,
 Hanc spectare manum Porsena non potuit.
 Major deceptæ fama est & gloria dextræ.
 Si non errasset, fecerat illa minus.

Martialis, lib. 1. epigr. 22.

Qui nunc Cæsareæ iustus spectatur arenæ,
 Temporibus Bruti gloria summa fuit.
Adspicis ut teneat flammis, pœnâque fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus.
Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ
Funus amat: totis pascitur illa sacris.
 Quod nisi rapta foret nolenti pœna, parabat
 Sævior in lassos ire sinistra focos.
 Scire piget post tale decus quid fecerit ante;
 Quam vidi, satis est hanc mihi nosse manum;

Martialis, lib. 8. epigr. 30.

SCE VOLA, dextram flammis imponens.

E X P L A N A T I O .

Regem) Cum Porfena rex (A.V.C. 245.) Urbem obsideret, Mutius Cordus, vir Romanæ constantiæ, Senatum adiit, & veniam transfugiendi petiit, necem regis repromittens. Acceptâ potestate, in castra Porfenæ pervenit, ibique *purpuratum* pro rege, deceptus, occidit. Apprehensus, & ad regem pertractus, *dexteram aris imposuit*; hoc supplicii à reâ exigens, quod in cæde peccasset. Unde cum misericordiâ regis abstraheretur, quasi beneficium referens, ait, trecentos adversus eum similes conjurasse. Quâ re ille territus, bellum acceptis obsidibus deposuit. *Victor*, de Vir. Illustr. *Livius*, 2 lib. *Florus*, 1 lib. 9 cap. *Dionysius*, 5 lib. *Plutarchus*, in Poplic. *Silius*, 8 B. Punic. *Manilius*, 1 Astronom. alii.

Satellite) *Scribam* dicit *Livius*; *purpuratum* *Florus*. *Purpurati* enim amicorum regionum principes, *purpureâ veste* utentes. *Curtius* hac voce sæpissimè utitur pro *sarapis*. Hic autem *scriba* fortè in castris milites, unâ cura rege Porfena, recensabat, iisque stipendium dabat: dum *Mutius*, qui ad cædem regis venerat, errore ductus, pro rege ministrum obruncat; quod ille cultu corporis nihil à rege differret. *Livius*, lib. cit. Quanquam in regem *immolantem* ante altaria eum incidisse tradat (3 lib. 3 cap.) *Valer. Maximus*.

Dextra) Mutii factum exhibent eleganter
 gemmæ apud *Leonard. Augustini*, 1 Tom. 156 imag.
 & 2 Tom. 23 imag. & *Abrah. Gorleum*, 14 imag.
Scævola autem nactus est nomen, quod protensa
lavâ (*ἰσχυρὸς, laurus*) acciperet gladium, quem ei
 Porfena, miraculo attonitus, reddens ex tribu-
 nali porrigebat. *Plutarchus*, citato libro.

Focis) *Ad sacrificium* accensis. *Sacra* etenim
 peracta quoque *in castris*, & quidem ob causas
 varias. Certè *antequam prælium committerent*.
Appianus, 1 lib. *Punicor*, de Scipione, *Audaciæ*
 & *Pavori* sacra persolvente. *Plutarchus*, in *Lycurg*.
 de Spartanorum ducibus, *Musis* sacra facientibus.
Florus, 4 lib. 12 cap. de *Myfis*, ante aciem im-
 molato equo vota concipientibus.

X L I V.

C L O E L I A,

Tyberim trajiciens.

BIs Cloelia fenos
 Nondum complêrat primævi corporis annos,
 Una puellarum Laurentum, & pignora pacis
 Inter virgineas regi transmissa catervas.
 Facta virûm filio. Rege hæc, & fœdere, & annis
 Et fluvio spretis, mirantem *interrita Tybrim*
Tranavit, frangens undam puerilibus ulnis.

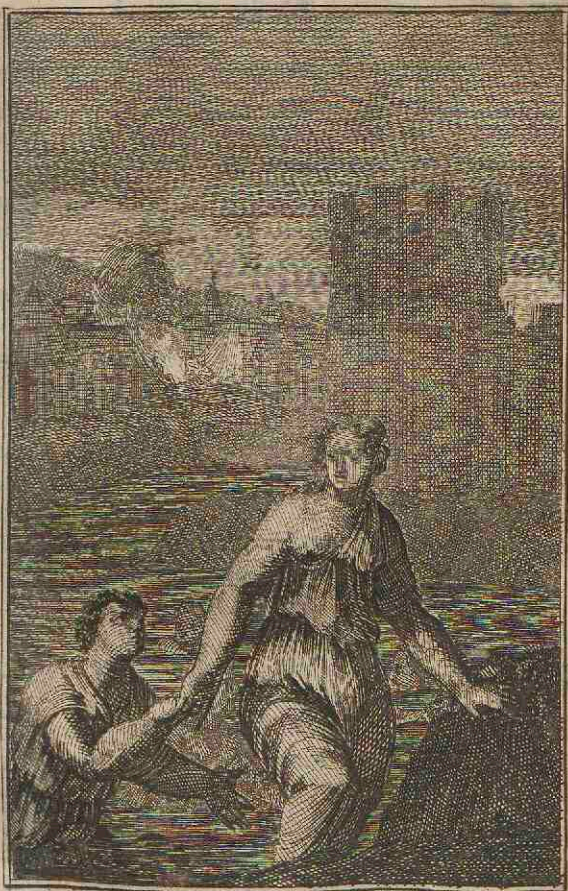
Silius, 10 Bell. Punic.

Eia agite, ô socia! patriam remeemus ad urbem.
 Virgineus pudor in viso malè creditur hosti.
 Et jam, sive hostis retrahet, seu Roma remittet
 Nil gravius patiemur. In hunc sævire pudebit,
 Credo, viros sexum. Duce me Tyberina fluenta
 Intrate! auspibus procedent cœtera divis.
 Roma sciat, sciat Hetruscus, sciat Ausonia omnis
 Non solos audere viros ingentia Romæ.

*Thom. Seghetus, Scotus,
 4 Meletemat.*

E X P L A N A T I O.

Cloelia) Porfena, rex Herruscorum, cum
 (A. V. C. 245) Tarquinius ejectos in urbem resti-
 tuers

CLOELIA, Tyberim trajiciens.

tuere tentaret, primo impetu Janiculum montem cepit. Verum Horatii Coclitis virtute & Mutii Scævolaë audaciâ territus, bellum acceptis obsidibus deposuit. Inter hos & Cloeliam, nobilem virginem, accepit: quæ, custodibus deceptis, noctu castris ejus egressa, equum, quem fors dederat, arripuit &, cæteris puellis comitantibus, Tyberim trajecit. A Porfenâ tamen per legatos repetita & redêita. Cujus ille virtutem miratus, cum quibus optasset in patriam redire permisit. *Victor*, de Vir. Illustr. *Dionysius*, 5 lib. *Val. Maximus*, 3 lib. 2 cap. &c.

Ulnis) Equo trajecisse Tyberim sunt qui narrent. Unde & equestris statua ei posita, in summâ Sacra viâ, quâ ascenditur in palatium. *Livius*, 2 lib. Negant tamen alii. At Porfena equum, è regis eximium stratisque eleganter exornatum, puellæ dono dedit. Quid tum? honorata ab Hetrusco hoc modo virilis ejus audacia. *Plutarchus*, in *Poplic.*

Nec obstat gemma, apud *Begerum*, *Spicileg.* 73 pag. ita enim *Virgilius*, 8 *Æneid.* Illum indignanti similem, similemque minanti
Aspiceres; pontem auderet quod vellere Cocles,
Et fluvium vinclis innaret Cloelia ruptis.

& *Juvenalis*, 8 sat.

Quod miraretur cum Coclite Mucius, & quæ Imperii fineis Tyberinum virgo natavit.

Remeemus) Veniâ impetratâ, & custodibus lon-

longius semotis, *descenderant in flumen lavatum*, præter decem è patriciis prætextatos obsides, totidem nobiles virgines; & inter eas quoque ipsius Poplicolæ filia, Valeria. Cui & modo dictam *statuam equestrem* non pauci tribuunt. *Plutarchus, & Dionysius, loc. cit.*

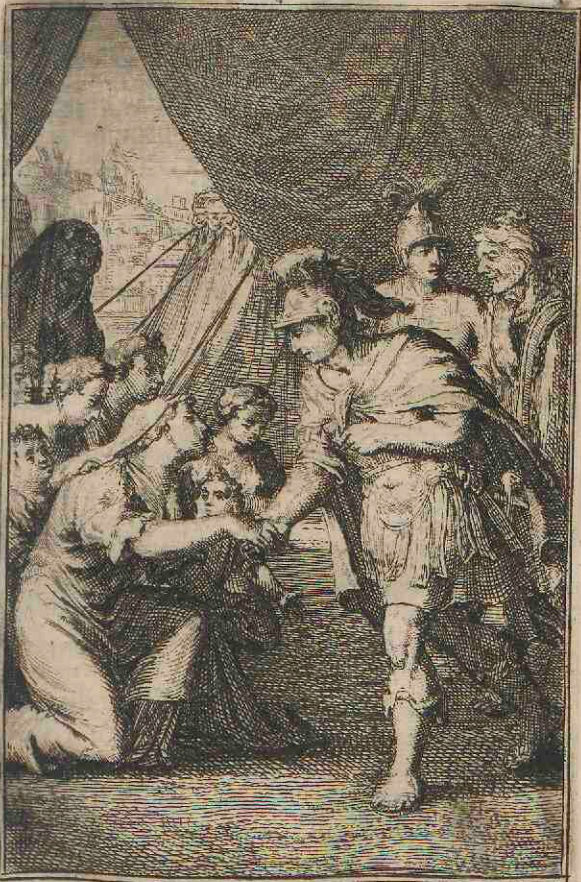
Remittet) Causam, cur *femina* etiam dabantur *obsides*, optimè Tacitus expressit. Efficacius obligari animos eorum (ait gravissimus ille author) quibus *obsides* imperatæ *feminae*: cum infirmum *charumque* sexum hostili *savitiæ* ac *ludibrio* facilè credatur *expositurus*.

V E T U R I A,

filium placans.

Quo, malefane, ruis, patriæque, haud tale
 merenti,
 Hostiles infers acies, & tela Latinis,
 Infestoque tuis intentas moenibus enses? (tum.
 Quid Latium, quid Roma in te committere tan-
 Quid cives potuère? tua est Volumnia conjunx,
 Quam ferro, scelerate, petis. tua pignora, Marci;
 Natorumque feris jugulos, ultorque malorum
 In mea victricem convertis viscera dextram.
 Usque adcone tuo concedis fræna furori?
 Nec cessas certare odiis? tantumne licebit
 Invidiæ? patriæque tibi venerabile nomen
 Sub pedibus, ceu vile, jacet? jam filius hostis
 Esse cupis, materque tui cum conjuge belli.
 Materies feralis ero?

Casp. Barleus,
orat. Vetur.

VETVRIA, *filium placans.*

E X P L A N A T I O.

Malesane) Cajus Marcius Coriolanus, gravi Romæ annonâ, advectum è Siciliâ frumentum magno pretio dandum populo curaverat, ut hac injuriâ plebs agros, non seditiones coleret. At à tribuno plebis Decio mox ei dies dictâ. *Ad Volcos ergò concedit; eosque duce Attio Tullo adversus Romanos concitat, & (A.V.C.265) ad quartum ab urbe lapidem castra ponit. Cum verò nullis civium legationibus flecteretur, à Veturiâ matre, & Volumnia uxore, matronarum numero comitatis, motus, omisso bello recessit. Sex. Victor, Livius 2 lib. Plutarchus, in Coriolan. Valer. Maximus, 5 lib. 4 cap.. Dionysius, &c.*

Hostiles) Volscorum. Hi populi in Latio, quotidiani Romanorum hostes. Quorum urbs Corioli, à C. Marcio capta, ipsi Coriolano nomen fecit, *Florus, 1 lib. 11 cap.* Ita veteres, etiam apud Græcos, ab actione aliqua, vel casu, vel virtute, aut corporis forma titulos atque appellationem gerebant. *Plutarchus, in Coriolan. Videantur mea, Belgicè scripta, de COGNOMINIBUS Consularibus.*

Latium) Pars Italiæ, inter ostia fluvii Tyberis, & fluminis Vulturni. *Strabo, 5 lib. Plinius, 3 lib. 5 cap.* Dictum Latium, quod illic latuerit Saturnus, cum Jovem filium fugeret. *Ovidius, 1 Fast.*

Hæc

Hac ego Saturnum memini tellure receptum.

Coelitibus regnis à Jove pulsus erat.

Inde diu genti mansit Saturnia nomen.

Dicta quoque est *Latium* terra, *latente deo*.

Ubi & in regni societatem à *Jano* admissus, pacificè cum eo imperitavit; & rex, uniformis hæctenus, tunc quasi *bifrons factus*. Videatur itaque *Janus duplex* in Numismate veteri; cujus & *Ovidius*, loc. cit. ita meminit.

Sed cur *navalis in ære*

Altera signata est, altera *forma biceps*?

& mox:

At bona posteritas *puppim* formavit in ære,

Hospitis adventum testificata dei.

Conjux) *Virgilia* ea nominata *Plutarcho*, *Volumnia* verò *Livio* & *Val. Maximo*; quemadmodum & hæc, mater *Marcii Veturia*, magna natu mulier; sicuti illi *Volumnia*.

Natorumque) *Livio* narrante duos parvos ex *Marcio secum tulerat Volumnia*.

Patria) Unde senior *Fabius*, ad filium, apud *Silium*, 7 B. *Punic*.

Succensere nefas patriæ, nec fædior ulla

Culpa sub extremas fertur mortalibus umbras.
& *Jocasta*, ad *Polynicen* filium, apud *Senecam*, *Thebaid*. 4. act.

Melius exilium est tibi,

Quam reditus iste. crimine alieno exulas,

Tuo redibis.

X L V I.

V I R G I N I A,

à patre cæsa.

Perdere ne posset cum libertate pudorem,
 Quam melius cecidit filia Virginii?
 Servat utrumque cadens, fuerit pulcherrima virgo,
 Non tamen est plagâ pulcrior illa suâ.
 Dicere jure potest fugiens dispendia vitæ;
 Plus eneçta patri debeo quam genita.

*M. Anton. Casanova,
 in epigramm. select.*

E X P L A N A T I O.

Perdere) Populus Romanus cum seditiosos magistratus ferre non posset, Decemviros legibus scribendis creavit; qui eas, ex libris Solonis translatas, duodecim Tabulis exposuerunt, Sed cum pacto dominationis magistratum sibi prorogarent, unus ex ipsis *Appius Claudius*, (A. V. C. 304) Virginiam, filiam Virginii centurionis, in Algido militantis, *adamavit*. Quam cum corrumpere non posset, clientem subornavit, qui eam in servitutem deposceret, facile victurus, cum ipse esset & accusator & iudex.

Pater re cognita, cum ipso die iudicii supervenisset, & filiam jam addictam videret, ultimo
ejus

VIRGINIA, à patre cæsa

ejus adloquio impetrato, eam in secretum abduxit & occidit. Victor, de vir. illustrib. Livius, 3 lib. Dionysius, 11. lib. Diodorus, 12 lib. Florus, 1 lib. 24 cap. Cicero, 2 lib. de Finib. Valer. Maximus, 6 lib. 1 cap. Eutropius, & alii.

Pudorem) Quæ semel amissus, nullâ arte est reparabilis. ita Ovidius, 5 epist. Heroid.

Tu quoque clamabis, nulla reparabilis arte

Læsa pudicitia est. deperit illa semel.

Undè egregiè Alcmena apud Plautum, in Amphitr. 2 act. 2 scen.

Non ego illam mihi dotem duco esse, quæ dos dicitur;

Sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem.

Pudor autem, & castitas in muliere rarissima. testatur modò citatus Naso, 16 epist. Heroid.

At peccant aliæ, matronaque rara pudica est,

Quis prohibet raris nomen inesse meum?

quinimo & ipse Juvenalis, loco superius quoque exscripto, è 6 Sat.

Tarpejum limen adora

Pronus, & auratam Junoni cæde juvencam,

Si tibi contigerit capitis matrona pudici.

Pulcherrima) Præterea & Lucio Iulio, tribu. nitio viro, desponsata.

Filia) Meminit & puellæ Silius, 14 B. Punic. verbis hisce elegantissimis:

Ecce

Ecce pudicitiae Latium decus, inclyta lethi
 Fert frontem, atque oculos terrae Lucretia fixos.
 Non datur, heu tibi Roma, nec est quod mal-
 le deceret,

Hanc laudem retinere diu. *Virginia* juxta,
 Cerne, cruentato vulnus sub pectore servat,
 Tristitia defensi ferro monumenta pudoris,
 Et patriam laudat miserando in vulnere dextram.

Patri) Qui pius parricida dicitur *Orosio*, 2 lib.
 13 cap. Rem sic depingit *Livius*, 3 lib. *Seducit*
filiam ac nutricem propè Cloacinae, ad tabernas,
quibus nunc Novis est nomen atque ibi ab Ianio
cultro arrepto, Hoc te uno, quo possum, ait,
modo, filia in libertatem vindico. pectus deinde
puellae transfigit, respectansque ad tribunal, Te,
inquit Appi, tuumque caput sanguine hoc conse-
cro. Clamore ad tam atrox facinus orto, excitus
Appius, comprehendi Virginium jubet. Ille
ferro, quacumque ibat viam facere, donec mul-
titudine etiam prosequentium ruente ad portam
perrexit. Icilius, Numitoriusque exanguis corpus
sublatum ostentant populo. Haec tenus Livius.

O L Y N T H I A,

moriens, pia.

DUc, pro lacte, miser jam grunos sanguinis infans!

Ultima sic matris pectora, nate, bibe!

Liquitur hæc animo gladiis heu percita. *Matris Philtrea vel ad mortem sic aluere suos!*

Theodor. Uchtman, Posthum.

Curiofor. 1 cent.

E X P L A N A T I O.

Infans) Accepimus à *Plinio*; cujus (35 lib. 10 cap.) verba hæc eximia: *Æqualis Apellis fuit Aristides Thebanus. Is omnium primus animum pinxit, & sensus omnes expressit quos vocant Græci Ethe.* item perturbationes: durior paullo in coloribus.

Hujus pictura est, oppido capto ad matris morientis ex vulnere mammam adrepens infans, intelligiturque sentire mater, & timere ne emortuo lacte sanguinem infans lambat.

Quam tabulam Alexander Magnus transfulerat Pellam in patriam suam.

Matris) fortè *Olymbia*. Olynthus enim, inter Athon montem & Pallenen oppidum, Thraciæ maxima urbs; nempè Sithoniæ, quæ Thraciæ pars. *Plinius*, 4 lib. 11 cap. præter *Herodotum*,

in

OLYNT'HTIA, moriens pia.

in Polyhymn. Xenophontem, Libanium, Orosium, & alios. Quæ non quidem vi capta sed vendita, & prodita à Læthæe & Eurycrate, regi Philippo. Diodorus, 16 lib. 54 cap. Seneca, 94 epist. Justinus, 8 lib. 3 cap. Unde eleganter de eo, 12 sat. Juvenalis.

Mille escaria, multum

Cælati; biberat quo callidus emptor Olynthi.
Mox direpta, & excisa: civesque sub hasta venditi. Seneca, (præter citatos, Diodorum & Justinum, Demosthenemque in Olynthiac.) 34 controvers. & 5 declamat. de Parrhasio pictore, Olynthium senem, captum, emptum, ignibus torquente, & ad exemplar ipsius Promethea pingente.

Matris) Placet huic pia matri adjungere non minus piam (sed ex animalium brutorum cætu selectam) matrem; ciconiam dico, quæ Delphis, in vasto illo incendio anni 1536 (narrantibus Batavorum Annalibus) à pastu redux, cum nidum, pullosque adhuc involucres, in excelsa domus camino, flammis undiquaque cinctos videret, irritoque conatu pullos periculo eximere laboraret, postremum expansis alis supra pullos sese extendit, cum iis inter densos uodantium flammarum globos placidè commoriens. De eâ hæc Hadr. Junius, Batav. illustr.

Candida & obstreperis invisa ciconia ranis,
Pignora ab ardenti viderat igne premi.

Eripiatne suos & aperta pericula tentet?

Hinc suadet pietas, *vita amor* inde vetat.

Hanc *luctam pietas* generosa *dirimit*, & urna

Esse eadem, & sobolis vult libitina suæ.

Iam minor Assyrium *Phoenicem* fama loquatur,

Vivere quæ busto quærit, at ista *mori*.

Philtra) *φίλτρα*, amatorium veneficium, nempe
matris; cujus affectus *νεγνί* proprie. Unde & avis
illa, superius laudata, peregrina, *pietati cultrix*,
crotalistris, Germanis, aliisque populis finitimis,
appellatur *ein storck*.

A L E X A N D E R,

parcens Poro.

SI decidit hostis,
Ire super satis est, vitamque relinquere victo.

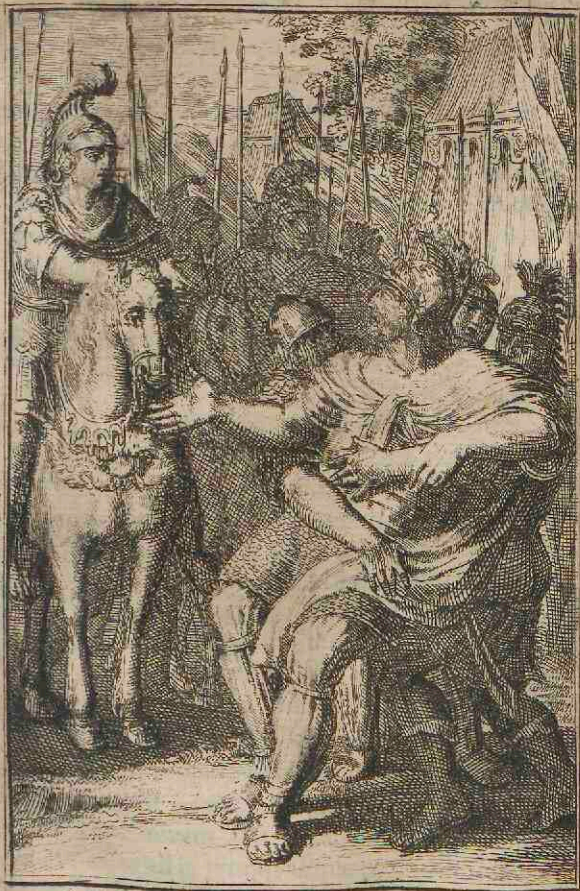
Statius, 8 Thebaid.

Hæc docet ut pœnis hominum, vel sanguine
pasci (entum,
Turpe ferumque putes; ut ferrum, Marte cru-
sic cum pace premas, ut non infensus alendis
Materiam præstes odiis; ut fontibus ultrò
Ignovisse velis; deponas ocyus iram (obstes;
Quam moveas; precibus nunquam implacabilis
Obvia prosternas, *prostrataque more leonum*
Despicias, alacres ardent cum sternere tauros,
Transiliunt prædas humiles. hac ipse magistrâ
Dat veniam victis.

Claudianus, 2. Stilich.

E X P L A N A T I O.

Hostis) Alexander, Philippi ex Olympiade,
ut credebant, filius, Datio, Persarum rege de-
victo, Asiæque innumeris regionibus superatis,
illis & Indias adjicere studuit. Hydaspen ergò, no-
bilem

ALEXANDER, parcens Poro.

bilem fluvium, feliciter superat, Porum aggreditur. Erat hic *humanae magnitudinis formam* prope modum *excedens*. Magnitudini adjiciebat belua qua vehebarur, tantum inter cæteras eminens, quantum aliis ipse præstabat. *Victus tamen est*, elephanto telis confosso. *Quem* ut vidit vehiculo impositum Alexander, non odio sed commiseratione commotus est. Magnitudinem animi ejus, ne fortunâ quidem infractam, *honore excepit*, ægrum curavit, confirmatum in amicorum numerum recepit, mox ampliore regno quam tenuerat donavit. *Curtius*, 8 lib. 25 cap. præter *Arrianum & Plutarchum*, in Alexandr.

Turpe) Ita Lycus, apud *Senecam*, *Herc. Fur.* 2 act.

Si æterna semper odia mortales agant,
Nec cœptus unquam cedat ex animis furor,
Sed arma felix teneat, infelix parat;
Nihil relinquunt bella.

videas superius reliqua, 62 pag.

Deponas) Sicuti hîc *Alexander*. Hujus autem *Numismata* inter illustrium virorum thesauros obvia. In quibus ipsum cernimus, vacua ora leonis, galeæ loco, usurpantem; vel & *expansis erinibus* horridum, *diadematumque*, *cervice* (cujus & *Plutarchus* meminit) superbè *reclinatâ*. Inspiciatur *Goltzii Græc. tab. maximè 34*. Non etenim adeò frequentur apparet in iis *galeatus*; ac imperitioribus placuit, *Palladis imagine* hæc-

nus deceptis. Illa Macedonum numen avitum
& gentilium. Cui Perseus, eorum postremus
rex, sacrificium conficit. *Livius*, 42 lib. Cui
Alexander, victoriâ alicubi positâ, perpetuò
immolat. *Curtius*, 3 & 8 lib. *Arrianus*, 1 &
6 lib.

Prostrataque) Sic Alexandri opus est, om-
nibus ipsius factis cæteris tantò longius antepo-
nendum, quanto omnibus victoriis illustrior est
victoria sui ipsius. Nempe *devicti Darii uxoris*,
genitricis, & filiarum, *curam suscipiens*; & à
muliere, formâ præstante, in ipso flore & ar-
dore virentis ævi (tres & viginti annos natus)
abstinens. Videantur, præter *Diodorum* & *Lucia-*
num, *Curtius*, 3 lib. & *Gellius*, 6 lib. 8 cap.

Veniam) ut L. Æmil. Paullus supra nominato
Perseo; *quem captivum*, etiam introductum in
tabernaculum, *lateri suo proximum* in concilio
sedere jussit: nec honore mentæ indignum judi-
cavit. *Livius*, 45 lib. *Plutarchus*, in Paull. *Val.*
Maximus, 5 lib. 1 cap.

CAJUS FABRICIUS,

elephantum temuens.

Semper inops quicumque cupit. Contentus
honesto
Fabricius parvo spernebat munera regum.

Claudianus, 1 Rufin.

Pauper erat Curius, cum reges vinceret armis;
Pauper Fabricius, Pyrrhi cum sperneret aurum.

*Claudianus, 4 consulat.
Honor.*

DEgeneres animos timor arguit.

Virgilius, 4 Æn.

Iter ingressus, gladium contumque timebis,
Et mota ad lunam trepidabis arundinis umbram.
Cantabit vacuus coram latrone viator.

*Juvenalis, 10. sat. de di-
vitiis, possidente.*

EXPLANATIO.

Fabricius) *Pyrrhus*, rex Epeïrotarum, paterno genere ab *Achille*, materno ab *Hercule oriundus*, cum imperium orbis agitare, & Romanos potentis videret, auxilio Tarentinorum bellum

FABRITIVS, elephantium tenuens.

lum illis intulit. At cum secundo prælio à Romanis esset pulsus Tarentum, interjecto anno contra Pyrrhum *Fabricius missus est*. Hunc autem (A. V. C. 475) inter legatos, de captivis redimendis ad regem amandatum, Pyrrhus privatim benignè habuit, contenditque ut aurum acciperet à se, nullam quidem ob rem turpem; verum amicitiaë id & hospitii pignus appellans. Abnuente illo tacuit Pyrrhus.

At postero die, quò eum exterreret, quod nunquam vidisset elephantum; imperavit ut maximam belluam colloquentibus ipsis admoverent post aulæa. quod factum est. Tum signo dato remotum est aulæum, & proboscidem bellua repente sublatam suspendit super caput Fabricii, vocemque emisit horrendam & asperam. Ille verò sensim conversus arrisit, & ad Pyrrhum ait: neque heri aurum tuum, neque hodie bellua me commovit. *Plutarchus*, in *Pyrrh. Victor*, de viris illustr.

Pyrrhi) Cernitur ille, apud *Goltzium*, 5 tab. in Num. *Thesprotiorum*, imberbis, acri vultu, naso aquilino, & insignis regio vinculo. Nobilissimus Epiri rex, vir magnus, rei militaris peritiâ, invictoque animi robore, omnes suæ ætatis reges longè superans. Verum, insanâ spe occupandi aliena, propriis partis excidens. *Justinus*, 17 & 18 lib. *Livius*, 12, 13, & 14 lib. *Orosius*, 4 lib. *Florus*, 1 lib. 18 cap. alii.

Viator) Ita similiter *Fabricius* sibi conscius & securus inanes *elephanti minas sprevit*. Notandum autem *Elephantos in Europá non visos*, ante Macedonum in Asiam prosperum trajectum. Alexander enim primus *elephantis in præliis usus* est: mox Antigonus, Pyrrhus, Antiochus, Eumenes, cæterique. *Plinius*, 8 lib. 5 cap. *Solinus*, 28 cap. *Frontinus*, strategem. 2 lib. 8 cap. *Justinus*, 18 lib. *Pausanias*, 1 Attic. *Plutarchus*, in *Eumen*.

Saltem in *Italiá* primum visi, Tarentino bello, regis hujus Pyrrhi; quinimò & in triumpho *L. Metelli*, pontificis, de Poenis, in Siciliá profligatis. *Plinius*, 8 lib. 2 & 6 cap. *Romani* tamen eos adhibuere, bello Philippico. *Livius*, 40 lib.

Hi sæpius, *communi* utriusque partis periculo, in campum deducti; in suos nempe frequenter sese convertentes. *Curtius*, 8 lib. 14 cap. *Appianus*, *Punicor.* lib. *Hirtius*, *Bell. Alexandrin.* Quippe mole sua, odore & stridore, tam equos quam milites terrentes. *Ammianus*, 25 lib. 1 cap. *Cassiodorus*, *Variar.* 10 lib. 20 cap. *Appianus*, *Hispanicor.* *Hirtius*, lib. cit.

Abigebantur tamen illi, vulnerabantur & mutilabantur, hastis latoribus. *Livius*, 37 lib. scilicet fabrilibus. *Isidorus*, 9 lib. verutis. *Livius*, 30 lib. securibus, & copidis sive curvatis gladiis. *Curtius*, loc. cit. denique ignibus. *Livius* 35 lib.

L.

S E L E U C U S ,

suam conjugem filio concedens.

O Nimum potens,
 Quanto parentes sanguinis vincolo tenes,
 Natura? quam te colimus, inviti quoque!

Seneca, Hippolyt. Traged. 4 act.

E X P L A N A T I O .

Potens) Seleuci regis filius, *Antiochus*, dictus Soter, *noverca* Stratonices infrunito amore correptus, impium pectoris vulnus piâ dissimulatione contegebat. Itaque diversi affectus iisdem visceribus inclusi, summa cupiditas, & maxima verecundia, ad ultimam tabem corpus ejus redegerunt. Jacebat ipse in lectulo, moribundo similis. lamentabantur necessarii. pater moerore prostratus, de obitu unici filii cogitabat. totius domus funebris magis quam regius erat vultus. Sed hanc tristitiæ nubem Erasistrati medici providentia discussit. Cujus morbi æger esset comperit, & id Seleuco protinus exposuit. Hic charissimâ sibi conjugem filio cedere non dubitavit. Quod in amorem incidisset, fortuna acceptum referens; quod dissimulare eum usque ad mortem paratus esset, ipsius pudori imputans. Subjiciatur animis senex, rex, amans! patebit quam multa, quamque difficilia pa-

SELEVCVS, suam conjugem filio concedens.

paterni affectus indulgentia superavit. *Valer. Maximus*, 5 lib. 7 cap. 2 exemp. Extern. *Appianus*, in *Syriac*. *Diodorus Siculus*, in *Excerptis Peirescian*. *Plutarchus* in *Demetr*.

Parentes) Ut hîc *Seleucum*. Est autem *Seleucus primus*, à viginti trium victoriarum numero cognominatus *Nicator*, *Antiochi* (inter *Philippi Macedonis* duces optimi) sive potius *Apollinis*, è *Laodice*, filius. *Justinus*, 15 lib. 4 cap. & alii. Cui mortuo *Nicatorium templum*, tanquam heroi, est exstructum & consecratum. *Appianus*, in *Syriac*. *Arrianus*, 7 lib.

Hic in femore congenitam habuit anchora figuram, sicuti & filii, nepotesque ejus omnes; ut notam generis congenitam & naturalem. *Justinus*, & *Appianus* loc cit. *Ausonius*, in *Antiochia* encom.

Ingenuum cujus fuit anchora signum :

Qualis inusta solet generis nota certa; per omnem Nam sobolis seriem nativa cucurrit imago.

In *Numismatibus*, apud *Vaillant*, in *Historia Regum Syriae*, apparet nobis imberbis, & leoninis exuviis, more *Macedonicorum regum*, velatus. Verum acta ipsius videas apud citatos, ut & *Strabonem*, *Lucianum*, *Diodorum*, *Justinum*, *Pausaniam*, *Arrianum*, *Nepotem*, *Plinium*, cæterosque.

Filius ipsius *Antiochus* fuit, cognomento *Soter*; in *Nummis* occurrens juvenili facie, diadematus, & non alatus, ut opinantur, verum cornutus. Vide *Spanhemium*, *Dissertat.* 365 pag.

De

De eo autem nihil memorabile se invenire profiterentur hujus ætatis Chronologi.

Uxor denique *Stratonice*, *Demetrii* Poliorcetis, Macedonum regis, filia. Quam non vivens *Seleucus*, testibus *Appiano* & *Iustino*, filio dedit in uxorem; sed quam post patris mortem filius duxit; si credamus imp. *Iuliano*, in *Misopog*.

Ea, *Nicatoris* adhuc conjux, ab *Hierapolitana* dea (quæ modò *Venus*, modò *Juno* dicta. *Plutarchus* in *Crass.*) in somnio monita, ut templum *Hierapoli* restauraret, monitum contempsit. Hinc morbus, & ex morbo calvities. Qua deformata ambibat à pœtæ capillos hyacinthinos, nexusque molles decantari: proposito etiam premio, qui meliore arte & ingenio comam laudibus illustrasset. *Lucianus*, de imagin. Tandem tamen ædem promisit, & placâ *Junone* convaluit. Idem *Lucianus*, de dea *Syrâ*.

In decreto, & fœdere *Magnesium* & *Smyrnoeorum*, apud *Seldenum*, (ad marmora *Oxoniens.*) ut *Antiochus* dei, sic illa nomen fert deæ, & quidem *Veneris Stratonigidis*. *Venus* enim *Stratonidis* erat illa *Hierapolitana*; quam præ cæteris regina colebat. *Lucianus*, de dea *Syr.* sive potius *Assyrâ*. *Tacitus*, 3 *Annal.* 63 cap. *Deorum*, autem nomina & statuas hominibus defunctis & consecratis subinde concedere solebant veteres. Testatur *Statius*, 5 *sylv.* 1 *carm.* de *Priscilla Abascanti*; & alii.

L I.

MARCUS ATTILIUS
REGULUS,

ad Carthaginienses reverſurus.

Fertur pudica conjugis osculum
Parvosque natos, ut capitis minor,
Ab se removisse, & virilem
Torvus humi posuisse vultum.

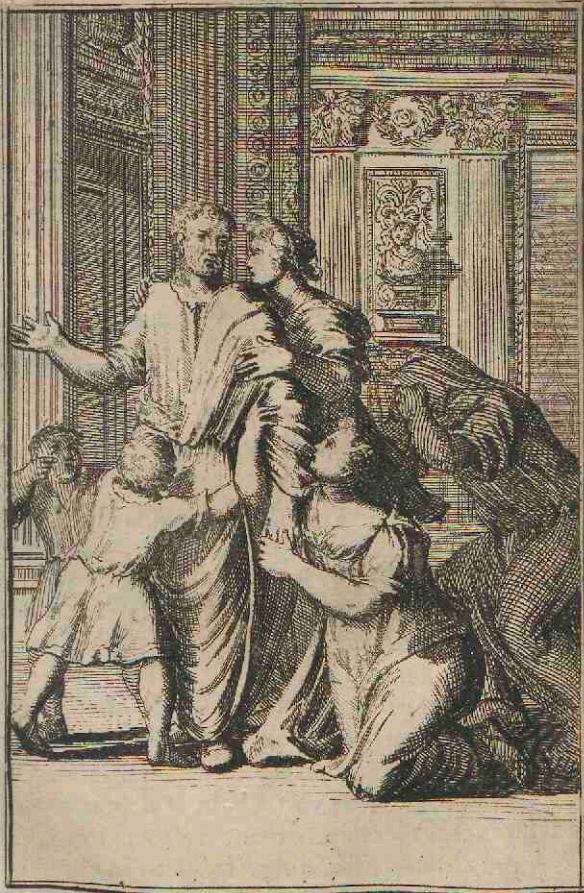
Donec labantes consilio patres
Firmaret autor, nunquam alias dato,
Interque mcerentes amicos
Egregius properaret exul.

Atqui sciebat quæ sibi barbarus
Tortor parârat. non aliter tamen
Dimovit obstantes propinquos
Et populum, reditus morantem,
Quam si clientum longa negotia,
Dijudicatâ lite, relinqueret,
Tendens Venefranos in agros,
Aut Lacedæmonium Tarentum.

Horatius, 3 lib. 5 od.

ECce, trahens geminum natorum Martia pignus,
Infelix nimiâ magni virtute mariti,
Squallentem crinem & tristis lacerabat amictus.

Ag-

REGVLVS, ad Carthaginienses reversurus.

Agnoscisne diem? an teneris non hæsit in annis?
 Atque ea postquam habitu juxta, & velamine
 Pæno

Deformem aspexit, fufis ululatibus ægra
 Labitur, & gelidos mortis color occupat artus.
 Si qua deis pietas, tales Carthago videre
 Dent tibi Sidonias matres. Me voce quietâ
 Affatus, jubet & vestros & conjugis unâ
 Arcere amplexus.

*Silius, 6 Bell. Punic. in orat.
 Mari armigeri ad Servanum.*

EXPLANATIO.

Removisse) Marcus Atilius Regulus consul, primus Romanorum ducum in Africam classem trajecit. Prosperè pugnavit, oppida multa cepit. Mox arte Xanhippi Lacedæmonii, mercenarii militis, captus, & in carcerem missus. Legatus de permutandis captivis (A. V. C. 503) Romam missus, dato jure jurando, ut si non impetrasset, ita domum rediret, in senatu conditionem dissuasit; rejectisque à se conjuge & liberis, Carthaginem regressus. Ubi in arcam ligneam conjectus, clavis introrsum actis, vigiliis ac dolore punitus est. Victor de vir. Illustr. Val. Maximus, 9 lib. 2 cap. 1 exemp. extem. Cicero, 1 & 3 officior. Gellius, 6 lib. 4 cap. Appianus, in Punic. alii.

Tortor); De supplicio Reguli Cicero in Pison. ubi vocat *machinam*, quæ arca Seneca, 67 epist. &

& *crux* eidem, 98 epist. *tormenta* huic ipsi, lib. de Provident. 3 cap. imò & *armarium*, muricibus præfixum: quo tamen nobilissimos Pænorum captivos à Reguli liberis inclusos narrat *Gellius*, loc. cit.

Interim supplicium hoc *fabulam fictam*, traegodiamque ad pulpita amandandam credit *Palmerius*, ad *Appiani* lib. citatum. Certè *Polybius*, qui bellum primum Punicum prolixè satis exequitur, cum Reguli cladem & captivitatem narret, nec de ejus itu & reditu, nec *de ipsius morte* loquitur. *Morbo enim mortuus in captivitate* Regulus. Cujus uxor irritata (speraverat se per nobiliorum captivorum permutationem marito potituram) crudeliter hosce vexavit. Hinc iræ Senatus adversus matrem & liberos. *Ea vero*, ut crudelitati justitiæ daret colorem, *fabulam* de necato per tormenta marito *in vulgus tradidit*: Et propter odium Carthaginensium ea facillimè credita. Videantur *Polybius*, 1 lib. & *Diodorus Sicul.* 24 lib. inter *Fragmenta Valesiana*.

S O P H O N I S B A ,

venenum exhauriens.

Hunc metuit sexum Carthaginis æmula Roma;
 Gradivum quæ jactat avum! per sidera juro,
 Quæ linquo! Styga, Cocytum, Phlegetonta-
 que testor,

Quos adeo; pudet hostis! an hi potuère Syphacem
 Vincere, quos terret tantum non scæmina capta?

Ille quidem indignis porrexit brachia vinclis!

At mihi mens alia est. Vincetam me nemo videbit.

Non ego, Romulidæ, vestros ornabo triumphos;

Ad currum Lybico de sanguine sufficit unus.

Regum ut nescirem thalamos, nec patria dives

Carthago, nec adoratæ pater Asdrubal esset,

Attamen (& dubium est) animos gestare viriles

Jam debet, quam Roma timet. pulcherrima,

conjux,

Dona mihi, famam libertatemque dedisti.

At conjux mihi fide satis, nimiumque Latinis,

Sed tibi fide parum, hic non parere licebat;

Ecquis enim causam non defendisset amoris?

Sed bene & hoc. *vincla avertent hæc pocula nobis;*

Hæc dement tibi, Roma, metum. quamnam eluet

ætas

(benas?

Hanc maculam tibi, tu quæ orbis meditaris ha-

Si

SOPHONISBA, venenum exhaustiens.

Si nescis, mulier de te jam, Roma, triumphat.
 Ad Sryga vado libens. habeo solatia mortis.
 Scribetur tumulo: Sophonisbam Roma timebat.

Thom. Seghezus; Scotus;
 23 Meletemat.

EXPLANATIO.

Roma) Scipio Carthaginenses, Syphacemque Numidarum Regem, & Asdrubalem in Africa adortus, pluribus præliis vicit; binaque hostium castra expugnavit, aliquot hominum millibus ferro igneque consumptis. *Syphacem* porò per Cai. Lælium & Masanissam cepit. Masanissa *Sophonisbam*, Syphacis uxorem, Asdrubalis filiam, captam statim adamavit; & factis nuptiis uxorem habuit. At à Scipione castigatus venenum ei transmisit; quo quidem hausto (A. V. C. 550) illa decessit. *Livius*, 30 lib. *Plutarchus*, in *Scip. African.*

Vinctis) Reges & duces captivi, in triumpho, vincti catenisque onerati. *Florus*, 3 lib. 1 cap. de Jugurtha. *Vopiscus*, in *Aurelian.* de Zenobia regina. *Livius*, 43 lib. de Hamilcare, eaque catena injecta collo. *Ovidius*, 1 Art. 4 Trist. 2 eleg. & 2 Pont. 1 eleg. *Claudianus*, de B. Getic.

Hæc & Teutonico quondam patefacta terrori,
 Colla catenati vidit squallentia Cimbri,
 vel & manibus. *Ovidius*, 1 Amor. 7 eleg. *Statius*, 12 Thebaid. & *Propertius*, 4 lib. 10 eleg.
 de Cleopatra:

Fugisti tamen in timidi vaga cornua Nili;
accepere tuæ Romula vincla manus.

Pocula) Venenata. *Venenum* etenim plerumque, inter thesauros, secum tulere barbari principes. Ita *Livius*, lib. cit. de Masanissa: ingenti ad postremum edito gemitu, fido ex servis uno accito, (*sub cuius custodia*, regio more, ad incerta fortunæ *venenum* erat) ei mistum in poculo ferre ad Sophonisbam juber.

De *venenis* autem nota quæ *Plinius*, 2 lib. 63 cap. ubi de terrâ, cunctorum matre. *Quin & venena* nostri misertam, ait, instituisse credi potest; ne in tædio vitæ diræ *famis mors*, terræ meritis alienissima, lentâ nos consumeret tabe; ne lacerum corpus *abrupta* dispergerent; ne *laquei* torqueret pœna præpostera, incluso spiritu, cui quæreretur exitus; ne in *profundo* quæsita morte, sepultura pabulo fieret; ne *ferri cruciatus* scinderet corpus.

Ita est; miserta genuit id, cuius *facillimo haustu*, illibato corpore, & cum toto sanguine extinguemur, nullo labore, *sitientibus similes*. Hæc *Plinius*. Verum de detestabili *aversione* inferius, ad 58 Tab.

HANNIBAL,

veneno vitam finiens.

Expende Hannibalem; quot libras in duce summo
 Invenies? hic est quem non capit Africa, Mauro
 Perfusa oceano, Niloque admota tepenti;
 Rursus ad Æthiopum populos, aliosque elephantos,
 Additur imperiis Hispania. Pyrenæum
 Transiit. opposuit natura Alpemque, nivemque;
 Diduxit scopulos, & montem rupit aceto.
 Jam tenet Italiam. tamen ultrà pergere tendit.
 Actum, inquit, nihil est, nisi Pœno milite portas
 Frangimus, & mediâ vexillum pono Saburrâ.

O qualis facies, & quali digna tabellâ,
 Cum Getula ducem portaret bellua luscum!
 Exitus ergò quis est? ô gloria! vincitur idem
 Nempe, & in exilium fugit. atque ibi *magnus*
 Mirandusque *cliens sedet ad pratoria regis,*
 Donec Bithyno *libeat vigilare tyranno.*
Finem anima, quæ res humanas miscuit olim,
 Non gladii, non saxa dabunt, non tela: sed ille
 Cannarum vindex, ac tanti sanguinis ultor
Annulus. i demens, & tævas curre per Alpes,
 Ut pueris placeas, & declamatio fias!

Juvenalis, 10 satyr.

HANNIBAL, veneno vitam finiens.

E X P L A N A T I O .

Duce) Hannibal Hamilcaris filius, novem annos natus, à patre aris admotus odium in Romanos perenne juravit. Ex inde socius & miles in castris patris fuit. Mortuo eo causam belli quaerens, Sagunthum, Hispaniæ urbem Romanis foederatam, evertit. Tum patefactis Alpibus in Italiam trajecit. Publ. Scipionem apud Ticinum, Sempron. Longum apud Trebiam, Flaminium apud Thrasimenum, Paullum & Varro-nem apud Cannas superavit. Cumque urbem capere posset, in Campania divertit, cujus deliciis elanguit. Et cum proximè urbem castra posuisset, tempestatibus repulsus, primum à Fab. Maximo fractus, deinde à Valer. Flacco repul-sus, à Graccho & Marcello fugatus, in Africam revocatus, à Scipione est superatus. Dehinc ad Antiochum regem Syriæ confugiens, eum hostem Romanis fecit. Quo victo, ad Prusiam Bithyniæ regem concessit. Inde Romanâ legatione per Tit. Flaminium repertus, ne Romanis traderetur, (A. V. C. 570) hausto (quod sub annuligemmâ habebat) veneno absumptus est. *Victor*, de Vir. Illustr. Livius, 39 lib. & seq. Plutarchus, & Nepos, in Hannib. Appianus in Hannibalic. Si-lius, passim lib. Bell. Punic. Solinus, 44 cap. *Libras*) Hoc est, ponderando explora cineres maxi-

maximi illius ducis, quot librarum illos esse censet? paucarum certè: fuit ille tamen, quem vivum tota Africa non cepit.

Facies) Quam, inter selectiora sua, servat in argento humanissimus Mecenas noster, Dn. JAC. DE WILDE; cujus opulentissimo Nummophylacio *snabelii* (pro! qualis in hisce amoenitatibus viri) pulcherrimum *votum* lubens affigo:

Crescite Wildiade (sic opto) *crescite gaza,*

Et Domini docti tollite ad astra decus.

Apparet enim illic Punicus ille ductor crinitus & barbatus, pectore humerisque amplis, vultu truculento & immiti; totus denique firmus, solidus, & laborum patiens.

Vindex) Respicit ad famosam illam cladem ad Cannas; ubi tot nobiles Romani perière, ut etiam aliquot *mensuras annulorum*, à nobilium peremptorum digitis detractorum, *Carthaginem miserit Hannibal. Livius*, 23 lib. *Florus*, 2 lib. cap. *Val. Maximus*, 7 lib. 2 cap. 13 extern. *Silius*, 11 B. *Punic. & alii.*

L I V.

PUBL. CORNEL. SCIPIO
 ÆMILIANUS, AFRICANUS Minor,
deflens Carthaginem.

O Lubrica ævi fata ! quis vestras vices
 Aut novit, aut non metuit ? i, vitæ bonis
 Confide nimium ! quantulum humanas opes
 Impellit ! an nos urbis everſæ repens
 Cafus feroces reddit ? at timidos facit
 Idem hic & animos minuit everſæ cinis !
 Jacet inclytum urbis Specimen, & mundi alterum
 Decus ! hæc, tot annos robore atque opibus vicens,
 Tota in ruinas abiit. hic operis labor
 Ingentis illæ turrium educæ polo
 Cecidere moles. *illa tectorum vapor*
Fumificus ambit culmina. hæc superum flagent
Delubra & ades. illa, tot ſeculis potens,
 Carthago, inanis campus atque ingens ſolum eſt ?
 Atque aliquis, illam vomere exercens humum,
 Hic Tyria, dicet, mœnia, hic arces erant !

Dionys. Petavius, Aurelianenſis, Cartha-
ginenſ. Trag. Act. 5. ſcen. poſtrem.

E X P L A N A T I O.

Fata) Cum Romæ magnates, bello Punico
 ter-

SCIPIO, deslens Carthaginens.

tertio, delendam esse Carthaginem pertinaciter
 censerent, belli totius finis Scipionem (quippe
Africa Scipionum fatale nomen) reposcebat. Erat
 hic Æmilio Paulo, Persei Macedonici victore,
 procreatus, ab Africani magni filio, in decus
 gentis, assumptus. Verum ei *plus negotii fuit cum se-
 mirui à Carthagine*. Tandem tamen, deploratis rebus
 Asdrubal sese dedit, & *urbs (A. R. C. 607) cap-
 ta est*. Quanta urbs deleta sit, vel ignium morâ
 probari potest: quippe *per continuos decem & sep-
 tem dies* vix potuit incendium extinguere, quod
 domibus ac templis suis sponte hostes immiserant.
Florus, 2 lib. 15 cap. *Livius*, 51 epitom. *Pater-
 culus*, 1 lib. 12. cap. & alii.

Confide) Pulcherrima, quæ de Scipione *Appia-
 nus*, *Punicor.* 82 cap. cuius hæc verba. At Scipio
urbem (quæ per annos, ex quo fuerat condita,
 septingentos floruerat, maris & insularum impe-
 rio, armis, classibus, elephantis, pecuniis, con-
 ferenda cum quovis regno maximo: audacia verò
 & alacritate præferenda etiam, quando ademptis
 navibus, armisque, tamen per triennium famem &
 bellum sustinuit) tunc *funditus deletam videns,*
illacrymasse dicitur, & *propalam dessevisse fortunam*
hostium; quippe qui diu multumque cogitans
 considerabat, civitates etiam gentesque ac impe-
 ria mutationibus obnoxia esse omnia, haud secus
 quam fortunas hominum. Accidisse id quondam
Ilio, fortunatæ civitati: accidisse deinde *Assyriis*,

Medis, Persis, quorum deinceps latissima fuerunt imperia: idem passos nuper *Macedonas*, quorum imperium maximum & illustrissimum fuerat. itaque sive volenti, sive imprudenti, hoc carmen excidit:

Jamque dies aderit quo concidat *Ilion* ingens,
Et *Priamus Priamique* ruat *plebs* armipotentis.

Hæc ille.

Carthago) De cujus situ, magnitudine, partibus, præter *Melam*, *Polybium*, & *Salustium*. *Strabo*, 17 lib. *Livius*, 36 lib. & alii.

Flagrant) *Incensæ* *Carthaginis* quoque sic meminit *Horatius*, (videas & 7 epod.) 4 lib. 8 od.

Non celeres fugæ,
Rejectæque retrorsum *Hannibalis* minæ,
Non incendia *Carthaginis* impiæ
Ejus, qui *domitâ* nomen ab *Africa*
Lucretius rediit, clarius indicant
Laudes, quam *Calabræ* *Piërides*.

L V.

A N T I O C H U S ,

matris insidiis oppugnatus.

O fragilis damnosa superbia sceptri!
 O furor! ô nimium dominandi innata cupido,
 Mortales quo cæca vehis? quo gloria tantis
 Inflatos transfers animos quæsitâ periculis?
 Quot tecum insidias, quot mortes, quanta malorum
 Magnorum tormenta geris? quot tela, quot enses,
 Ante oculos, si cernis, habes?

*Maphæus Vegius,**Supplement. Æneid. Virgilian.*

E X P L A N A T I O .

Superbia) Demetrio Nicatorè (cujus pater Demetrius Soter) rege Syriæ apud Parthos in vinculis senescente, regnum administrabat Cleopatra, Ptolemæi Philometoris filia, Antiocho Sidete, h. e. Venatori, secundis nuptiis juncta. Nicator interim à Phrahate in Syriam mittitur, cum Parthico præsidio, ad occupandum regnum. At ab Alexandro Zebenna, rege supposititio, funditur, & prope Tyrum, religione templi se defensusurus, interficitur. stimulante reginâ; quæ & Seleucum, alterum è filiis, necat, quoniam
 sine

ANTIOCHVS, matris insidiis oppugnatus.

fine matris auctoritate diadema sumpſiſſet. Alter (cui ob pietatem erga matrem, *Philometoris*, & propter naſi magnitudinem *Grypi cognomen datum*) rex à matre hæcenus conſtituitur, ut nomen regis penes filium, jus autem omnis imperii penes matrem eſſet. Hic Alexandrum, ignobilem illum, ſuperat & interficit. At patrio regno recuperato, externisque periculis liberatus, inſidiis matris appetitur. Illa enim, cupiditate dominationis, prodito Demetrio marito, interfecto filio altero, alteri quoque, ab exercitatione venienti, poculum veneni obtulit. Sed Grypus, prædictis jam antè inſidiis, veluti pietate cum matre certaret, bibere ipſam jubet, abnuenti inſtat. Poſtremum prolato indice eam arguit, ſolam deſenſionem ſcleris ſuperèſſe affirmans, ſi bibat quod filio obtulit. Sic victa regina, ſcelere in ſe verſo, veneno, quod alii paraverat, extinguitur. *Juſtinus*, 39 lib. 2 lib. *appianus*, in *Syriac*.

Cupido) Qualis in hac ſclerata regina : cui rectè hoc *Ovidii*, 7 *epiſt. Heroid*.

Te lapis & montes, innataque rupibus altis

Robora, te sævæ progenuère ſera.

ſpectatur, in *Seleucidarum numismatibus* apud *Vaillant*, mitrata, & velata, juxta filium *Antiochum*, diadematum; *capitibus*, uti ajunt, *jugatis*; ita tamen ut illa effigie & titulo filio præponatur. *Velata* autem; cum ſola, inter *Syriæ reginas*, *parentum*, *Berenices* & *Arſinoës*, *Ægyptia-*

*Ægyptiarum imitata exemplum, Dea superbum
titulum sibi arrogaverit.*

*Cæca) Rectè cæca & amens illa; dum, Pho-
tini verbis, apud Lucanum (8 Pharsal.) hoc mo-
do differere non erubescit:*

Sidera terrâ

*Ut distant, & flamma mari, sic utile recto.
Sceptorum vis tota perit, si pendere iusta
Incipit; evertitque arces respectus honesti.
Libertas scelerum est, quæ regna invisa tuetur,
Sublatusque modus gladiis. facere omnia sævè
Non impune licet, nisi dum facis. exeat aulâ
Qui volet esse pius. virtus & summa potestas
Non cœunt, semper metuet, quem sæva pudebunt.*

CAJUS MARIUS,
in carcere.

Post Teutonicos victor Lybicosque
triumphos,

Exul limosâ Marius caput abdidit ulva.
Stagna avidi texere soli, laxæque paludes
Depositum, Fortuna, tuum. mox vincula ferri
Exedere senem, longusque in carcere pædor.

Lucanus, 2 Pharsal.

Exilium, & carcer, Minturnarumque paludes,
Et mendicatus victâ Carthagine panis,
Hinc causas habuere. quid illo cive talisset
Natura in terris, quid Roma beatus unquam,
Si circumducto captivorum agmine, & omni
Bellorum pompâ, animam exhalasset opimam,
Cum de Teutonico vellet descendere curru.

Juvenalis, 10 Sat.

EXPLANATIO.

Teutonicos) Cajus Marius, Arpinas, humili
loco natus, primis honoribus per ordinem func-
tus, legatus Metello in Numidia, eum crimi-
nando adeptus consulatum, *Jugurtham regem*
captum (A. V. C. 647) *ante currum egit*. In
proximum annum consul ultro factus, Teuto-
nes in Gallias ad Aquas Sextias, *Cimbros* in Ita-
lia in campo Caudio vicit, deque his *trium-*
phavit. Sexies consul per ordinem factus, Satur-
ninum tribunum plebis, & Glauciam prætorem,
se-

MARIUS, in carcere.

sediciosos ex senatusconsulto interemit. Et cum, rogatione Sulpiciâ, provinciam Sullæ eriperet, (A. V. C. 652) armis ab eo victus; Minturnis in palude delituit. Inventus, & in carcerem con-
jectus, tandem accepta naviculâ in Africam traje-
 cit. ibi diu exulavit. Mox dominatione Cinna-
 nâ revocatus, ruptis ergastulis exercitum fecit:
 cæsisque inimicis injuriam ultus, septimo con-
 sulatu, morte voluntariâ decessit. *Victor*, in vir.
 Illustrib. *Plutarchus* in *Marii* vit. *Appianus*, B Ci-
 vil. 1 lib. *Paterculus*, 2 lib. 19 cap. *Livius*,
 epitom. *Florus*, 3 lib. 21 cap. *Orosius*, 5 lib.
 19 cap. *Manilius*, *Astronom.* 4 lib. alii,

Triumphos) *Triumphus*, apud Romanos, honor
 omnium *amplissimus*, ei decretus, qui consecutus e-
 rat victoriam, rarâ suorum interneccione, multo
 cæsorum hostium sanguine, & captivorum vulnere.

Apparatus autem hujus, & *pompa variata* pro
 Reipublicæ incremento, & rerum gestarum
 magnitudine. Videantur *Dionysius*, *Gellius*,
Plutarchus in *Paullo*. *Cicero*, in *Pisonem*. *Valer.*
Maximus, *Livius*, passim. Poëtæque inferius citandi.

Marius) Occurrit (si credere liceat) sincipite
 calvo, occipite verò crinito, & absque barba, in ar-
 genteo *Maria* gentis denario, *Gœßiani* Thesauri:
 verum (scilicet *in are ficto*) apud superius laudatum
 JAC. DE WILDE; nudo capite, *hispidis* & fron-
 tem velantibus capillis, *horridaque* & umbrosa bar-
 bâ. Videantur *Patini* Numismata, ad *Suetonii* Jul.

Capit-

Captivorum) Triumphali curru præcedebant captivi, catenis vincti, reges & duces devictarum gentium. *Josephus*, *Plutarchus*, *Appianus* & *Livius*, passim. *Ovidius*, 4 *Trist.* (vide & *Tibullum*, 1 lib. 8 eleg. 1 *Art. Propertium*, 2 lib. 1 & 11 eleg.) 2 eleg.

Vinclaque captivâ reges cervice gerentes

Ante coronatos ire videbit equos.

ita *Gentius*, *Perseus*, & *Jugurtha*, ante currum *Anicii*, *Pauli*, & *Marii nostri*. *Livius*, & alii.

Curru) Triumphantium currus plerunque erat rotundus: testibus innumeris *Numismatibus*. tractus ab equis quatuor. *Propertius*, 4 lib. 1 eleg. de Romæ exiguis primordiis:

Hinc *Tatiens*, *Rhamnesque viri*, *Luceresque coloni*.

Quattuor hinc albos Romulus egit equos.

& quidem candidis. *Ovidius*, (vide & 2 *Pont.* 8 eleg.) 1 *Art.*

Ergo erit illa dies, qua tu pulcherrime rerum

Quattuor in niveis aureus ibis equis.

currus quoque modò ex auro. *Horatius* (præter *Propertium*, 1 lib. 16 eleg. & *Eutropium*, in *Paullo*) 9 epod.

Io triumphæ, tu moraris aureos

Curru, & intactas boves.

modò ex ebore. *Tibullus*, 1 lib. 8 eleg. *Ovidius*, 3 *Pont.* 4 eleg. 4 *Trist.* 2 eleg. & *Consolat.* ad *Livium*.

L V I I.

M O N Y M A,

miseriis obruta.

Prompta mori Monyme texum *diadema* lapillis
Induit in nodum, triste pendit onus,
Rumpitur, *illa cadit*. vitam quæ perfida fallit
 Fascia, debuerat fallere nolle necem.

Baldain. Cabiljarvius, in epigramm. select.

E X P L A N A T I O.

Prompta) Monyma, Milesia, Philopœmenis filia, *insigni forma & lepore*, sed *ingenio melior*, placebat Michridati regi. Tentat eam blanditiis & muneribus. frustra. Tandem nuptiarum titulo & pacto vincit. Sed quid illa? moeret, & sortem suam deplorat; pro marito enim *dominum*, pro liberis & familiâ eunuchorum & *barbarorum custodiam*, nacta.

Victus tandem (A. V. C. 691) à Romanis Michridates. Ita animi atque amoris æger, ne in potestatem Monyma veniret, misit qui mortem indiceret. Illa nihil cunctata, *diadema* detractum capiti (nam ut regina exornabatur) collo *aptavit*, atque ex eo *se se suspendit*.

Sed imbecillo & diffracto, indignabunda, *infelix fascia*, inquit, *nec hinc mihi eris usui?* & abiciens illud ac conspuens, jugulum eunuchis alacriter obtulit.

MONYMA, miserius obruta.

tulit, & tantummodò non læta pæriit. *Plutarchus*, in *Lucull.* *Appianus*, in *Mithridatic.* *Dio*, 36 lib. *Lipsius*, *Monit. & Exemp. Politic.* 1 lib. 7 cap.

Diadema) Fascia lata atque alba, caput ambiens; supremæ ac regie potestatis nota. *Herodianus*, 6 lib. de *Artabano.* *Machabæor.* 1 lib. 13 cap. de *Tryphone*, & 11 cap. de *Ptolemæo.* Apud antiquiores tamen Græcos ignotum prorsus gestamen, nec nisi post plures ætates, à *Macedonibus*, ex oriente deductum. *Justinus*, 12 lib 3 cap. *Curtius*, 6 lib. 6 cap.

Inde diadema, quod *Diodoro* Persicum, *Herodiano* Macedonicum; *Lucano* (5 lib.) Pellæum. *Imperatorum* autem *Romanorum*, post *Constantinum*, erat gemmatum; sive potius duplex margaritarum linea. Inspicias *Regum Nummos* apud *Vaillant*, de *Syr. regib. & Augustorum*, apud pluries nominatos *Arschotanum*, *Patinum*, *Hemellarium*, alios. *Perlustresque Spanhemium*; qui de regio hoc capitis ornamento plurima, ut solet, eruditissimè, 5 *Dissertat.* 457 pag.

Pependit) Apud priscos Stoïcorum fuit placitum, mortem solam ærumnis intolerabilibus imponere exoptandum finem. Unde *Seneca*, de irâ (videas & 58 epist. & alibi passim) 3 lib. 15 cap. Quocunque respexeris, ibi malorum finis est. Vides illum præcipitem locum? illac ad libertatem descenditur. Vides illud mare, illud flumen, illum puteum? libertas illic in imo sedet. Vides illam arborem, brevem, retorridam, infelicem?

cem? pendet inde libertas? Vides *jugulum* tuum, guttur tuum, *cor* tuum? effugia servitutis sunt. Nimis tibi operosos exitus monstramus, & multum animi ac roboris exigentes. Quæris, quod sit ad libertatem iter? *quælibet* in corpore tuo *vena*.

Hinc tot miseri, sibi violentas manus inferentes, infelicitati suæ imposuere terminum. *Martialis* tamen, 1 lib. 9. epigr. Decianum laudat, qui *mala* fortiter *toleret* perferatque, non molliter ad mortem quasi remedium confugiat. en verba:

Quod magni *Thraseæ*, consummatique *Catonis*
Dogmata sic sequeris, *salvus* ut esse velis,
Pectore nec nudo strictos incurris in enses!

Quod fecisse velim te, *Deciane*, facis.

Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:

Hunc volo, *laudari* qui sine morte potest.

*Fannium*que sese interficientem (2 lib. 8 cap.) ridet:

Hostem cum fugeret, se *Fannius* ipse peremit:

Hic, rogo, non furor est, ne moriari, mori?
audiamus quoque *Varronem*, qui sic ad hos tales:

Quamnam tibi dicam esse *feram*,

Qui manu corporis fervidos

Aperis lacus sanguinis,

Atque vitâ te levas

Ferreo ense.

Videantur & *Cicero*, lib. de Senectut. & in Somn. *Scipion*. *Euripides* in *Hercul*. *Furent*. *Apulejus*, *Philosophicor*. 3 lib. de *Philosophiâ*, alii.

L V I I I.

CN. POMPEJUS MAGNUS,

uxorem consolans.

Nobile cur robur fortunæ vulnere primo,
 Fœmina, tantorum titulis insignis avorum,
 Frangis? habes aditum mansura in secula famæ,
 Laudis in hoc sexu, non legum jura, nec arma,
 Unica materia est conjux miser. erige mentem,
 Et tua cum fatis pietas decertet, & ipsum,
 Quod sum victus, ama. nunc sum tibi gloria major.
 A me quod falces, & quod pia turba senatus,
 Tantaque discessit regum manus. incipe Magnum
 Sola sequi. deformis, adhuc vivente marito,
 Summus, & augeri vetitus dolor. ultima debet
 Esse fides, lugere virum. tu nulla tulisti
 Bello damna meo. vivit post prælia Magnus,
 Sed fortuna perit. quod defles, illud amasti!

Lucanus, 8 Pharsal.

E X P L A N A T I O.

Fortuna) Cnæus Pompejus, à Luc. Cornel.
 Sulla dictus Magnus, in campis Macedonicis,
 adversus socerum Cæsarem conflicturus, Cor-
 neliam, uxorem, Metelli Scipionis filiam, clam Les-
 bon extra tumultum misit. Mox (A. V. C. 705)
aciem

POMPEIUS, uxorem consolans.

*aciem commisit, pugnavit, & superstes dignitatis
viram scilicet conservavit, ut cum majore dede-
core per Thessalicam Tempe fugeret, & unâ
naviculâ Lesbion applicaretur. Ibi Corneliam &
filium, ut in Ægyptum traduceret, acceptu-
rus, vidit eam, nuncio attonitam, dolore exani-
matam, luctu mutam; seriusque in ipsum sese
rejicientem complexa est. Plutarchus, in Pomp.
Lucanus, 8 Pharsal. Florus, 4 lib. 2 cap.*

*Avorum; Scipionum. Pater enim ei erat Quint.
Cæcil. Metellus Pius Scipio. Hic, bello è Pharsali-
cis campis in Mauretanium translato, nave fugie-
bat; sed, affectus eum hostibus, gladium per
viscera exegit, & ubi esset quodam requirente,
respondit hoc ipsum, Bene se habet imperator! Flo-
rus, 4 lib. 2 cap. Seneca, 24 epist. & Valer Maxi-
mus, 3 lib. 2 cap. 13 exemp.*

*Senatus) Qui non tantum Numismatibus isq̃de.
h.e. sacer, sed & poëtis; ut Juvenalis, 11 sat.
Sive*

*Conjugium quæras, vel sacri in parte Senatus
Esse velis.*

*Claudiano; qui deos vocat Senatores, Honoris
& consulat.*

*En quales memini, turba verenda, deos.
& Virgilio; licet ejus sermo (1 Æneid.) de Cartha-
giniensium Senatu:*

*Jura magistratusque legunt, sanctumque Sena-
tum.*

Unde

Unde civitates Asiæ certant, apud *Tacitum*
(4 Ann. 15 cap.) de statuendâ sacra ad Tiberio Liviamque ejus matri, ac *Senatui*.

Videatur præsertim *Spanhemius*, 5 *Dissertat.*
412 & seq. pag.

Magnum) Magni cognomen ei à Sulla datum.
Plutarchus, in vit. Cernitur apud *Fulv. Ursinum*,
in gentis *Pompejæ* denariis; comâ scilicet modicè
surrectâ; cujus meminit, præter *Plutarchum*,
Silius, 13 *Punic.*

Ille, hirtâ cui subrigitur coma fronte, decorum
Et gratum terris Magnus caput: ille deûm gens
Stelligerum attollens apicem Trojanus Julo
Cæsar avo, quantas moles, quum sede reclusâ
Hac tandem erumpent, terrâque marique
movebunt!

L I X.

MARCUS ANTONIUS,

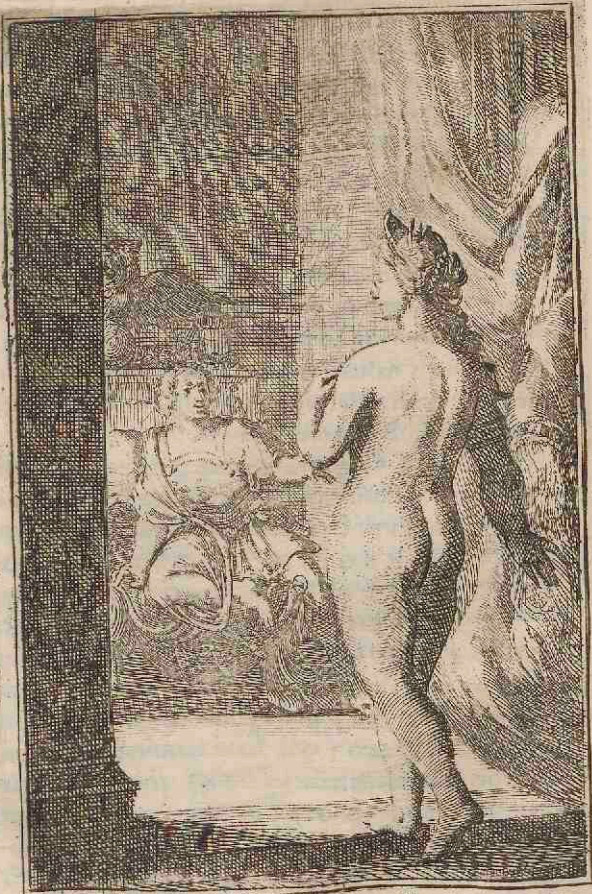
Cleopatra illecebris irretitus.

TE jucundâ fronte fefellit
 Luxuries, prædulce malum; quæ dedita semper
 Corporis arbitriis hebetat caligine sensus,
 Membraque Circæis effeminat acrius herbis.
Blanda quidem vultu; sed quâ non terrior ulla,
 Interius fucata genas, & amicta dolosis
 Illecebris, torvos auro circumligat hydros.
 Illa voluptatum multos innexuit hamis;
 Te, &c.

Claudianus, 2 Stilich.

EXPLANATIO.

Irretitus) Cleopatra, Ptolemæi (Dionysi) regis Ægyptiorum filia, à fratre suo, eodemque marito, Ptolemæo (quem fraudare regno voluerat) pulsa, ad Cæsarem, bello Civili, in Alexandriam venit. Ab eo, specie sua & concubitu regnum Ptolemæi & necem impetravit. Hæc tantæ libidinis fuit, ut sæpè prostituerit; tantæ pulchritudinis, ut multi noctem illius morte emerint. Ultimò *antonio juncta*; quem suis amoribus & libidinibus adeo dementavit, ut tandem in barbarum regem degeneravit, Romanum imperium mulic-

ANTONIUS, Cleopatrae illecebris irretitus.

mulieri promiserit, atque (A. V. C. 722) *semet in irreparabilem perniciem demerserit. Victor, de Vir. Illustr. Plutarchus, in Anton. Dio, 51 lib. Paterculus, 2 lib. 87 cap. Florus, 2 lib. 10 cap. Ovidius, 1 Fast. 15 Metam. Propertius, 3 lib. eleg. 9 Horatius, 1 lib. 37 carm. Virgilius, 6 Æneid. Juvenalis, 2 sat. Seneca, 83 epist. &c.*

Te) Marce Antoni. Licet eum intueri, apud Fulv. Ursinum, in gentis Antonia denariis. Scilicet in vultu ejus liberalis dignitas, faciesque lata, & aduncus nasus, videbatur oris masculinum formam, qualis Hercules pingitur atque fingitur, exprimere. Plutarchus, in vit.

Luxuries) Cleopatra reginæ; cujus caput mirratum, vittatumve, adjecto sæpius triremis rostro, occurrit in dictis denariis, superbè sic inscriptis: REGINÆ REGUM FILIORUM REGUM CLEOPATRÆ.

Circeis) Circes nomen cui non notum? ea veneficiorum peritissima, Solis è Perse nymphâ filia, regis Ætææ soror; quæ à Sarmatis, quorum regi nupserrat, pulsa, in Italiam profugit, & in monte Circæo (qui Latii terminus antiquus, herbis abundans efficacissimis) sedem sibi delegit. Homerus, 10 Odyss. Virgilius, 7 Æn. Ovidius, 14 Metam. alii.

Effeminat) Ita Ovidius, 9 Heroid. epist. de Hercule: Quem non mille feræ, quem non Stenelejus hostis, Non potuit Juno vincere, vicit amor.

Voluptatum) Ut autem Cleopatraz petulantiam, lasciviam & luxum damnant, ita ipsius exitum & voluntariam mortem probant scriptores. Sibi vero manus intulit, ut *triumphi ludibrium effugeret*. Sic enim de eâ *Statius*, 3 *tylv.* in *propemp. Metii Celer.*

Blanda quâ mersa veneno
Actias Ausonias fugit Cleopatra catenas.
 & *Horatius*, 1 *lib.* 37 *od.*

Deliberata morte ferocior
 Sævis liburnis scilicet *invidens*

Privata deduci superbo

Non humilis mulier *triumpho.*

de mortis autem genere dissensus. *Serpentis morsu* perit: narrantibus, (videas gemmas, apud *Leonard. Augustini*, 1 *part.* 78 *imag.* & *Abrah. Gorlaum*, 2 *part.* 146 *imag.*) *Floro*, *Virgilio*, *Horatio*; & præsertim *Tibullo*; cujus hæc verba (3 *lib.* 9 *eleg.*) de reginæ simulacro, ante triumphantis curram gestato:

Brachia spectavi sacris admorsa colubris,

Et trahere occultum membra soporis iter.

saltem *veneno.* *Dio*, *lib.* *Author libri ad Pisonem*; de *Theriac.* & *Plutarchus*, apud *Francis. Rhedi*, in *Observat. de Viperis.*

M A R I A M N A ,

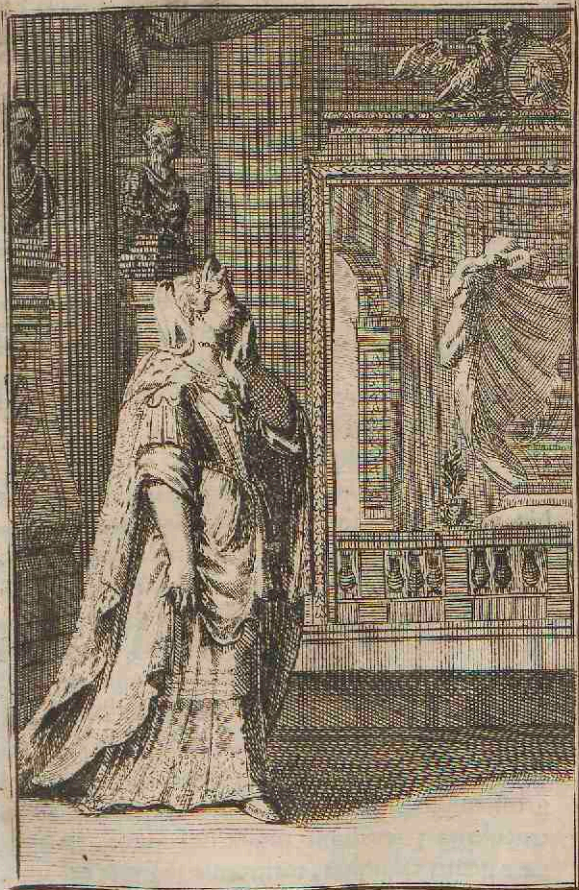
in carcere.

Toleranda quamvis patiar, haud unquam queant,
 Nisi morte tristi, nostra finiri mala.
 Genetrice læsa, per scelus raptò patre,
 Orbata fratre, miseris, luctu obruta,
 Mærore pressa, *conjugi invisâ, ac mea*
subjecta famula, luce non grata fruor.
 Trepidante semper corde, non mortis metu,
 Sed sceleris. absit crimen à fatiis meis:
 Mori juvabit. pœna nam gravior nece est
Videre tumidos & truces miseræ mihi
Vultus Tyranni, jungere atque hosti oscula,
 Timere nutus, cujus obsequium meus
 Haud ferre posset, fata post fratris, dolor,
 Scelere interempti; cujus imperium tenet
 Et morte gaudet *autor infandæ necis.*

Seneca, Octavo. Traged. i. Act. 3. scen.

E X P L A N A T I O.

Mala) Mariamna, Alexandri secundi, Asmonæorum regis filia, *propter formam* in Herodis Magni, regis Idumæorum, thalamum est translata. repudiata Dosithe Idumæa. Verum malis maximis eam maritus tyrannus afflixit; *avum, patrem, patruum, fratrem tollens*, ipsique innocenti insidias tendens. Hinc animus reginæ à marito

MARIAMNA, in carcere.

rito paullo alienior. Quod cum animadvertent aulicæ mulieres, ejus evertendæ noctæ occasionem, *adulterii & veneficii accusant. Vincitur, damnatur, interimitur*; dum illa nec ad supplicii locum accedit trepidè, nec vitam ponit muliebriter. *Josephus, Antiq. Judaic. 15 lib. 11 cap.*

Genitrice) *Alexandra* secundâ, *Johannis tertii, i. e. Hyrcani secundi filia*: dum totius *Asmonæorum stirpis cernit interitum, seminarum omnium arumnosissima*; ab *Herode* genero multis modis vexatâ. *Josephus, 15 lib. 3 cap.*

Patre) *Alexandro* secundo, *Aristobuli secundi filio*; quem *Antiochiæ, Pompeji jussu, securi percussit Scipio. Josephus, 14 lib. 13 cap.*

Fratre) *Aristobulo* tertio, *Pontifice. Adolevens hic vultu, totiusque corporis dignitate summo- perè admirandus. cui virtus eximia, & favor populi interitum maturaverunt. In hortos enim Hierichuntinos vocatus, & ad lusus jucunditatesque invitatus, à ministris regiis, subornatis, anno ætatis decimo & octavo, inter natandum suffocatus est. Josephus, 15 lib. 3 cap. & Bell. Judaic. 1 lib. 17 cap.*

Famula) *Saloma. Ea Antipatri regis filia, & Herodis soror. Josephus, 15 & 16 lib. Mulier, è peregrinâ insolens, ex ignobili maximè superba, scelestâ, truculenta; cædium multarum autor, Asmonææ gentis calamitas, totius aulæ pestis & exitium.*

F I N I S.

CA.

CATALOGUS POËTARUM,

Equibus hæc PICTURA LOQUENS.

A.		O.	
 Lbinovanus. Tab.		Ovidius. I, II, III, IV, V, 2	
	XXI.	VII, IX, X, XI, XIV,	
B.		P.	
Barlaeus.	XLV.	Petavius (Dionys.)	LIV.
Beza.	XLI.	Propertius.	V, XX,
Buchananus.	XV.		XXXVIII.
C.		S.	
Cabiljavius.	LVII.	Scaliger.	XXXVII.
Casanova.	XLVI.	Seghetus.	XLII, XLIV,
Claudianus.	XV, XX,		LII.
	XXXIX, XLVIII,	Seneca.	VIII, XIII, XVI,
	XLIX, LIX.		XVIII, XIX, XX,
F.			XXV, XXX, XXXI,
Flaccus (Valer.)	VII,		XXXIII, XXXIX,
	XII.		L, LX.
H.		Silius.	XLIV, LI.
Horatius.	LI.	Statius.	XII, XIX,
I.			XLVIII.
Ignotus.	XXII.		V.
Juvenalis.	XLIII, LIII,	Uchtman.	XLVII.
	LVI.	Virgilius.	XXIII, XXX,
L.			XXXII, XXXV,
Lucanus.	LV, LVIII.		XXXVI, XLIX.
Lucretius.	XXVII.		Z.
M.		Zarbievius.	XXXIV.
Malapertius.	XLII.		IN-
Manilius.	IV.		
Maphæus Vegius.	LV.		
Martialis.	XX, XLIII.		
Menagius.	XL		

Q

I N D E X

Numismatum, Gemmarum, & Marmorum Antiquorum, à nobis citatorum.

<p style="text-align: center;">A.</p> <p>A Chillis facies pag. 117</p> <p>Aeneas, in parentem pius. 128</p> <p><i>Alcestis, mariti vitam redi- mens.</i> 61</p> <p>Alexandri facies. 192</p> <p><i>Althæa, stipitem comburens.</i> 57</p> <p>Amazones, securigeræ. 133</p> <p><i>Andromeda, liberata.</i> 17</p> <p>Antiochi, Grypi, facies. 220</p> <p style="padding-left: 40px;">Soteris, facies. 200</p> <p>Antonii facies. 226</p> <p><i>Arbores, juxta aras.</i> 121</p> <p style="text-align: center;">B.</p> <p>Bacchæ, caput iactantes. 9</p> <p>Bacchus, à tigribus tractus. 41</p> <p style="padding-left: 40px;">thyrso innitens. 9</p> <p>Bruti facies. 169</p> <p style="text-align: center;">C.</p> <p>Carpenta, consecratarum. 161</p> <p>Catanæi fratres. 128</p> <p><i>Cephalus & Procris.</i> 45</p> <p><i>Cleopatra, à serpentibus mor- sa.</i> 227</p> <p style="padding-left: 40px;">ipsum facies. 226</p> <p>Cleopatræ, Syr. facies. 220</p>	<p>Cloelia, Tybrim trajiciens. 176.</p> <p style="text-align: center;">D.</p> <p>Deucalionis arca. 5</p> <p>Diadema regum. 228</p> <p>Dido. 141, 145</p> <p><i>Dirce, à tauro raptata.</i> 21</p> <p style="text-align: center;">F.</p> <p>Fasces, & securcs. 168</p> <p style="text-align: center;">G.</p> <p>Gemmata linea Augusto- rum. 228</p> <p style="text-align: center;">H.</p> <p>Hannibalis facies. 213</p> <p>Hastati dii, dexæque. 161</p> <p>Herculis labores. 69</p> <p style="text-align: center;">I.</p> <p>Janus duplex. 181</p> <p><i>Jason, vellus aureum ra- piens.</i> 29</p> <p>Iliensium Numismata. 129</p> <p style="text-align: center;">L.</p> <p><i>Lucretia, pectus transfigens.</i> 165</p> <p style="text-align: center;">M.</p> <p>Marii facies. 224</p> <p><i>Medea, liberos perimens.</i> 33</p> <p style="text-align: center;">P.</p> <p>Pallas, in Alexandri num- mis. 192</p> <p style="text-align: right;"><i>Phi-</i></p>
--	--

Philoctetes, conquerens. 113
Pompeii facies. 233
Popæ & victimarii, succincti. 108
Pyrrhi facies. 196

Q.

Quadrigæ circenses. 53
triumphales. 53

S.

Scævola, dextram flammis imponens. 173
Seleuci, Nicatoris, facies. 200

T.

Tarpeia, scutis obruta. 152
Tarquini, Prisci, facies. 160
Superbi, facies. *ibid.*

Theseus, excubiis taurinis velatus. 37

saxum removens. *ibid.*

Triumphalis currus. 225
Tripus Apollinis. 13

V.

Victoria, in curru triumphali. 157

I N D E X

Antiquitatum & Historiarum.

ÆNEAS.	126
<i>pius.</i>	128
<i>Didonem videre non potuit.</i>	145
<i>Trojam prodidit.</i>	128
ACHILLES.	114
<i>iratus.</i>	117
Acupictura.	25
Phrygiorum & Babyloniorum.	25
<i>Æscyli mirum fatum.</i>	49
Adoratio.	64
Asiaticorum.	ibid.
diis tantum debita.	ibid.
AGAMEMNON.	130
<i>Agrippina, à filio perempta.</i>	137
ALCESTIS.	58
<i>prima tragœdia.</i>	61
<i>Alcmaon, matricida.</i>	136
ALCYONE.	94
ALEXANDER.	190
<i>ipsius clementia.</i>	193
<i>continentia.</i>	193
<i>Alexander, Mariamne pater.</i>	240
<i>securi percussus.</i>	240
<i>Alexandra, Mariamne mater.</i>	240
<i>feminarum ærumnosissima.</i>	240
<i>Amici veri, vari.</i>	5
	<i>Amor</i>

<i>Amor, amator.</i>	84
<i>Amor vincit fortes!</i>	236
<i>Amores Didonis, signentum.</i>	144
<i>Amoris hyperbolica.</i>	89
<i>Amoris ignis, & lacryma.</i>	85
ALTHÆA.	54
ANDROMACHE.	322
<i>ipsius liberi.</i>	125
<i>mariti.</i>	<i>ibid.</i>
ANDROMEDA.	14
<i>fusca.</i>	17
<i>catena ipsius.</i>	17
Animam ore excipere.	45
ANNA.	142
<i>Annuli, in clade Cannensi collecti.</i>	213
<i>Carthaginem missi.</i>	213
ANTIOCHUS Grypus.	218
<i>Antipater, matricida.</i>	136
<i>Antiochus, Soter.</i>	200
<i>nihil memorabile egit.</i>	201
<i>novercam post patris obitum duxit.</i>	<i>ibid.</i>
Antra, domus priscis.	112
ANTONIUS.	234
Ara.	108
<i>nominis vis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>marmorea.</i>	<i>ibid.</i>
<i>è cespite.</i>	109
<i>amplectebantur eam supplices.</i>	65
<i>avellebanturque ægrè.</i>	65
Q 3	Ar-

Arbores, juxta aras.	121
corticibus eorum inscribere.	104
Arcâ servati Deucalion & Pyrrha.	5
Asopus, Bœotie fluvius.	21
ARIADNE.	38
corona ipsius.	41
Aristobulus, Mariamne frater.	240
in aquis suffocatus.	240
Avernus.	93
Campaniæ lacus.	ibid.
priscis infernus.	ibid.
Belluæ ossa.	17
à Scauro Romam delata.	ibid.
Bibere ex ossibus capitum.	148
BRUTUS.	166
CALLIRHOE.	82
Cambyses, sevisimus in Harpagum.	100
Captivi vinciti, ante currum triumphalem.	225
Caput amputare.	148
ostentare.	148
apertum, priscis.	49
jactare, Bacchantium.	9
Caracalla, fratrem perimens.	77
Carthaginis situs, & magnitudo.	217
incendium.	ibid.
Castitas, in muliere rarissima.	184
Catanei, fratres pii.	128
Catena, captivorum injectæ collo.	208
manibus.	208
Cicada, Atheniensium.	37
Cico-	

<i>Ciconia, in pullos pia.</i>	189
<i>ein storck.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Circe, venesciorum peritissima.</i>	236
<i>profuga in Italiam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Clamor in funere.</i>	145
<i>Cleopatra triumphii ludibrium effugit.</i>	237
<i>ipsius mortis genus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Clepsammidium amoris.</i>	84
CLOELIA.	174
<i>fluvium tranavit.</i>	176
<i>non equo trajecit.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Cognomina apud Græcos, & Romanos.</i>	180
<i>Commori in ignibus.</i>	81
<i>populis variis usitatum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Convicia in triumphis.</i>	157
<i>Coriolani mater.</i>	181
<i>conjux.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Crateres, magni.</i>	49
<i>humanam staturam æquantes.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Crassus à Parthis victus.</i>	149
<i>amarè illusus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Crematio veterum gentilium.</i>	80
<i>Asiaticorum, & Europæorum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ipsius initium ab Hercule.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Cyri exercitus incommodum, ob nandi imperitiam.</i>	88
<i>mors ipsius, signentum.</i>	149
<i>Cytheron, mons Baotie.</i>	8
<i>Baccho sacer.</i>	<i>ibid.</i>

D ardaniarum fatum, Palladium.	129
Deorum nomina, & statuarum, datarum consecratis.	201
DEUCALION.	2
Diadema, regum.	228
Macedonicum.	ibid.
antiquioribus ignotum.	ibid.
Dianæ signum Tauricum.	49
ablatum.	ibid.
Dido.	138
nominis vis.	140
Dea.	141
argumentum pictorum, &c.	144
poëtarum.	ibid.
histrionum.	ibid.
Dii, hastati.	161
Diluvium Deucalionis.	4
universale.	ibid.
DIRCE.	18
Dominandi cupido.	221
injusta.	ibid.
E Lephantum in præliis.	197
communi periculo.	ibid.
vulnerati & mutilati.	ibid.
visi in Europa.	ibid.
Italia.	ibid.
Equi triumphantium quatuor.	225
albi.	ibid.
Eriphyle, à filio perempta.	136
EVADNE.	78
nominis vis.	ibid.
FA-	

FABRICIUS.	194
Falces, & secures.	168
eorum usus.	ibid.
Fœminæ obfides.	177
Flaminius, bellaturus, uxorem dimittit.	117
Fratrū gratia.	77
Fulvia in Ciceronem amara.	149
G emmata linea, posteriorum Augustorum.	228
pocula.	37
Genua, misericordiæ.	124
rangere.	ibid.
deorum incerare.	ibid.
HANNIBAL.	210
Hasta, sceptrum.	161
diis data.	ibid.
HERCULES.	66
ipſius arcus & phœtra.	69
calvities.	ibid.
clava.	ibid.
diadema.	ibid.
labores.	ibid.
leonis exuviæ.	ibid.
populea corona.	ibid.
ſagittæ, Trojæ fatales.	113
tunica.	69
HELLE.	10
HIPPOLYTUS.	50
nominis viſ.	52
Hirundinis ſimplicitas.	33
Q 5	HO.

HORATIUS.	154
HYPSIPYLE.	46
Jani & Saturni societas.	181
JASON.	26
Ilium, sive Troja.	129
Romanorum colonia.	ibid.
Inferiæ, manibus.	57
in iis effusio vini, lactis, &c.	ibid.
unguentorum.	ibid.
Insultationes amaræ.	149
JOCASTA.	74
ipsius mors incerta.	73
Joppe, urbs Palæstina.	17
vinculorum Andromeda vestigia retinens.	ibid.
IPHIGENIA.	106
verè caesa.	109
Isthmos, bimaris.	36
Julius Cæsar, nando peritissimus.	88
Jupiter Ammon.	16
nominis ratio.	16
cornutus.	17
LAtium, pars Italia.	181
nominis vis.	ibid.
LEANDER.	86
Lictor.	168
nominis vis.	ibid.
ipsius officium.	ibid.
Lora equorum.	52
LUCRETIA.	162
Luctus,	

Luctus; & in eo planctus.	100
vestimentorum scissio.	ibid.
artuum laceratio.	ibid.
M ARIAMNA.	238
M ARIUS.	222
<i>Massanissa regis robur.</i>	49
<i>Matricida.</i>	136
<i>Matris ubera.</i>	137
Matrona.	165
nominis vis.	ibid.
M EDEA.	30
<i>Angitia, post mortem.</i>	141
<i>ipsius tabula.</i>	33
M EGARA.	62
<i>Messalina maritum triumphantem sequitur.</i>	161
<i>Metellius pius.</i>	128
M ONYMA.	226
Mori in aquis.	5
Mors voluntaria, laudata.	228
<i>spreta.</i>	229
Mulieres in castris.	116
N Atatio prisorum.	88
Naufragorum rasura.	97
<i>tabella.</i>	96
<i>vestimenta.</i>	97
<i>Neoptolemus, h. e. Pyrrhus.</i>	121
nominis vis.	ibid.
<i>Nero, matricida.</i>	137
Nomina consecratis mutata.	141

OEDIPUS.	76
<i>nomini vis.</i>	73
OENONE.	102
OLYNTIA.	86
<i>Olymbus, urbs Thracia.</i>	ibid.
<i>vendita.</i>	ibid.
ORESTES.	134
<i>insanus.</i>	137
Orgia Bacchi.	8
<i>trieterica.</i>	ibid.
ORPHEUS.	90
PAGASA, urbs Thessalia.	61
<i>Pallas, Macedonum numen.</i>	193
Palladium, Trojanum.	128
<i>Dardanidarum fatum.</i>	ibid.
<i>Patria succensere, nefas.</i>	181
<i>Pauli clementia.</i>	197
PENTHEUS.	6
<i>Philippus, Alexandri pater.</i>	188
<i>emptor urbium.</i>	ibid.
<i>corruptor oraculi Delphici.</i>	13
PHILOCTETES.	110
<i>ipsius morbus.</i>	113
PHILOMELA.	22
<i>Pietas, & pii.</i>	128
<i>Pocula gemmata.</i>	37
POMPEJUS.	230
<i>Magnus dictus.</i>	233
<i>bellaturus, uxorem reliquit in</i>	
<i>Lesbo.</i>	117
	Po.

Popæ, victimarii.	109
succincti.	<i>ibid.</i>
Populus, in locis humidis.	104
PRIAMUS.	118
PROCRIS.	42
Purpurati.	172
Pyrrhus, Achilles filius.	121
Neoptolemus quoque dictus.	<i>ibid.</i>
Pyrrhus, Epirotarum rex magnus.	196
nudo capite, in prælio.	49
partis excidit.	<i>ibid.</i>
Quirinus, h. e. Romulus consecratus.	141
REGULUS.	202
ipsius supplicium fictum.	205
machina.	204
Sacrificia, in castris.	173
ante prælium.	<i>ibid.</i>
Salome, soror Herodis.	240
peffima mulier.	<i>ibid.</i>
SCÆVOLA.	170
nominis vis.	173
Sceptrum, hasta.	161
nominis vis.	161
SCIPIO Æmilianus.	214
Carthaginis vices de flet.	216
scorta castris eijcit.	116
Pompeii sacer.	232
sibi manus infert.	<i>ibid.</i>
Scipiones, Africa fatales.	216
	SE.

SELEUCUS.	198
<i>ipsius anchora congenita.</i>	200
<i>templum.</i>	ibid.
Secures, & Fasces.	168
Securi percutiendi modus.	169
Securis, Amazonia.	132
<i>in sacrificiis.</i>	133
Senatus, sanctus.	231
Servus, in curru triumphantium.	156
Sidon, urbs Phœnicia.	145
<i>nominis vis.</i>	ibid.
SOPHONISBA.	206
Sortes.	141
<i>oracula potius.</i>	ibid.
Stratonice.	201
<i>à Junone punita.</i>	ibid.
<i>calva.</i>	ibid.
<i>dea.</i>	ibid.
<i>præmia Poëtis tribuens.</i>	ibid.
Supplices aras amplectebantur.	65
<i>non nisi vi remoti.</i>	ibid.
T antalus, filium epulandum tradens.	100
TARPEIA.	150
<i>non scelerata.</i>	152
<i>ipsius amores ficti.</i>	153
Tauri, victima Jovi.	133
<i>Neptuno.</i>	ibid.
<i>albi.</i>	ibid.
<i>securi percutiendi.</i>	ibid.
Tex-	

Textura.	25
heroïnarum.	ibid.
Thalamus.	141
inaccessus ferè.	ibid.
Thessalonice, à filio perempta.	136
THESEUS.	34
nominis vis.	36
ipsius acta.	ibid.
THYESTES.	98
Thyrus.	9
Bacchi telum.	ibid.
Tigris, Bacchi.	40
ipsius currum trahens.	ibid.
vinosa.	ibid.
Tirynthus, Hercules patria.	29
TOMYRIS.	146
figmentum.	149
Trigæ, & quadrigæ.	53
Tripus, Apollinis.	13
in Delphico templo.	ibid.
Triumphales equi, quatuor.	ibid.
albi.	ibid.
Triumphalis currus aureus.	225
eburneus.	ibid.
Triumphantium curru appensum flagrum.	156
tintinnabulum.	ibid.
Triumphus, honor amplus.	224
ipsius apparatus varius.	ibid.
Troëzen, urbs Peloponnesi.	52
Thesæi patria.	ibid.
	Troja

T roja plures.	129
Romanorum ea colonia.	ibid.
T ryphæna, à sorore impiè mutilata.	65
T ULLIA.	158
V ellus aureum.	29
Venenum, ad incerta fortunæ regibus.	209
facillimè miserum extinguit.	ibid.
V entidii mira fortuna.	157
triumphus.	ibid.
dichterius vexatus.	ibid.
V enus emergens.	89
ipsius tabula, Roma dedicata.	ibid.
Stratonis.	201
Syria.	ibid.
V ETURIA.	178
V ictoria, in curru triumphali.	157
V IRGINIA.	182
ipsius mors.	185
V ittæ victimarum.	13
V olsci, populi.	180
quotidiani Romanorum hostes.	ibid.
U rnarum feralium materia.	81
W ilde (Fac. de) locupletissimum Nucamophyla-	
cium.	213
X anthus, fluvius.	105
et me Casaris ficcus.	ibid.